Statybos rangos sutarties Bendrosios sąlygos

2024-05-29 redakcija

TURINYS

1. Pagrindinės sąvokos ir Sutarties aiškinimas 3
1.1. Sąvokos 3
1.2. Sutarties aiškinimas 6
1.3. Dokumentų viršenybė 6
2. Sutarties dalykas 6
3. Rangovas ir kiti Sutarties vykdymui pasitelkti asmenys 6
3.1. Kvalifikacija ir kiti Rangovo pasiūlymu prisiimti įsipareigojimai 6
3.2. Subrangovų pasitelkimas ir keitimas 7
3.3. Susitarimai dėl tiesioginio atsiskaitymo su Subrangovais 7
3.4. Rangovo, jungtinės veiklos partnerio ir Subjekto, kurio pajėgumais remiasi Rangovas, pakeitimas 8
3.5. Specialistai 8
3.6. Vadovavimas Darbams 9
4. Šalių bendradarbiavimas 9
4.1. Šalių bendradarbiavimo pareiga 9
4.2. Šalių atstovai 9
5. Darbų dokumentai 10
5.1. Užsakovo dokumentai 10
5.2. Rangovo dokumentai 10
5.3. Darbo projektas 11
5.4. Statinio informacinis modeliavimas 12
5.5. Išpildomoji dokumentacija 12
5.6. Naudojimo instrukcijos 12
5.7. Klaidos Darbų dokumentuose 12
5.8. Darbų dokumentų pakeitimai 13
5.9. Rangovo dokumentų derinimas ir tvirtinimas 14
5.10. Intelektinės nuosavybės teisės 14
6. Statybos darbų vykdymas 15
6.1. Statybvietė 15
6.2. Trečiųjų asmenų veikla statybvietėje 16
6.3. Nenumatytos fizinės sąlygos 16
6.4. Bendrieji Statybos darbų vykdymo reikalavimai 17
6.5. Aprūpinimas energija ir kitomis laikinomis priemonėmis 19
6.6. Privažiavimo keliai ir saugus eismas 19
6.7. Statybos produktai, Įrenginiai ir Priemonės 19
6.8. Mokymai 20
6.9. Bandymai 20
7. Darbų pabaiga ir Darbų priėmimas 21
7.1. Darbų pabaiga 21
7.2. Darbų priėmimas 22
8. Statybos užbaigimas 23
8.1. Statybos užbaigimo reikalavimų taikymas 23
8.2. Statybos užbaigimas po Darbų priėmimo 23
8.3. Statybos užbaigimas iki Darbų priėmimo 23
9. Rangovo garantiniai įsipareigojimai 24
9.1. Garantiniai terminai 24
9.2. Pretenzijos dėl defektų 24
9.3. Defektų šalinimas 24
9.4. Užsakovo teisės, Rangovui nepašalinus defektų 25
10. Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimas 25
11. Darbų terminai 26
11.1. Darbų terminai ir Grafikas 26
11.2. Darbų terminų pratęsimas 27
11.3. Darbų paspartinimas 27
11.4. Netesybos už Darbų vėlavimą 27
11.5. Darbų vykdymo sustabdymas 28
12. Prievolių pagal Sutartį įvykdymo užtikrinimo būdai 29
13. Sutarties įvykdymo užtikrinimas 29
14. Draudimas 30
14.1. Bendrieji draudimo reikalavimai 30
14.2. Projektuotojo civilinės atsakomybės draudimas 31
14.3. Statybos darbų ir Rangovo civilinės atsakomybės draudimas 31
15. Sutarties kaina 32
15.1. Sutarties kaina ir jos apskaičiavimas 32
15.2. Sutarties kainos apskaičiavimas taikant fiksuotą įkainį 32
15.3. Fiksuota kaina 33
15.4. Sutarties kainos (įkainių) detalizacijos žiniaraštis 33
15.5. Sutarties kainos perskaičiavimas dėl kainų lygio pokyčio 33
15.6. Esminis Sutarties kainos padidėjimas arba sumažėjimas 34
15.7. Sutarties kainos perskaičiavimas dėl mokesčių pakeitimo 35
15.8. Sutarties kainos pakeitimai dėl kiekių (apimčių) keitimo 35
15.9. Papildomų Išlaidų kompensavimas ir Išlaidų perskaičiavimas 35
15.10. Sutarties kainos perskaičiavimas dėl paspartinimo priemonių 36
15.11. Sutarties kainos perskaičiavimas dėl Įstatymų pakeitimo 36
16. Atsiskaitymo tvarka 36
16.1. Išankstinis mokėjimas (avansas) 36
16.2. Tarpiniai mokėjimai 37
16.3. Galutinis atsiskaitymas 39
16.4. Kiti atsiskaitymo klausimai 39
17. Konfidenciali informacija 40
18. Asmens duomenų apsauga 40
19. Trečiųjų asmenų patikrinimai 40
20. Teisių perleidimas 40
21. Pareiškimai ir garantijos 40
22. Bendrieji atsakomybės klausimai 41
23. Nenugalima jėga 41
24. Sutarties nuostatų negaliojimas 41
25. Sutarties pakeitimai 42
26. Sutarties nutraukimas 43
26.1. Pretenzijos dėl Sutarties pažeidimų 43
26.2. Sutarties nutraukimas Užsakovo iniciatyva 43
26.3. Sutarties nutraukimas Rangovo iniciatyva 43
26.4. Sutarties nutraukimas Šalių susitarimu 44
26.5. Šalių teisės ir pareigos Sutarties nutraukimo atveju 44
27. Bendravimo tvarka ir kalba 45
28. Taikoma teisė 45
29. Pretenzijos ir ginčų sprendimas 45
30. Sutarties sudarymas, įsigaliojimas ir pabaiga 45

STATYBOS RANGOS SUTARTIES
BENDROSIOS SĄLYGOS

1. PAGRINDINĖS SĄVOKOS IR SUTARTIES AIŠKINIMAS

1.1. Sąvokos

Šioje Sutartyje didžiąja raide rašomos pagrindinės sąvokos turi žemiau nurodytas reikšmes.

1.1.1. **Atliktų darbų aktas** – dokumentas, kuriame Rangovas nurodo Darbus, atliktus per ataskaitinį laikotarpį, taip pat atliktus nuo Sutarties įsigaliojimo dienos iki ataskaitinio laikotarpio pradžios, jų kiekius bei bendras vertes ir kurio pagrindu Rangovas prašo Užsakovo sumokėti už Darbus, atliktus per ataskaitinį laikotarpį;

1.1.2. **Atsisakomi darbai** – Darbai ar jų kiekiai (apimtys), kurie Sutarties vykdymo metu Užsakovui tapo nereikalingi ir nebus įsigyjami, įskaitant Darbus, kurių nebereikia dėl Užsakovo užduoties reikalavimų arba Statinio projekto sprendinių būtino pakeitimo, klaidų ar trūkumų Užsakovo dokumentuose taisymo;

1.1.3. **Bendrosios sąlygos** – šis Sutarties dokumentas, kuris vadinasi „Statybos rangos sutarties Bendrosios sąlygos“.

Pastaba – atskirame dokumente yra pateikiama Sutarties vykdymo esminių įvykių schema, kurioje yra schematiškai pavaizduoti Bendrosiose sąlygose aprašytieji Sutarties vykdymo esminiai įvykiai bendruoju atveju, tai yra, neatsižvelgiant į Bendrosiose sąlygose ir Specialiosiose sąlygose aprašytas išimtis;

1.1.4. **Dalis** – Užsakovo užduotyje arba Statinio projekte nurodytas atskiras statinys (jo dalis) arba kitoks atskiras ir savarankiškas Darbų rezultatas, kuris turi būti atliktas iki atitinkamai Daliai nustatyto termino pabaigos ir kurį Užsakovas nori perimti iš Rangovo anksčiau, negu bus užbaigti visi Darbai ar Objektas, arba kuris gali būti užbaigtas vėliau, nei įvyksta Objekto Darbų priėmimas arba įforminamas Objekto Statybos užbaigimo aktas. Sutarties sąlygos dėl Dalių yra taikomos, tik jeigu Dalys yra įvardytos Užsakovo užduotyje, Statinio projekte ir (arba) Specialiosiose sąlygose;

1.1.5. **Darbai** – Užsakovo užduotyje ir (arba) Statinio projekte nurodyti Statybos darbai ir kiti paslaugų teikimo, prekių tiekimo, darbų atlikimo veiksmai, kuriuos Rangovas privalo atlikti pagal Sutartį (tokie kaip projektavimas, mokymai Užsakovo personalui ir (arba) kiti veiksmai, kurie yra nurodyti Užsakovo užduotyje arba Statinio projekte);

1.1.6. **Darbo projektas** – visuma Įstatymuose nustatytos sudėties dokumentų, kuriuose pagal Įstatymų, Užsakovo užduoties arba Statinio projekto reikalavimus bei pagal Rangovo poreikius detalizuojami Statinio projekto sprendiniai ir pagal kuriuos gaminami Statybos produktai ir Įrenginiai, vykdomi Statybos darbai. Sutarties sąlygos dėl Darbo projekto yra taikomos, tik jeigu pagal Sutarties sąlygas Rangovas privalo parengti Darbo projektą;

1.1.7. **Darbų dokumentai** – Užsakovo dokumentai ir Rangovo dokumentai kartu;

1.1.8. **Darbų perdavimo-priėmimo aktas** – dokumentas, kuriuo Rangovas perduoda, o Užsakovas priima užbaigtus Darbus ir kuriuo Šalys patvirtina, kad Darbai yra užbaigti. Jeigu Sutartyje yra įvardytos Dalys, Darbų perdavimo-priėmimo aktas yra sudaromas dėl kiekvienos Dalies atskirai;

1.1.9. **Darbų terminai** – Galutinis terminas ir Etapų terminai kartu (jeigu Sutartyje yra įvardyti Etapai);

1.1.10. **Etapas** – funkciniu ir organizaciniu požiūriu tarpusavyje susiję Darbai, apibrėžti Sutartyje kaip atskiras etapas, kurie turi būti atlikti iki tam etapui nustatyto termino pabaigos. Sutarties sąlygos dėl Etapų yra taikomos, tik jeigu Etapai yra įvardyti Užsakovo užduotyje ir (arba) Specialiosiose sąlygose.

Pastaba – Darbų vykdymas (taip pat – ir Dalių vykdymas, jeigu jos yra įvardytos Sutartyje) gali būti Užsakovo sprendimu suskaidytas į Etapus tais atvejais, kai (a) Darbų (Dalių) apimtis yra didelė, trukmė ilga ir Užsakovas nustato Etapus ir jų tarpinius terminus, siekdamas užtikrinti, kad Darbai (Dalis) nevėluotų, arba kai (b) Užsakovas siekia kitų tikslų (pvz., kad Užsakovas galėtų atitinkamai organizuoti Darbų finansavimą, kitų rangovų, kuriuos Užsakovas pasitelkia, darbus ar kitus jam reikšmingus klausimus). Darbo projekto parengimas neturi būti išskiriamas kaip atskiras Darbų vykdymo Etapas, nebent išimtiniu atveju Sutartyje aiškiai nurodyta kitaip;

1.1.11. **Etapo terminas** – Specialiosiose sąlygose nustatytas terminas, iki kurio pabaigos Rangovas turi užbaigti atitinkamą Etapą (jeigu Sutartyje yra įvardyti Etapai). Specialiosiose sąlygose apibrėžiama kiekvieno Etapo termino pradžia ir pabaiga arba tik pabaiga;

1.1.12. **Galutinis terminas** – Specialiosiose sąlygose nustatytas terminas, skaičiuojamas nuo Specialiosiose sąlygose nustatyto pradžios momento arba, jeigu toks nenustatytas, – nuo Sutarties įsigaliojimo dienos, iki kurio pabaigos Rangovas turi užbaigti visus Darbus. Jeigu Sutartyje yra įvardytos Dalys, yra nustatomas kiekvienos Dalies Galutinis terminas, o paskutiniosios Dalies Galutinis terminas tuo pačiu yra ir Darbų Galutinis terminas. Jeigu Galutinis terminas skaičiuojamas nuo Statybvietės perdavimo Rangovui dienos ir Rangovas vėluoja priimti Statybvietę ne dėl Užsakovo kaltės, tokiu atveju Galutinis terminas skaičiuojamas nuo kitos dienos, kai pasibaigia 6.1.1 punkte nustatytas Statybvietės perdavimo Rangovui terminas;

1.1.13. **Garantinis terminas** – Specialiosiose sąlygose nurodytas terminas, skaičiuojamas nuo visų Darbų (Dalies) priėmimo dienos (neįskaitytinai);

1.1.14. **Grafikas** – Rangovo parengtas ir Užsakovui pateiktas Darbų vykdymo tvarkaraštis, kuriame turi būti numatytas Darbų vykdymo eiliškumas ir tarpusavio priklausomybė, laikantis Galutinio termino (Dalių Galutinių terminų) ir Etapų terminų;

1.1.15. **Išlaidos** – visos pagrįstos protingo dydžio tiesioginės išlaidos (išlaidos darbo užmokesčiui, Prekėms, statybvietei, valstybės rinkliavoms, kitiems mokėjimams tretiesiems asmenims ir pan.) ir pridėtinės išlaidos, kurias Rangovas patyrė arba privalės patirti vykdydamas Sutartį, neįskaitant pelno;

1.1.16. **Įrenginiai** – produkcijos gamybos, paslaugų

teikimo, energijos (elektros, dujų, šilumos) gamybos, vandens ėmimo, ruošimo, tiekimo ir nuotekų valymo bei kitos ūkinės veiklos technologiniai įrenginiai, reikalingi produkcijai, energijai gaminti, transformuoti, teikti paslaugas ar vykdyti kitą ūkinę veiklą;

1.1.17. **Įstatymai** – Lietuvos Respublikoje galiojantys įstatymai ir kiti teisės aktai, įskaitant Europos Sąjungos teisės aktus, tarptautines sutartis ir Lietuvoje taikomą užsienio teisę;

1.1.18. **Objektas** – statinys (-iai), jo dalis arba statinių kompleksas, dėl kurio (-ių) statybos, rekonstravimo, remonto arba griovimo Šalys sudaro Sutartį;

1.1.19. **Papildoma suma** – fiksuoto įkainio sutarties Specialiosiose sąlygose nurodyta papildoma suma, skirta įsigyti papildomus Darbų kiekius, viršijančius Darbų kainų žiniaraštyje (priede Nr. 5) nurodytus Darbų kiekius, kai nekeičiama Užsakovo užduotyje ir Statinio projekte nustatyta Darbų apimtis;

1.1.20. **Papildomi darbai** – darbai, prekės ar paslaugos arba jų kiekiai, kurie nenurodyti Užsakovo užduotyje arba Statinio projekte, tačiau yra tiesiogiai susiję su Darbais arba kitais Rangovo įsipareigojimais pagal Sutartį ir kuriuos būtina papildomai atlikti dėl Užsakovo užduoties reikalavimų arba Statinio projekto sprendinių būtinų pakeitimų (tarp jų – Darbų apimčių pakeitimo), klaidų ar trūkumų Užsakovo dokumentuose taisymo.

Tuo atveju, kai Sutarties kaina apskaičiuojama taikant fiksuoto įkainio kainodarą, Papildomais darbais taip pat yra laikomi Darbų kainų žiniaraštyje (priedas Nr. 5) nurodytų Darbų kiekius viršijantys kiekiai, kai dėl to viršijama Pradinės sutarties vertė, o tuo atveju, kai Specialiosiose sąlygose yra nurodyta Papildoma suma, – kai viršijama ir ši suma.

Tuo atveju, kai Sutarties kaina apskaičiuojama taikant fiksuotos kainos kainodarą, Papildomais darbais taip pat yra laikomos Užsakovo užduotyje bei Statinio projekte nurodytų Darbų apimtis viršijančios apimtys;

1.1.21. **Pažyma apie atliktų darbų vertę** – dokumentas, kuriame Rangovas nurodo Darbų, atliktų per ataskaitinį laikotarpį, taip pat atliktų nuo Sutarties įsigaliojimo dienos iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos, bendras vertes ir kurio pagrindu Rangovas prašo Užsakovo sumokėti už Darbus, atliktus per ataskaitinį laikotarpį;

1.1.22. **Pelnas** – pelno procentinis dydis, kuris skaičiuojamas nuo Išlaidų dydžio tais atvejais, kai Rangovas pagal Sutartį įgyja teisę į Pelno atlyginimą, ir kuris įrašomas į Specialiąsias sąlygas toks, koks yra Rangovo pasiūlyme nurodytas pelno procentinis dydis, o jeigu nenurodytas – tuomet įrašomas 5 procentų dydis;

1.1.23. **Pirkimas** – Užsakovo atliktas Darbų įsigijimas, dėl kurio yra sudaroma Sutartis;

1.1.24. **Pirkimo dokumentai** – Pirkimo procedūrų metu Užsakovo pateikti arba nurodyti dokumentai (kaip apibrėžta VPĮ 2 straipsnio 39 punkte arba PĮ 2 straipsnio 15 punkte), įskaitant Užsakovo užduotį ir (arba) Statinio projektą, pagal kurių sąlygas Užsakovas organizavo ir atliko Pirkimo procedūras bei pripažino Rangovą Pirkimo laimėtoju;

1.1.25. **PĮ** – Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymas;

1.1.26. **Pradinės sutarties vertė** – Specialiosiose sąlygose nurodyta vertė (be PVM), neatsižvelgiant į Sutarties pakeitimus po jos sudarymo;

1.1.27. **Prekės** – Statybos produktai, Įrenginiai ir Priemonės kartu, arba bet kurie iš jų atskirai, priklausomai nuo konkrečios Sutarties sąlygos konteksto;

1.1.28. **Priemonės** – įrankiai, prietaisai, įranga, pastoliai, tvoros ir kitokios techninės priemonės, statybiniai įrenginiai, mechanizmai ir transporto priemonės (statybinės mašinos, keltuvai, kranai ir pan.), statybos produktai, energijos ištekliai ir vanduo bei visi kiti dalykai, reikalingi tam, kad galima būtų vykdyti, užbaigti Statybos darbus ir ištaisyti visus jų defektus, taip pat įgyvendinti kitas Rangovo pareigas pagal Sutartį, tačiau kurie nėra skirti sudaryti Objekto sudėtinę dalį ir jos nesudaro;

1.1.29. **Rangovas** – asmuo arba asmenys, kurie Specialiosiose sąlygose yra įvardyti kaip Rangovas, ir jų teisių perėmėjai;

1.1.30. **Rangovo dokumentai** – duomenys, brėžiniai, skaičiavimai, modeliai, specifikacijos, Darbo projektas, statybos taisyklės, bandymų vykdymo aprašai, bandymų rezultatų protokolai, naudojimo instrukcijos, išpildomoji dokumentacija, kiti techninės paskirties dokumentai, kurie yra reikalingi Darbų tinkamam vykdymui arba kurie patvirtina Darbų tinkamą įvykdymą, taip pat visi leidimai, sutikimai ir kiti dokumentai, kurie yra būtini Darbų vykdymui bei Statybos užbaigimui ir nepatenka į Užsakovo dokumentų sąvoką (*pvz., leidimai eismo apribojimams, leidimai laikiniems prisijungimams prie inžinerinių tinklų, leidimai laikinų statinių įrengimui, Statybos produktų, Įrenginių ir Priemonių gabenimui ir kt.*);

1.1.31. **Rangovo pasiūlymas** – tai Rangovo pagal Pirkimo dokumentų reikalavimus pateiktų dokumentų ir duomenų visuma, pavadinta „Tiekėjo pasiūlymu“, kuriuo Rangovas pasiūlė Užsakovui atlikti Darbus ir įvykdyti kitus įsipareigojimus pagal Pirkimo dokumentuose nustatytas sąlygas ir kurį Užsakovas priėmė bei jo pagrindu sudarė šią Sutartį su Rangovu;

1.1.32. **Rangovo personalas** – Rangovo atstovas, Specialistai, kiti Rangovo ir Subrangovų darbuotojai, taip pat kiti Rangovo arba Subrangovų pasitelkti fiziniai asmenys, kurie tiesiogiai dalyvauja atliekant Darbus ir įgyvendinant kitas Rangovo teises bei pareigas pagal Sutartį;

1.1.33. **Specialiosios sąlygos** – Sutarties dokumentas, kuris vadinasi „Statybos rangos sutarties Specialiosios sąlygos“ ir kuriame yra nurodytos konkrečios Sutarties sąlygos (tokios kaip Pradinės sutarties vertė, Rangovo pasiūlymo kaina, Darbų terminai ir pan.) bei kiti konkretūs duomenys (tokie kaip Šalys, Objektas ir pan.), išvardyti priedai, taip pat nurodyti Bendrųjų sąlygų pakeitimai ir papildymai (jeigu tokie padaryti);

1.1.34. **Specialistas** – Rangovo darbuotojas, kurio profesine kvalifikacija ir (arba) patirtimi rėmėsi Rangovas tam, kad atitiktų Pirkimo dokumentuose nustatytus kvalifikacijos reikalavimus, ir (arba) į kurio kvalifikaciją atsižvelgė Užsakovas, vertindamas Rangovo pasiūlymą;

1.1.35. **Statinio projektas** – visuma Įstatymuose nustatytos sudėties dokumentų, kuriuose pateikiami Statybos darbų sprendiniai (statinio projekto dalys, skaičiavimai, brėžiniai), skirtų statybą leidžiančiam dokumentui (-ams) gauti, statybai vykdyti ir Statybos užbaigimui atlikti ir kuriuos

Rangovui pateikia Užsakovas kaip vieną iš Pirkimo dokumentų. Jeigu pagal Užsakovo užduotį Rangovas privalo parengti Darbo projektą, Statinio projekto sąvoka pagal Sutartį neapima Darbo projekto. Sutarties sąlygos dėl Statinio projekto yra taikomos, tik jeigu prie Sutarties kaip priedas Nr. 3 pridedamas Statinio projektas. Jeigu prie Sutarties nėra pridedamas Statinio projektas, nuorodos Sutartyje į Statinio projektą reiškia nuorodas į Užsakovo užduotį;

1.1.36. **Statybos darbai** – statybos darbai, atliekami statant (montuojant, tiesiant) naują, rekonstruojant, remontuojant ar griaunant esamą statinį, kuriuos Rangovas privalo atlikti pagal Sutartį;

1.1.37. **Statybos produktai** – statybos produktai arba jų komplektai, kurie gaminami ir patiekiami į rinką, kad būtų nuolat įmontuoti į statinį arba jo dalis, ir kurių eksploatacinės savybės daro poveikį statinio eksploatacinėms savybėms, susijusioms su esminiais statinių reikalavimais, nustatytais 2011 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamente (ES) Nr. 305/2011, kuriuo nustatomos suderintos statybos produktų rinkodaros sąlygos ir panaikinama Tarybos direktyva 89/106/EEB (Statybos produktų reglamentas), įskaitant įrenginius, prietaisus, įtaisus, įrangą ir sistemas, kuriuos naudojant vykdomi Statybos darbai ir kurie yra skirti sudaryti arba sudaro Objekto sudėtinę dalį (išskyrus Įrenginius ir Priemones);

1.1.38. **Statybos užbaigimas** – tai statybos užbaigimo procedūros, vykdomos pagal Įstatymuose numatytas taisykles, siekiant įforminti Statybos užbaigimo aktą;

1.1.39. **Statybos užbaigimo aktas** – tai pagal Įstatymus įforminamas (t. y., surašomas ir (ar) išduodamas ir (arba) tvirtinamas) dokumentas, kuris patvirtina Objekto arba Dalies statybos (rekonstravimo, remonto, atnaujinimo (modernizavimo), paskirties keitimo, griovimo) pabaigą (Įstatymuose vadinamas statybos užbaigimo aktu, deklaracija apie statybos užbaigimą arba kitas Įstatymuose numatytas dokumentas);

1.1.40. **Subjektas, kurio pajėgumais remiasi Rangovas** – ūkio subjektas, kurio pajėgumais rėmėsi Rangovas tam, kad atitiktų Pirkimo dokumentuose nustatytus kvalifikacijos reikalavimus. Subjektas, kurio pajėgumais remiasi Rangovas ir kuris tiesiogiai prisideda prie Sutarties vykdymo (veikia kaip subrangovas), tuo pačiu yra ir Subrangovas;

1.1.41. **Subrangovas** – asmuo, kurį Rangovas numato pasitelkti arba pasitelkia atlikti Darbus, perduodamas jam dalį Sutarties vykdymo, įskaitant subrangovų subrangovus. Statybos produktų ir Įrenginių tiekėjai, kurie pagal Sutartį atlieka Statybos produktų įrengimo ar Įrenginių montavimo darbus, taip pat yra Subrangovai pagal Sutartį;

1.1.42. **Sulaikoma suma** – Specialiosiose sąlygose nurodyto dydžio pinigų suma, kuri yra išskaičiuojama iš mokėjimų Rangovui pagal Sutartį, sulaikoma, kaip užtikrinimas, kad Rangovas tinkamai užbaigs Darbus, ir sumokama Rangovui įvykus visoms Galutinio atsiskaitymo sąlygoms (kaip apibrėžta 16.3.1 punkte);

1.1.43. **Susitarimas** – tai dokumentas, pavadintas „Susitarimu“, kurį Šalys sudaro keisdamos Sutarties sąlygas;

1.1.44. **Sutarties kaina** – pagal Sutartį Rangovui mokėtina galutinė bendra suma;

1.1.45. **Sutarties sąlygos** – Bendrosios sąlygos ir Specialiosios sąlygos kartu;

1.1.46. **Sutartis** – Statybos rangos sutartis, kurią sudaro Sutarties sąlygos, Specialiosiose sąlygose išvardyti priedai ir Susitarimai;

1.1.47. **Šalis** – Užsakovas arba Rangovas, kiekvienas atskirai, priklausomai nuo konteksto;

1.1.48. **Šalys** – Užsakovas ir Rangovas kartu;

1.1.49. **Užsakovas** – asmuo, kuris Specialiosiose sąlygose yra įvardytas kaip Užsakovas, ir jo teisių perėmėjai;

1.1.50. **Užsakovo dokumentai** – Statinio projektas, procedūrų, leidimų, sutikimų ir kiti dokumentai, išvardytieji 5.1.1, 5.1.2 ir 5.1.3 punktuose, taip pat visa kita Užsakovo turima ir Rangovui pateikta informacija ir dokumentai apie statybvietę ir Darbus;

1.1.51. **Užsakovo personalas** – Užsakovo atstovas, kiti Užsakovo darbuotojai, Techninės priežiūros rangovo, Statinio projekto vykdymo priežiūros rangovo (jeigu Užsakovas pasitelkia tokius rangovus) bei Projektuotojo darbuotojai, taip pat kiti fiziniai asmenys, kuriuos Užsakovas (tiesiogiai arba per kitus asmenis) pasitelkia Užsakovo teisių bei pareigų pagal Sutartį įgyvendinimui bei kuriuos Užsakovas raštu įvardija Rangovui kaip Užsakovo personalą;

1.1.52. **Užsakovo užduotis** – dokumentas, kuris vadinasi „Užsakovo užduotis“ arba “Techninė specifikacija”, kuriame pateikta techninių ir kitų reikalavimų visuma ir kuris yra vienas iš Pirkimo dokumentų ir Sutarties priedų. Jeigu prie Sutarties kaip priedas Nr. 2 nėra pridedama Užsakovo užduotis, nuorodos Sutartyje į Užsakovo užduotį reiškia nuorodas į Statinio projektą.

Pastaba – rekomendacijos dėl Užsakovo užduoties turinio pateikiamos atskirame dokumente, kuris nėra Sutarties dalis;

1.1.53. **Valdžios institucijos** – Europos Sąjungos valdžios institucijos, taip pat Lietuvos Respublikos valstybinės, regioninės ir savivaldybių valdžios institucijos (viešojo administravimo subjektai), įskaitant, be kita ko, Europos Sąjungos, Lietuvos Respublikos valstybinės, regioninės arba savivaldybių valdžios institucijų įgaliotuosius valstybės tarnautojus; tuo atveju, kai Sutartyje yra minimi tretieji asmenys, ši sąvoka apima ir Valdžios institucijas;

1.1.54. **VPĮ** – Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas;

1.1.55. Statinio projektą parengęs **Projektuotojas**, Projektuotojo arba Užsakovo paskirtas **Statinio projekto vadovas**, Statinio projekto vykdymo priežiūrą organizuojantis **Statinio projekto vykdymo priežiūros rangovas** (jeigu tokia priežiūra yra privaloma Statybos darbams pagal Įstatymus ar Užsakovo užduotį), jo paskirtas **Statinio projekto vykdymo priežiūros vadovas**, Statybos darbų techninę priežiūrą organizuojantis **Techninės priežiūros rangovas** (jeigu tokia priežiūra yra privaloma Statybos darbams pagal Įstatymus ar Užsakovo užduotį), jo paskirtas Statybos darbų **Techninis prižiūrėtojas** yra asmenys, įvardyti Specialiosiose sąlygose arba Užsakovo rašytiniame pranešime Rangovui.

1.1.56. Kitų Sutartyje didžiąja raide rašomų sąvokų reikšmės yra nurodytos Sutarties tekste.

1.1.57. Sutartyje neapibrėžtos sąvokos suprantamos ir aiškinamos taip, kaip jas apibrėžia Įstatymai, galiojantys

Sutarties sudarymo metu.

1.2. **Sutarties aiškinimas**

1.2.1. Sutartis turi būti aiškinama pagal Įstatymus.

1.2.2. Diena Sutartyje reiškia kalendorinę dieną.

1.2.3. Darbo diena Sutartyje reiškia bet kurią dieną, išskyrus šeštadienį, sekmadienį ir švenčių dienas Lietuvoje, nurodytas Lietuvos Respublikos darbo kodekse.

1.2.4. Terminai pagal Sutartį yra skaičiuojami metais, mėnesiais, savaitėmis, dienomis ir valandomis. Išimtiniais atvejais terminas gali būti nurodomas kalendorine data.

1.2.5. Kvalifikacija, rėmimasis kitų ūkio subjektų pajėgumais, Statybos darbų apimtis, peržiūra suprantami taip, kaip nustatyta VPĮ ir PĮ bei juos įgyvendinančiuose teisės aktuose.

1.2.6. Defektas reiškia Statybos produkto, Įrenginio arba Darbų ydą, trūkumą, taisytiną dalyką, įskaitant atvejus, kai kažko yra per mažai arbai visai nėra.

1.2.7. Informuoti, pranešti, įspėti arba atsakyti reiškia pateikti informaciją, pranešimą, įspėjimą arba atsakymą raštu.

1.2.8. Patvirtinti reiškia pateikti patvirtinimą raštu, arba pasirašyti dokumentą be išlygų ar su išlygomis, išskyrus atvejus, kai asmuo, pasirašydamas dokumentą, nurodo, jog atsisako jį patvirtinti.

1.2.9. Straipsniai, punktai ir pastraipos reiškia Bendrųjų sąlygų straipsnius, punktus ir pastraipas, o dalys ir eilutės reiškia Specialiųjų sąlygų dalis ir eilutes, nebent aiškiai nurodyta kitaip.

1.3. **Dokumentų viršenybė**

1.3.1. Sutartį sudarantys dokumentai turi būti suprantami kaip paaiškinantys vienas kitą. Bet kokio Sutartį sudarančių dokumentų nuostatų neatitikimo ar neaiškumo atveju toks neatitikimas ar neaiškumas išaiškinamas dokumentus aiškinant tokia eilės tvarka:

1.3.1.1. Specialiosios sąlygos turi viršenybę Bendrųjų sąlygų atžvilgiu; Sutarties sąlygos turi viršenybę priedų atžvilgiu, išskyrus tuos atvejus, kai (i) Bendrosios sąlygos nukreipia į Užsakovo užduotį, kuri nustato kitokią taisyklę, negu nurodytoji Bendrosiose sąlygose, – tuomet Užsakovo užduotyje nurodyta taisyklė turi viršenybę Bendrųjų sąlygų atžvilgiu, ir kai (ii) taikomas Statinio informacinio modeliavimo (BIM) taikymo aprašas – tuomet šis aprašas turi viršenybę Sutarties sąlygų atžvilgiu;

1.3.1.2. Specialiosiose sąlygose išvardyti priedai, priedų sąraše esantys aukščiau, turi viršenybę virš žemiau esančių priedų.

1.3.2. Tuo atveju, kai Šalių Susitarimu yra keičiama Sutarties sąlyga arba priedas, naujai sutartoji Sutarties sąlyga ar naujai sutartos priedo nuostatos turi viršenybę virš pakeistųjų.

1.3.3. Jeigu Šalys susitaria dėl Sutarties sąlygų arba priedo papildymo nauja sąlyga, neatitikimo ar neaiškumo atveju tokia sąlyga turi viršenybę atitinkamai virš kitų Sutarties sąlygų arba kitų to priedo nuostatų.

1.3.4. Jeigu Šalys susitaria dėl naujo priedo, Šalys turi sutarti dėl naujojo priedo įtraukimo į priedų sąrašą vietos. Jeigu naujas priedas yra įterpiamas į priedų sąrašą, jam turi būti suteikiamas eilės numeris su viršutiniu indeksu, atsižvelgiant į priedų eiliškumą (*pvz., priedas Nr. 10[1]*). Tačiau bet kuriuo atveju joks naujas priedas negali turėti viršenybės virš Pirkimo dokumentų, Užsakovo užduoties ir Statinio projekto.

2. SUTARTIES DALYKAS

2.1. Rangovas įsipareigoja, vadovaudamasis Sutarties sąlygomis, savo rizika per Darbų terminus atlikti ir užbaigti Darbus, perduoti atliktus Darbus Užsakovui ir pašalinti visus jų defektus, taip pat įvykdyti kitus Sutarties reikalavimus už Užsakovo mokamą atlygį.

2.2. Šalys, vykdydamos Sutartį, įsipareigoja laikytis visų Sutarties vykdymui taikytinų Įstatymų reikalavimų. Šalis turi teisę reikalauti, kad kita Šalis įvykdytų visus Įstatymų reikalavimus, taikomus Sutarties vykdymui. Nė viena iš Sutarties sąlygų nereiškia ir negali būti aiškinama kaip Užsakovo atsisakymas Įstatymuose numatytų ir Sutartimi nesureguliuotų užsakovo kitų teisių ir garantijų, susijusių su netinkamu Darbų įvykdymu, Darbų terminų praleidimu arba nepriimtina Darbų ar Objekto kokybe, arba kaip Rangovo atsisakymas Įstatymuose numatytų ir Sutartimi nesureguliuotų rangovo kitų teisių ir garantijų dėl atlyginimo už Darbus gavimo, Statybos darbų perdavimo ar Darbų terminų pratęsimo.

2.3. Rangovas privalo užtikrinti, kad Darbai būtų atliekami rūpestingai, profesionaliai, sąžiningai, protingai, tinkamai, laiku ir kokybiškai, laikantis pagrįstų Užsakovo nurodymų ir nepažeidžiant Rangovo profesinių ir etikos standartų.

3. RANGOVAS IR KITI SUTARTIES VYKDYMUI PASITELKTI ASMENYS

3.1. **Kvalifikacija ir kiti Rangovo pasiūlymu prisiimti įsipareigojimai**

3.1.1. Rangovas atsako už tai, kad visu Sutarties vykdymo laikotarpiu Rangovas būtų kompetentingas, patikimas ir pajėgus įvykdyti Sutarties reikalavimus, įskaitant Subjektų, kurių pajėgumais remiasi Rangovas, pajėgumus:

3.1.1.1. turėtų teisę verstis ta veikla, kuri yra reikalinga Sutarčiai įvykdyti;

3.1.1.2. atitiktų techninio ir profesinio pajėgumo reikalavimus bei kitus tiekėjų kvalifikacijai Pirkimo dokumentuose nustatytus ir Sutarties tinkamam vykdymui būtinus reikalavimus;

3.1.1.3. laikytųsi Rangovo pasiūlyme nurodytų įsipareigojimų ir parametrų, įskaitant – ekonominio naudingumo kriterijų reikšmių ir parametrų;

3.1.1.4. užtikrintų nustatytų kokybės vadybos sistemos ir (arba) aplinkos apsaugos vadybos sistemos standartų laikymąsi, jeigu to reikalaujama Pirkimo dokumentuose, ir turėtų tą patvirtinančius dokumentus.

3.1.2. Tuo atveju, kai Rangovas yra jungtinės veiklos partneriai, jie Užsakovui už Sutarties vykdymą atsako solidariai. Jeigu Subjektai, kurių pajėgumais remiasi Rangovas, yra prisiėmę solidarią atsakomybę su Rangovu dėl atitikimo finansinio ir ekonominio pajėgumo ar kitiems reikalavimams, už tokį atitikimą jie Užsakovui atsako solidariai su Rangovu.

3.1.3. Rangovas taip pat atsako už tai, kad Rangovas, Sutartį tiesiogiai vykdantys Subrangovai ir Specialistai atitiktų jiems Įstatymų ir (arba) Pirkimo dokumentų ir Rangovo pasiūlyme nustatytus profesinės kvalifikacijos ir kitus reikalavimus bei turėtų teisę verstis ta veikla, kuriai jie

pasitelkiami.

3.1.4. Užsakovo prašymu Rangovas privalo nedelsiant, bet ne vėliau nei per 5 darbo dienas, pateikti Užsakovui dokumentus, patvirtinančius, kad Rangovas, Subjektai, kurių pajėgumais remiasi Rangovas, ir kiti Subrangovai bei Specialistai atitinka jiems pagal 3.1.1 ir (arba) 3.1.3 punktą taikomus kvalifikacijos bei kitus reikalavimus.

3.1.5. Jeigu paaiškėja, kad Rangovas arba Subjektas, kurio pajėgumais remiasi Rangovas, neatitinka 3.1.1 punkte nustatytų reikalavimų, arba Rangovas, Subrangovai ar Specialistai neatitinka 3.1.3 punkte nustatytų reikalavimų, Rangovas privalo nedelsdamas sustabdyti Sutarties dalies, kuriai vykdyti Rangovas, Subjektas, kurio pajėgumais remiasi Rangovas, Subrangovas ar Specialistas neatitinka nustatytų reikalavimų, vykdymą iki kol bus pašalinti tokie neatitikimai. Rangovas privalo pašalinti tokius neatitikimus per protingą ne ilgesnį nei 30 dienų terminą. Visais kitais nei 3.1.7 punkte numatytasis atvejais Rangovas, nepašalinęs šiame punkte minimų neatitikimų per 30 dienų nuo jų paaiškėjimo, privalo sumokėti Užsakovui Specialiosiose sąlygose nurodytą baudą. Ši nuostata nesuteikia teisės Rangovui pakeisti jungtinės veiklos partnerį ar Subjektą, kurio pajėgumais remiasi Rangovas.

3.1.6. Jeigu Rangovas pažeidžia 3.1.5 punktą daugiau nei tris kartus ir jam už kiekvieną pažeidimą yra pritaikyta bauda, tai laikoma esminiu Sutarties pažeidimu. Tokiu atveju Užsakovas įgyja teisę vienašališkai nutraukti Sutartį 26 straipsnyje „Sutarties nutraukimas“ nustatyta tvarka, o Rangovas privalo sumokėti Užsakovui Specialiosiose sąlygose nurodyto dydžio baudą, išskyrus 3.1.7 punkte numatytą atvejį. Į baudos sumą, mokėtiną Sutarties nutraukimo atveju, įskaitoma bauda, Rangovo mokėtina pagal 3.1.5 punktą.

3.1.7. Jeigu pasikeičia Įstatymai, susiję su teise verstis ta veikla, kuri yra reikalinga Sutarčiai įvykdyti, arba su Sutarties vykdymui reikalingais profesinės kvalifikacijos reikalavimais Rangovui, Subjektams, kurių pajėgumais remiasi Rangovas, Subrangovams, Specialistams ar kitam Rangovo personalui, Rangovas atsako už tai, kad būtų nedelsiant įvykdyti Įstatymų reikalavimai. Jeigu Rangovas tinkamai ir laiku įvykdo tokių Įstatymų reikalavimus, bet dėl to vėluoja Darbai nesant Rangovo kaltės, Rangovas įgyja teisę reikalauti, kad tokia pat trukme, kiek faktiškai vėluoja Darbai, būtų pratęsti Darbų terminai. Jeigu Rangovas, Subrangovai ar Rangovo personalas patiria Išlaidų dėl tokių Įstatymų reikalavimų įvykdymo ar dėl Darbų vėlavimo, Užsakovas nekompensuoja tokių Išlaidų.

3.2. **Subrangovų pasitelkimas ir keitimas**

3.2.1. Rangovas turi teisę pasitelkti Subrangovus atlikti bet kurią Darbų dalį, išskyrus išimtis, nurodytas Užsakovo užduotyje ir (arba) kituose Pirkimo dokumentuose (jeigu nurodyta).

3.2.2. Su Rangovo pasiūlymu pateiktas Subrangovų sąrašas yra sudėtinė Sutarties dalis ir gali būti keičiamas tik šiame 3.2 punkte žemiau nustatyta tvarka. Tik galiojančiame Subrangovų sąraše įrašyti Subrangovai gali būti Subrangovais pagal Sutartį ir tik tokių Subrangovų darbuotojai yra priskiriami Rangovo personalui pagal Sutartį bei gali patekti į statybvietę.

3.2.3. Tuo atveju, kai Įstatymai nedraudžia asmeniui tapti Subrangovu Sutarties vykdymo tikslais, Rangovas turi teisę įtraukti tokį savo ar Subrangovo pasirinktą Subrangovą į Subrangovų sąrašą. Rangovas turi teisę pakeisti Subrangovą kitu Subrangovu bet kuriuo metu ir nepriklausomai nuo to, kokios aplinkybės nulėmė būtinybę pakeisti tokį Subrangovą, išskyrus 3.4 punkte aprašytus atvejus, kai keičiamas Subjektas, kurio pajėgumais remiasi Rangovas. Rangovas, norėdamas įtraukti asmenį į Subrangovų sąrašą, Užsakovo prašymu taip pat privalo pateikti Užsakovui dokumentus, įrodančius tokio asmens atitiktį jam taikomiems reikalavimams pagal 3.1.3 punktą.

3.2.4. Rangovas įsipareigoja pranešti Užsakovui Sutarties sudarymo metu žinomų Subrangovų vardus ir pavardes arba pavadinimus, juridinių asmenų kodus, kontaktinius duomenis ir jų atstovus, taip pat kiekvienam Subrangovui perduodamų atlikti Darbų tikslų aprašymą, nurodydamas šiuos duomenis Subrangovų sąraše, kurį Rangovas privalo parengti pagal priede Nr. 8 pateiktą formą ir pateikti Užsakovui nedelsiant, bet ne vėliau nei per 10 darbo dienų po Sutarties įsigaliojimo.

3.2.5. Rangovas privalo nedelsdamas informuoti Užsakovą apie Subrangovų sąrašo pakeitimus visu Sutarties vykdymo metu, kaskart pateikdamas atnaujintą Subrangovų sąrašą su paryškintais pakeitimais.

3.2.6. Užsakovas privalo įvertinti Subrangovų sąrašo pakeitimus ir Užsakovo prašymu pateiktus dokumentus per 5 darbo dienas nuo jų gavimo. Tik po to, kai Užsakovas pritaria asmens įtraukimui į Subrangovų sąrašą, toks asmuo tampa Subrangovu ir įsigalioja atitinkamas Subrangovų sąrašo pakeitimas. Toks Užsakovo pritarimas nemažina Rangovo atsakomybės už Subrangovą. Tuo atveju, jeigu Užsakovas per šiame punkte nustatytą terminą neišsiunčia pranešimo Rangovui, laikoma, kad Užsakovas pritarė Subrangovo įtraukimui į Subrangovų sąrašą ir Sutartis laikoma atitinkamai pakeista.

3.2.7. Rangovas privalo užtikrinti, kad Subrangovai, įtraukti į Subrangovų sąrašą, patys vykdytų jiems priskirtą Darbų dalį, nurodytą Subrangovų sąraše.

3.2.8. Jeigu paaiškėja, kad vykdant Sutartį dalyvauja Subrangovas, kuris (a) buvo pasitelktas pažeidžiant Sutartyje nustatytą tvarką, (b) neatitinka jam taikomų Pirkimo dokumentuose nustatytų reikalavimų arba (c) yra Subjektas, kurio pajėgumais remiasi Rangovas, ir vykdo kitokius Darbus, negu jam priskirta Subrangovų sąraše, Rangovas privalo nedelsdamas, bet ne vėliau nei per 1 darbo dieną, nušalinti tokį Subrangovą nuo Sutarties vykdymo ir pašalinti iš statybvietės, o to nepadaręs Rangovas privalo sumokėti Užsakovui Specialiosiose sąlygose nurodytą baudą. Jeigu Rangovas pažeidžia šį punktą daugiau nei tris kartus ir jam už kiekvieną pažeidimą yra pritaikyta bauda, tai laikoma esminiu Sutarties pažeidimu, dėl kurio Užsakovas įgyja teisę vienašališkai nutraukti Sutartį 26 straipsnyje „Sutarties nutraukimas“ nustatyta tvarka.

3.2.9. Rangovas privalo Objekto (Dalies) Darbų perdavimo Užsakovui metu pateikti jam atnaujintą galutinį Subrangovų sąrašą.

3.3. **Susitarimai dėl tiesioginio atsiskaitymo su Subrangovais**

3.3.1. Subrangovai turi teisę pasinaudoti tiesioginio atsiskaitymo galimybe, raštu pateikdami prašymą

Užsakovui. Tuo tikslu Užsakovas privalo ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo Subrangovų sąrašo arba pakeisto Subrangovų sąrašo gavimo informuoti Subrangovus, nurodytus Subrangovų sąraše, apie tokią tiesioginio atsiskaitymo galimybę pagal trišalio susitarimo su Subrangovu sąlygas, pateiktas priede Nr. 14, ir pateikti Subrangovams priedą Nr. 14.

3.3.2. Tuo atveju, kai Subrangovas išreiškia norą pasinaudoti tiesioginio atsiskaitymo galimybe, Užsakovas ir Rangovas privalo sudaryti su Subrangovu trišalį susitarimą pagal priede Nr. 14 pateiktą trišalio susitarimo su Subrangovu formą.

3.4. **Rangovo, jungtinės veiklos partnerio ir Subjekto, kurio pajėgumais remiasi Rangovas, pakeitimas**

3.4.1. Jeigu jungtinės veiklos partneris ar Subjektas, kurio pajėgumais remiasi Rangovas, nepateikia pagrįstų įrodymų, kad sugebės tinkamai įvykdyti jam tenkančią Sutarties dalį, Rangovas turi teisę pakeisti jungtinės veiklos partnerį ar Subjektą, kurio pajėgumas remiasi, kitu asmeniu kiekvienu atveju, kai jungtinės veiklos partnerio ar Subjekto, kurio pajėgumais remiasi Rangovas, atžvilgiu egzistuoja kuri nors žemiau išvardinta aplinkybė:

3.4.1.1. jam yra iškelta restruktūrizavimo ar bankroto byla;

3.4.1.2. jam yra inicijuotos ar pradėtos likvidavimo procedūros;

3.4.1.3. jo turtą valdo teismas ar bankroto administratorius;

3.4.1.4. jo veikla yra sustabdyta ar apribota; arba

3.4.1.5. jo padėtis pagal šalies, kurioje jis registruotas, teisės aktus yra tokia pati ar panaši, kaip nurodyta aukščiau šiame 3.4.1 punkte;

3.4.1.6. jis su kreditoriais yra sudaręs taikos sutartį (jungtinės veiklos partnerio ar Subjekto, kurio pajėgumais remiasi Rangovas, ir kreditorių susitarimą tęsti tiekėjo veiklą, kai jungtinės veiklos partneris ar Subjektas, kurio pajėgumais remiasi Rangovas, prisiima tam tikrus įsipareigojimus, o kreditoriai sutinka savo reikalavimus atidėti, sumažinti ar jų atsisakyti).

3.4.2. Jeigu jungtinės veiklos partneris ar Subjektas, kurio pajėgumais remiasi Rangovas, yra keičiamas egzistuojant šioje Sutartyje ar Pirkimo dokumentuose nustatytoms būtinosioms sąlygoms, Rangovas turi teisę pakeisti jungtinės veiklos partnerį ar Subjektą, kurio pajėgumais remiasi Rangovas, kitu asmeniu, kuris atitinka visus jam pagal Pirkimo dokumentus taikomus reikalavimus, jeigu Užsakovas su tuo sutinka. Tuo tikslu Šalys privalo sudaryti Susitarimą 25 straipsnyje „Sutarties pakeitimai“ nustatyta tvarka. Toks asmens pakeitimas negali lemti kitų esminių Sutarties pakeitimų ir taip negali būti siekiama išvengti VPĮ arba PĮ taikymo.

3.4.3. Jeigu Rangovas, Rangovo jungtinės veiklos partneris arba Subjektas, kurio pajėgumais remiasi Rangovas, yra reorganizuojamas (įskaitant jungimą ar skaidymą), atskiriama dalis asmens arba jis pertvarkomas, Rangovas turi teisę pakeisti jungtinės veiklos partnerį ar Subjektą, kurio pajėgumais remiasi Rangovas, jo teisių ir pareigų perėmėju arba pats Rangovas gali būti pakeistas jo teisių ir pareigų perėmėju, jeigu toks teisių ir pareigų perėmėjas atitinka visus jam pagal Pirkimo dokumentus taikomus reikalavimus. Tuo tikslu Šalys privalo sudaryti Susitarimą 25 straipsnyje „Sutarties pakeitimai“ nustatyta tvarka. Toks asmens pakeitimas negali lemti kitų esminių Sutarties pakeitimų ir taip negali būti siekiama išvengti VPĮ arba PĮ taikymo.

3.5. **Specialistai**

3.5.1. Jeigu Rangovas pasitelkia Specialistus Sutarties vykdymui, Rangovas privalo nurodyti visus Specialistus Specialistų sąraše, kuris yra pateikiamas priede Nr. 9 ir kuriame nurodomos Specialistų funkcijos atliekant Darbus, jų vardai, pavardės, mobilaus telefono numeris, elektroninio pašto adresas (jeigu šie kontaktiniai duomenys yra būtini Užsakovui Sutarties vykdymo tikslais), darbdavio pavadinimas ir kodas, Darbų, kuriems vykdyti pasitelkiamas Specialistas, aprašymas. Toks Specialistų sąrašas pridedamas prie Sutarties jos sudarymo metu.

3.5.2. Rangovas privalo nedelsdamas informuoti Užsakovą apie Specialistų sąraše pateiktos informacijos apie Specialistų pavardžių (kai asmuo pakeičia savo pavardę), mob. telefono numerio, el. pašto adreso, darbdavio pavadinimo ir kodo pakeitimus visu Sutarties vykdymo metu, kaskart pateikdamas atnaujintą Specialistų sąrašą su paryškintais pakeitimais.

3.5.3. Tik Specialistų sąraše įrašyti Specialistai gali vykdyti tokiems Specialistams priskirtas funkcijas atliekant Darbus ir yra priskiriami Rangovo personalui pagal Sutartį.

3.5.4. Rangovas privalo užtikrinti, kad Specialistai, įtraukti į Specialistų sąrašą, patys tiesiogiai vykdytų tokiems Specialistams priskirtas funkcijas atliekant Darbus.

3.5.5. Rangovas privalo pakeisti priede Nr. 9 nurodytą Specialistą arba paskirti pavaduojantį Specialistą, kai:

3.5.5.1. Specialistas neatitinka jam pagal Pirkimo dokumentus ir Įstatymus arba Rangovo pasiūlymą taikomų kvalifikacijos arba kitų reikalavimų (jeigu tokie yra nustatyti);

3.5.5.2. Specialistas negali vykdyti savo funkcijų dėl pasibaigusių darbo santykių su Rangovu, dėl atostogų, laikinojo nedarbingumo ar kitų priežasčių.

3.5.6. Tuo atveju, kai Rangovas nori arba privalo pakeisti Specialistą arba paskirti laikinai pavaduojantį Specialistą, Rangovas privalo iš anksto apie tai informuoti Užsakovą ir kartu pateikti Užsakovui dokumentus, patvirtinančius tokio asmens kvalifikaciją, jo atitiktį Pirkimo dokumentų bei Įstatymų reikalavimams bei Rangovo pasiūlymui, kontaktinius duomenis: vardą, pavardę, el. pašto adresą ir mobilaus telefono numerį, taip pat darbdavio pavadinimą ir kodą (jeigu šie kontaktiniai duomenys yra būtini Užsakovui Sutarties vykdymo tikslais).

3.5.7. Užsakovas privalo įvertinti gautus dokumentus per 2 darbo dienas nuo jų gavimo. Tik po to, kai Užsakovas įsitikina, kad asmuo atitinka jam taikomus reikalavimus, ir apie tai informuoja Rangovą, toks asmuo gali tapti Specialistu ir Rangovas gali jį įtraukti į Specialistų sąrašą. Toks Užsakovo pranešimas nemažina Rangovo atsakomybės už Specialistą. Jeigu Užsakovas per šiame punkte nustatytą terminą neišsiunčia pranešimo Rangovui, laikoma, kad Užsakovas pritarė Specialisto įtraukimui į Specialistų sąrašą.

3.5.8. Po to, kai Užsakovas pritaria dėl Specialisto įtraukimo į Specialistų sąrašą, Rangovas privalo atnaujinti Specialistų sąrašą ir pateikti jį Užsakovui. Toks Specialistų sąrašo pakeitimas nelaikomas tokiu Sutarties pakeitimu, dėl kurio turi būti sudaromas Susitarimas.

3.5.9. Tuo atveju, kai netikėtai paaiškėja, kad Specialistas negali vykdyti savo pareigų (dėl ligos, traumos ar kitų nenumatytų priežasčių), Rangovas privalo nedelsdamas paskirti kitą asmenį laikinai vykdyti tokio Specialisto funkcijas ir pranešti apie tai Užsakovui. Taip pat Rangovas privalo, vadovaudamasis 3.5.6 punktu, nedelsdamas pateikti Užsakovui naujo Specialisto kandidatūrą, kuri atitiktų jam Pirkimo dokumentuose bei Įstatymuose nustatytus reikalavimus ir Rangovo pasiūlymą, ir gauti Užsakovo pritarimą 3.5.7 punkte nustatyta tvarka.

3.6. **Vadovavimas Darbams**

3.6.1. Visu laikotarpiu nuo Sutarties įsigaliojimo dienos iki Darbų pabaigos, taip pat vėliau tol, kol to reikia Rangovo įsipareigojimų įvykdymui, Rangovas privalo užtikrinti reikiamą vadovavimą Darbams. Tokio vadovavimo tikslai yra planuoti, organizuoti, valdyti, koordinuoti, prižiūrėti ir tikrinti Darbų atlikimą.

3.6.2. Rangovas atsako už tai, kad Darbams vadovautų pakankamas skaičius asmenų, gerai mokančių lietuvių kalbą ir išmanančių atliekamus Darbus (įskaitant jų atlikimo būdus ir metodus, galimus pavojus ir būdus užkirsti kelią nelaimingiems atsitikimams) tam, kad Darbai būtų įvykdyti tinkamai ir saugiai. Tuo atveju, kai Darbams vadovauja lietuvių kalbos gerai nemokantys asmenys, Rangovas privalo užtikrinti nuolatinį kvalifikuotų vertėjų dalyvavimą.

3.6.3. Tuo atveju, kai Rangovas pasitelkia Specialistus vadovavimo funkcijoms atlikti, Rangovas privalo užtikrinti, kad tokie Specialistai patys asmeniškai atliktų atitinkamas vadovavimo funkcijas atliekant Darbus.

4. ŠALIŲ BENDRADARBIAVIMAS

4.1. **Šalių bendradarbiavimo pareiga**

4.1.1. Vykdydamos Sutartį, Šalys privalo maksimaliai bendradarbiauti ir operatyviai keistis informacija, taip pat pateikti viena kitai operatyvius rašytinius pranešimus apie tai, kad atsirado ar egzistuoja bet koks įvykis, sąlyga ar aplinkybė, kuri gali paveikti Sutartį ar lemti jos pažeidimą.

4.1.2. Užsakovas atsako už tai, kad Projektuotojas, Statinio projekto vykdymo priežiūros rangovas, Techninės priežiūros rangovas bei Užsakovo personalas bendradarbiautų su Rangovo personalu.

4.1.3. Rangovas atsako už tai, kad Subrangovai, Subjektai, kurių pajėgumais remiasi Rangovas, ir Rangovo personalas bendradarbiautų su Užsakovo personalu.

4.1.4. Tais atvejais, kai Rangovas ar Rangovo personalas pagal Įstatymus arba Sutartį turi kreiptis į Projektuotoją, Statinio projekto vadovą, Statinio projekto vykdymo priežiūros vadovą ar Techninį prižiūrėtoją, Rangovas privalo kreiptis į šiuos asmenis tiesiogiai, kartu informuodamas Užsakovą apie tai.

4.1.5. Tais atvejais, kai pagal Įstatymus arba Užsakovo užduotį privalo būti, bet nėra paskirtas Techninis prižiūrėtojas, jo funkcijas privalo atlikti Užsakovas, jeigu tai neprieštarauja Įstatymams. Tais atvejais, kai pagal Įstatymus arba Užsakovo užduotį privalo būti, bet nėra paskirtas Statinio projekto vykdymo priežiūros vadovas arba Techninis prižiūrėtojas ir dėl to nevykdomos jų funkcijos, Rangovas įgyja teisę reikalauti, kad tokia pat trukme, kiek dėl šios priežasties faktiškai vėluoja Darbai, būtų pratęsti Darbų terminai ir Užsakovas atlygintų Rangovui Išlaidas bei Pelną už Darbų terminų pratęsimo laikotarpį 15.9 punkte „Papildomų Išlaidų kompensavimas ir Išlaidų perskaičiavimas“ nustatyta tvarka. Tuo tikslu Šalys privalo sudaryti Susitarimą 25 straipsnyje „Sutarties pakeitimai“ nustatyta tvarka ir jame numatyti Darbų terminų pratęsimą bei Rangovo Išlaidų ir Pelno atlyginimą. Tais atvejais, kai pagal Įstatymus arba Užsakovo užduotį nėra privaloma paskirti Techninį prižiūrėtoją ir jis nepaskirtas, jam Sutartyje priskirtas funkcijas privalo atlikti pats Užsakovas.

4.1.6. Rangovas įsipareigoja užtikrinti, kad Rangovo personalas (įskaitant pasitelktus Darbo projekto rengėjus) Užsakovo prašymu dalyvautų diskusijose su Užsakovo personalu projektavimo, projektinių sprendinių, jų klaidų, defektų taisymo, projektinių sprendinių įgyvendinimo klausimais, taip pat Darbų ar Objekto defektų šalinimo klausimais iki Garantinių terminų pabaigos.

4.1.7. Užsakovas įsipareigoja užtikrinti, kad Užsakovo personalas Rangovo prašymu dalyvautų diskusijose su Rangovo personalu projektavimo, projektinių sprendinių, jų klaidų, defektų taisymo, projektinių sprendinių įgyvendinimo klausimais, taip pat Darbų ar Objekto defektų šalinimo klausimais iki Garantinių terminų pabaigos.

4.1.8. Jeigu Rangovas susiduria su Sutarties vykdymo kliūtimis, jis turi nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per 2 darbo dienas, įspėti Užsakovą apie tokias kliūtis ir imtis visų nuo jo priklausančių protingų priemonių toms kliūtims pašalinti. Jeigu Rangovas nėra atsakingas dėl tokių kliūčių atsiradimo arba už jų pašalinimą, Šalys privalo 25 straipsnyje „Sutarties pakeitimai“ nustatyta tvarka sudaryti Susitarimą, kuriuo turi būti pratęsti Darbų terminai tiek, kiek dėl kliūčių šalinimo faktiškai vėluos Darbai, o tais atvejais, kai Užsakovas savo veiksmais ar neveikimu sukėlė Sutarties vykdymo kliūtis, taip pat turi būti numatyta Užsakovo pareiga atlyginti Rangovui jo Išlaidas kliūčių šalinimui, įvertintas pagal 15.9 punktą „Papildomų Išlaidų kompensavimas ir Išlaidų perskaičiavimas“, ir Pelną.

4.1.9. Jeigu Rangovas vėluoja informuoti Užsakovą apie Sutarties vykdymo kliūtis, Rangovas praranda teisę reikalauti pratęsti Darbų terminus ir atlyginti Rangovo Išlaidas bei Pelną už Rangovo vėlavimo informuoti Užsakovą laikotarpį.

4.2. **Šalių atstovai**

4.2.1. Kiekviena iš Šalių Sutarties sudarymo metu privalo paskirti savo atstovą, atsakingą už Sutarties vykdymą, ir nurodyti jo kontaktinius duomenis Specialiosiose sąlygose.

4.2.2. Laikoma, kad paskirtieji Šalių atstovai yra atsakingi už Sutarties vykdymą, turi Šalių įgaliojimus veikti jų vardu vykdant Sutartį ir priimti visus sprendimus Sutarties vykdymo klausimais, išskyrus Šalies atstovo pakeitimą kitu.

4.2.3. Apie tai, ar Šalių atstovai turi Šalių įgaliojimus sudaryti Susitarimus, ar tokių įgaliojimų neturi, numatoma jų paskyrimo dokumentuose ir pažymima Specialiosiose sąlygose.

4.2.4. Darbų vykdymo metu Šalis neturi teisės atšaukti paskirtąjį atstovą arba pakeisti jį kitu asmeniu, išskyrus atvejus, kai (a) asmuo, atliekantis Šalies atstovo funkcijas, negali jų vykdyti dėl pasibaigusių darbo santykių su Šalimi ar dėl kitų objektyvių priežasčių (atostogų, laikinojo nedarbingumo, karinės tarnybos ar kitų priežasčių, kai asmuo negali vykdyti darbo funkcijų), arba dėl nepakankamos kompetencijos ar patirties, arba kai (b) kita

Šalis sutinka su siūloma Šalies atstovo kandidatūra.

4.2.5. Tuo atveju, kai Šalis nori atšaukti paskirtąjį atstovą ir paskirti kitą asmenį savo atstovu arba nori paskirti kitą asmenį laikinai vykdyti savo atstovo funkcijas atstovo laikino negalėjimo vykdyti darbo funkcijas laikotarpiu, Šalis privalo iš anksto apie tai informuoti kitą Šalį ir pateikti kitai Šaliai informaciją apie tokio asmens patirtį ir kompetenciją administruoti statybos projektus ir kontaktinius duomenis: vardą, pavardę, kontaktinį pašto adresą, el. paštą ir telefono (įskaitant mobilųjį telefoną) numerį.

4.2.6. Kita Šalis per 2 darbo dienas nuo Šalies pranešimo apie numatomą naujojo arba laikinojo jos atstovo paskyrimą ir visos 4.2.5 punkte nurodytos informacijos gavimo privalo pateikti savo pritarimą atstovo kandidatūrai arba motyvuotą nepritarimą. Jeigu kita Šalis per šiame punkte nustatytą terminą neatsako Šaliai, laikoma, kad ji pritarė Šalies atstovo kandidatūrai.

4.2.7. Tuo atveju, kai netikėtai paaiškėja, kad Šalies atstovas negali vykdyti savo pareigų (dėl ligos, traumos ar kitų nenumatytų priežasčių), Šalis privalo nedelsdama, bet ne vėliau nei tą pačią dieną, paskirti kitą asmenį laikinai vykdyti jos atstovo funkcijas ir pranešti apie tai kitai Šaliai. Taip pat Šalis privalo, vadovaudamasi 4.2.5 punktu, nedelsdama, bet ne vėliau nei per 2 darbo dienas, pateikti kitai Šaliai savo atstovo kandidatūrą ir gauti kitos Šalies pritarimą 4.2.6 punkte nustatyta tvarka.

5. DARBŲ DOKUMENTAI

5.1. Užsakovo dokumentai

5.1.1. Užsakovas atsako už tai, kad iki Sutarties sudarymo būtų:

5.1.1.1. atliktos visos pagal Įstatymus reikalingos teritorijų planavimo, strateginio pasekmių aplinkai vertinimo, planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo, poveikio visuomenės sveikatai vertinimo ir kitos pagal Įstatymus būtinos atlikti procedūros, kurių atlikimas yra priskirtas Užsakovo atsakomybei ir kurios yra reikalingos tam, kad būtų galima įvykdyti Sutartį;

5.1.1.2. tinkamai suformuotas atitinkamos paskirties žemės sklypas (sklypai), kuriame yra statybvietė, ir Užsakovas būtų įgijęs reikiamas teises į jį bei į gretimas teritorijas, kurių reikia Statybos darbų vykdymui pagal Užsakovo užduotį ir (arba) Statinio projektą;

5.1.1.3. gauti visi reikiami pagal Įstatymus žemės ir statinių savininkų ir naudotojų sutikimai, reikalingi Sutarties vykdymui;

5.1.1.4. nustatytos visos reikiamos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, reikalingos Sutarties vykdymui;

5.1.1.5. atlikti visi Sutarties vykdymui reikalingi žemės ir statinių statybiniai tyrimai bei kultūros paveldo tyrimai (išskyrus atvejus, kai Statinio projekte arba Užsakovo užduotyje yra nurodyta Rangovui atlikti papildomus tyrimus);

5.1.1.6. tinkamai parengtas Statinio projektas ir atlikta jo ekspertizė (jeigu ji yra privaloma pagal Įstatymus arba Užsakovo sprendimą);

5.1.1.7. išspręsti visi savivaldybės infrastruktūros plėtros klausimai, reikalingi Sutarties vykdymui;

5.1.1.8. gautos prisijungimo sąlygos ir statybą leidžiantys dokumentai, reikalingi Sutarties vykdymui (o tais atvejais, kai statybą leidžiantis dokumentas nėra privalomas, tačiau pagal Įstatymus yra privalomi trečiųjų asmenų rašytiniai sutikimai – gauti tokie sutikimai).

5.1.2. Užsakovas atsako už tai, kad Sutarties vykdymo metu būtų atliktos papildomos ar pakartotinės procedūros, išvardytos 5.1.1 punkte, arba būtų gauti papildomi ar nauji sutikimai, leidimai ar kiti dokumentai, išvardyti 5.1.1 punkte, jeigu tai privaloma pagal Įstatymus.

5.1.3. Užsakovas taip pat atsako už tai, kad Sutarties vykdymo metu būtų gauti dokumentai, kurie yra nurodyti Užsakovo užduotyje, Statinio projekte arba Įstatymuose kaip dokumentai, už kurių gavimą atsako Užsakovas, išskyrus 5.1.4 punkte numatytą atvejį.

5.1.4. Jeigu Įstatymai nustato Užsakovo pareigą gauti konkretų dokumentą arba atlikti konkrečią procedūrą, bet Pirkimo dokumentuose arba Užsakovo užduotyje yra nurodyta, kad tokį dokumentą privalo gauti arba procedūrą privalo atlikti Rangovas, tuomet už tokio dokumento gavimą ar procedūros atlikimą atsako Rangovas ir toks dokumentas ar tokios procedūros dokumentai yra priskiriami Rangovo dokumentams.

5.1.5. Užsakovas privalo pateikti Rangovui visus Užsakovo dokumentus, reikalingus Sutarties vykdymui. Užsakovas privalo pateikti Rangovui 5.1.1 punkte nurodytus Užsakovo dokumentus per 2 darbo dienas po Sutarties įsigaliojimo dienos. Visi Užsakovo dokumentai teikiami lietuvių kalba ir (arba) kita kalba (kalbomis), nurodyta Užsakovo užduotyje arba kituose Pirkimo dokumentuose. Jeigu Rangovui yra reikalingi Užsakovo dokumentų vertimai į kitą kalbą, Rangovas privalo tuo pasirūpinti savo sąskaita.

5.1.6. Jeigu Sutarties vykdymo metu paaiškėja, kad Sutarties vykdymui yra reikalingas konkretus Užsakovo dokumentas, Rangovas privalo nedelsdamas, bet ne vėliau negu per 2 darbo dienas, apie tai informuoti Užsakovą ir nurodyti protingą terminą, per kurį Užsakovas turėtų gauti ir pateikti tokį Užsakovo dokumentą, nurodyti dokumento pobūdį, tikslą, kuriam yra reikalingas tas dokumentas, ir jo reikšmę Sutarties vykdymui. Rangovas taip pat privalo per kitas 3 darbo dienas pateikti motyvuotus paaiškinimus Užsakovui apie tai, kokią įtaką Darbų terminams daro tai, jog trūksta tokio Užsakovo dokumento.

5.1.7. Jeigu Darbai vėluoja dėl to, jog nėra gautas kuris nors Užsakovo dokumentas, Rangovas įgyja teisę reikalauti, kad tokia pat trukme, kiek faktiškai vėluoja Darbai, būtų pratęsti Darbų terminai ir Užsakovas atlygintų Rangovui Išlaidas bei Pelną už Darbų terminų pratęsimo laikotarpį 15.9 punkte „Papildomų Išlaidų kompensavimas ir Išlaidų perskaičiavimas“ nustatyta tvarka. Tuo tikslu Šalys privalo sudaryti Susitarimą 25 straipsnyje „Sutarties pakeitimai“ nustatyta tvarka ir jame numatyti Darbų terminų pratęsimą bei Rangovo Išlaidų ir Pelno atlyginimą.

5.1.8. Jeigu Rangovas vėluoja informuoti Užsakovą apie Darbų vykdymui reikalingą Užsakovo dokumentą, Rangovas praranda teisę reikalauti pratęsti Darbų terminus ir atlyginti Rangovo Išlaidas bei Pelną už Rangovo vėlavimo informuoti Užsakovą laikotarpį.

5.2. Rangovo dokumentai

5.2.1. Rangovas privalo parengti arba gauti visus Rangovo dokumentus.

5.2.2. Visi Rangovo dokumentai turi būti parengti lietuvių kalba, nebent Užsakovo užduotyje yra nurodyta kitaip.

5.2.3. Rangovas privalo parengti ir su Užsakovu suderinti Rangovo dokumentą, kuris yra reikalingas Darbų atlikimui, iki Darbų, kurie turi būti atliekami vadovaujantis tuo Rangovo dokumentu, pradžios, numatytos Grafike. Rangovas negali vykdyti Darbų neturėdamas su Užsakovu suderinto Rangovo dokumento, kuriuo vadovaujantis turi būti vykdomi tie Darbai. Už kiekvieną šio punkto pažeidimą Rangovas privalo sumokėti Užsakovui Specialiosiose sąlygose nurodyto dydžio baudą. Jeigu Rangovas pažeidžia šį punktą daugiau nei du kartus ir jam už kiekvieną pažeidimą yra pritaikyta bauda, tai laikoma esminiu Sutarties pažeidimu, dėl kurio Užsakovas įgyja teisę vienašališkai nutraukti Sutartį 26 straipsnyje „Sutarties nutraukimas“ nustatyta tvarka.

5.2.4. Jeigu yra reikalinga Rangovo dokumentų ekspertizė, kurią pagal Įstatymus arba Užsakovo užduotį privalo organizuoti Užsakovas, Užsakovas įsipareigoja suorganizuoti ekspertizę ir pateikti Rangovui ekspertizės išvadas per Užsakovo užduotyje nustatytą terminą, skaičiuojamą nuo visų tinkamai parengtų Rangovo dokumentų, kurių ekspertizė turi būti atlikta, gavimo.

5.2.5. Jeigu Darbai vėluoja dėl to, jog Užsakovas vėluoja pateikti Rangovui Rangovo dokumento ekspertizės išvadas, Rangovas įgyja teisę reikalauti, kad tokia pat trukme, kiek faktiškai vėluoja Darbai, būtų pratęsti Darbų terminai ir Užsakovas atlygintų Rangovui Išlaidas bei Pelną už Darbų terminų pratęsimo laikotarpį 15.9 punkte „Papildomų Išlaidų kompensavimas ir Išlaidų perskaičiavimas“ nustatyta tvarka. Tuo tikslu Šalys privalo sudaryti Susitarimą 25 straipsnyje „Sutarties pakeitimai“ nustatyta tvarka ir jame numatyti Darbų terminų pratęsimą bei Rangovo Išlaidų ir Pelno atlyginimą.

5.2.6. Jeigu atlikus Rangovo dokumento ekspertizę nustatoma, kad tą dokumentą būtina pataisyti pagal ekspertizės akto pastabas ir pakartotinai pateikti ekspertizės rangovui, Rangovas privalo atlyginti Užsakovo išlaidas tokiai pakartotinei ekspertizei per 15 dienų po Užsakovo rašytinio pareikalavimo. Pakartotinės ekspertizės vykdymas nesuteikia Rangovui teisės į Darbų terminų pratęsimą, išskyrus, jeigu Užsakovas vėluoja pateikti Rangovui Rangovo dokumento pakartotinės ekspertizės išvadas per Užsakovo užduotyje nurodytą pakartotinės ekspertizės terminą. Pastaruoju atveju Rangovas įgyja teisę reikalauti, kad tokia pat trukme, kiek dėl Užsakovo vėlavimo pateikti Rangovui pakartotinės ekspertizės išvadas faktiškai vėluoja Darbai, būtų pratęsti Darbų terminai, tačiau Rangovas neturi teisės reikalauti Užsakovo atlyginti Rangovui Išlaidas bei Pelną už Darbų terminų pratęsimo laikotarpį.

5.2.7. Rangovas privalo saugoti visus Rangovo dokumentus iki tol, kol juos perduoda Užsakovui.

5.2.8. Rangovas, praradęs Rangovo dokumentus, privalo juos atkurti, taip pat atlikti statinių tyrimus bei atidengti paslėptus Statybos darbus, jei to reikia, siekiant atkurti prarastus dokumentus.

5.2.9. Rangovas privalo Užsakovo reikalavimu ir per Užsakovo nurodytą terminą parodyti Rangovo turimus Rangovo dokumentus Užsakovo personalui arba Valdžios institucijoms.

5.2.10. Jeigu Sutartis pasibaigia anksčiau, negu Rangovas perduoda Užsakovui parengtus ir užbaigtus Rangovo dokumentus, Rangovas privalo perduoti Užsakovui visus Rangovo dokumentus, įskaitant Užsakovo prašomus nebaigtus Rangovo dokumentus, kuriuos Užsakovas turi teisę savo nuožiūra pabaigti rengti, keisti ir kitaip naudoti.

5.3. **Darbo projektas**

5.3.1. Jeigu Rangovas pagal Užsakovo užduotį arba Statinio projektą turi pareigą parengti Darbo projektą, tuo tikslu Rangovas privalo:

5.3.1.1. Atlikti papildomus statybinius tyrimus, jeigu toks reikalavimas yra nustatytas Statinio projekte arba Užsakovo užduotyje;

5.3.1.2. Raštu informuoti Užsakovą, Projektuotoją, Statinio projekto vadovą ir Statinio projekto vykdymo priežiūros vadovą apie Statinio projekto klaidas, kurias Rangovas pastebėjo rengdamas Darbo projektą;

5.3.1.3. Parengti Darbo projektą;

5.3.1.4. Pataisyti Darbo projektą pagal Užsakovo pastabas ir pagal projekto ekspertizės išvadas, jeigu tokia ekspertizė buvo atlikta;

5.3.1.5. Perduoti Darbo projektą Užsakovui;

5.3.1.6. Padaryti reikiamus Darbo projekto sprendinių keitimus, papildymus ar taisymus prieš atlikdamas atitinkamus Statybos darbus;

5.3.1.7. Užbaigęs Statybos darbus, pateikti Užsakovui galutinę Darbo projekto ar jo dokumentų laidą, kurią visiškai atitinka atlikti Statybos darbai.

5.3.2. Rangovas atsako už tai, kad:

5.3.2.1. Rangovas turėtų ne žemesnę, nei nustatytoji Pirkimo dokumentuose ir (ar) Rangovo pasiūlyme, patirtį ir galimybes parengti Darbo projektą; jeigu Darbo projektą rengia Rangovo pasitelktas projektavimo Subrangovas, Rangovas atsako už jo atitiktį šio punkto reikalavimams;

5.3.2.2. Darbo projektą rengtų konkretūs priede Nr. 9 išvardyti Specialistai, kurių profesine kvalifikacija ir (arba) patirtimi rėmėsi Rangovas, kad atitiktų Pirkimo dokumentuose nustatytus reikalavimus Darbo projekto rengėjams (fiziniams asmenims);

5.3.2.3. Darbo projekto rengėjai – architektai, inžinieriai arba kiti fiziniai asmenys turėtų Įstatymų reikalaujamus kvalifikaciją patvirtinančius dokumentus;

5.3.2.4. Darbo projektą tinkamai pasirašytų projekto vadovai ir atitinkamų projekto dalių vadovai, turintys Įstatymų reikalaujamus kvalifikaciją patvirtinančius dokumentus;

5.3.2.5. Darbo projekto vadovai, projekto dalių vadovai ir projekto rengėjai vykdytų Užsakovo nurodyto Statinio projekto vadovo teisėtus reikalavimus.

5.3.3. Rangovas, padaręs 5.3.2 punkto pažeidimą ir jo neištaisęs per 10 darbo dienų nuo Užsakovo įspėjimo išsiuntimo dienos, privalo mokėti Užsakovui Specialiosiose sąlygose nurodyto dydžio baudą. Daugiau nei trys 5.3.2 punkto pažeidimai, už kuriuos visus Rangovui pritaikytos baudos, laikomi esminiu Sutarties pažeidimu, dėl kurio Užsakovas įgyja teisę vienašališkai nutraukti Sutartį 26 straipsnyje „Sutarties nutraukimas“ nustatyta tvarka.

5.3.4. Rangovas privalo parengti Darbo projektą vadovaudamasis Įstatymais, Užsakovo užduotimi, Statinio projektu, Rangovo pasiūlymu, Rangovo pasirinktais Statybos darbų vykdymo metodais ir technologijomis,

Statybos produktų, Įrenginių ir Priemonių gamintojų ar tiekėjų instrukcijomis.

5.3.5. Užsakovas turi įrašyti Specialiosiose sąlygose datą, kurią galiojusių Įstatymų reikalavimus turi atitikti Darbo projektas.

Pastaba – Statybos įstatymo 24 str. 24 d. (redakcija, galiojanti nuo 2023-04-01) numato, kad:

1) Statinio projektai turi atitikti Lietuvos Respublikos įstatymų, kitų teisės aktų, normatyvinių statybos techninių dokumentų reikalavimus, kurie galiojo tą dieną, kai buvo išduoti specialieji reikalavimai;

2) Praėjus 5 metams po specialiųjų reikalavimų išdavimo dienos ir tais atvejais, kai specialieji reikalavimai nebuvo išduoti, statinio projektai turi atitikti Lietuvos Respublikos įstatymų, kitų teisės aktų, normatyvinių statybos techninių dokumentų reikalavimus, kurie galiojo prašymo gauti statybą leidžiantį dokumentą, kuris buvo priimtas, pateikimo dieną;

3) Kai teisės aktų numatytais atvejais yra privaloma parengti statinio projektą, tačiau nėra privaloma gauti statybą leidžiantį dokumentą, statinio projektas turi atitikti normatyvinių statybos techninių dokumentų reikalavimus, kurie galiojo statinio projektavimo darbų rangos sutarties pasirašymo dieną.

5.3.6. Rangovas privalo parengti atitinkamą Darbo projekto dalį ir 5.9 punkte „Rangovo dokumentų derinimas ir tvirtinimas“ nustatyta tvarka gauti Užsakovo patvirtinimą iki atitinkamų Statybos darbų, suprojektuotų toje Darbo projekto dalyje, vykdymo pradžios. Šio punkto pažeidimo atveju taikomas 5.2.3 punktas (dėl baudos ir Sutarties nutraukimo).

5.3.7. Rangovas privalo parengti visus dokumentus, brėžinius ir duomenis, reikalingus tam, kad Užsakovas patvirtintų Darbo projektą (atitinkamą Darbo projekto dalį).

5.3.8. Jeigu Rangovas, rengdamas Darbo projektą, nori pakeisti neesminius Statinio projekto sprendinius (t. y., kitus nei esminiai Statinio projekto sprendiniai, kurių sąvoka nustatyta Lietuvos Respublikos statybos įstatyme), Rangovas privalo gauti Užsakovo pritarimą ir Užsakovo vardu kreiptis į Projektuotoją bei gauti Projektuotojo, Statinio projekto vadovo ir tuos sprendinius rengusių architektų pritarimą tokiems pakeitimams. Šalys turi sudaryti Susitarimą 25 straipsnyje „Sutarties pakeitimai“ nustatyta tvarka dėl Rangovo siūlomų ir Užsakovui priimtinų Statinio projekto sprendinių pakeitimo. Jeigu tokių pakeitimų įgyvendinimas turi įtakos Sutarties kainai (atpigina arba pabrangina Statybos darbus) ir (arba) Darbų terminams (patrumpina arba pailgina Statybos darbų atlikimą), Šalys turi Susitarime papildomai susitarti dėl Sutarties kainos (pagal 15.8 punkto „Sutarties kainos pakeitimai dėl kiekių (apimčių) keitimo“ sąlygas) ir (arba) Darbų terminų (pagal 11.2 punkto „Darbų terminų pratęsimas“ sąlygas) pakeitimo. Rangovas turi teisę pakeisti Statinio projekto sprendinius Šalių sutartu būdu tik po to, kai Šalys sudaro tokį Susitarimą.

5.3.9. Reikiamą Darbo projekto ekspertizę privalo organizuoti ir apmokėti Užsakovas ir tuo tikslu taikomos 5.2.4-5.2.6 punktuose nustatytos sąlygos.

5.3.10. Jeigu Sutartis pasibaigia iki Darbų užbaigimo, Rangovas neprieštarauja, kad Užsakovas pasitelktų trečiuosius asmenis pabaigti rengti arba pakeisti Darbo projektą. Jeigu Darbo projektą rengia Subrangovas, Rangovas privalo užtikrinti, kad Subrangovas neprieštarautų tam, jog kiti asmenys pabaigtų rengti arba pakeistų Darbo projektą.

5.4. **Statinio informacinis modeliavimas**

5.4.1. Jeigu Sutartyje yra nurodyta, jog Rangovas turi pareigą taikyti statinio informacinį modeliavimą, tuomet Šalys privalo vadovautis Statinio informacinio modeliavimo (BIM) taikymo aprašu, pateiktu priede Nr. 4. Apie tai pažymima Specialiosiose sąlygose.

5.5. **Išpildomoji dokumentacija**

5.5.1. Rangovas privalo parengti ir nuolat atnaujinti visų Statybos darbų išpildomąją dokumentaciją, kurioje turi būti fiksuojamas Statybos darbų įvykdymas, parodomos tikslios visų Statybos darbų ir Įrenginių vietos, matmenys, atskaitos duomenys ir kita pagal Įstatymus arba Sutartį reikalinga informacija. Rangovas privalo iš anksto suderinti su Užsakovu reikalavimus, kuriuos turi atitikti išpildomoji dokumentacija.

5.5.2. Rangovas privalo saugoti išpildomąją dokumentaciją statybvietėje ir perduoti ją Užsakovui prieš perduodamas Darbus. Tuo atveju, kai pagal Sutartį turi būti vykdomi mokymai ir (arba) atliekami bandymai, Rangovas privalo perduoti Užsakovui Statybos darbų išpildomąją dokumentaciją prieš tokius mokymus ir (arba) bandymus.

5.6. **Naudojimo instrukcijos**

5.6.1. Jeigu Rangovas pagal Užsakovo užduotį arba Statinio projektą turi parengti ir pateikti Užsakovui naudojimo instrukcijas, Rangovas privalo parengti naudojimo instrukcijas pagal Užsakovo užduoties ir Įstatymų reikalavimus. Naudojimo instrukcijos turi būti aiškios ir detalios, kad Užsakovas, vadovaudamasis jomis, galėtų tinkamai naudoti, prižiūrėti, remontuoti Statybos darbų rezultatus ir Įrenginius, taip pat esant reikalui išardyti ir iš naujo surinkti, suderinti ir paleisti Įrenginius.

5.6.2. Rangovas privalo perduoti Užsakovui naudojimo instrukcijas Darbų perdavimo momentu, vadovaudamasis 7.2.3 punktu. Tuo atveju, kai pagal Sutartį turi būti vykdomi mokymai ir (arba) atliekami bandymai, Rangovas privalo perduoti Užsakovui naudojimo instrukcijas prieš tokius mokymus ir (arba) bandymus, o po mokymų ir (arba) bandymų patikslinti ir papildyti naudojimo instrukcijas, atsižvelgdamas į mokymų ir (arba) bandymų eigą ir rezultatus.

5.7. **Klaidos Darbų dokumentuose**

5.7.1. Šalys, pastebėjusios klaidas ar trūkumus Darbų dokumentuose, privalo nedelsdamos, bet ne vėliau negu per 2 darbo dienas nuo klaidų ar trūkumų pastebėjimo, informuoti viena kitą apie tokias klaidas ar trūkumus. Šalys turi šią pareigą per visą Sutarties galiojimo laiką iki Rangovas įvykdys visus garantinius įsipareigojimus pagal Sutartį.

5.7.2. Užsakovas negali perkelti Rangovui atsakomybės už klaidas ir trūkumus Užsakovo dokumentuose. Už klaidas ar trūkumus Užsakovo dokumentuose prieš Užsakovą atsako atitinkamus dokumentus parengę asmenys.

5.7.3. Tačiau Rangovas negali reikšti Užsakovui pretenzijų dėl tokių klaidų ar trūkumų Užsakovo dokumentuose:

5.7.3.1. kurias Rangovas pastebėjo, rengdamas Darbo projektą, jeigu Rangovas neinformavo Užsakovo apie tokias klaidas ir trūkumus Darbo projekto rengimo metu iki tame

Darbo projekte (Darbo projekto dalyje) numatytų Statybos darbų vykdymo pradžios;

5.7.3.2. jeigu Rangovui paaiškėja, kad Užsakovo dokumentai yra netinkami ar blogos kokybės, bet Rangovas pažeidžia 6.4.24 punktą (įspėti Užsakovą ir sustabdyti atitinkamus Statybos darbus) ir dėl to taikomas 6.4.27 punktas (Rangovui atitenka atsakomybė už atsiradusius defektus).

5.7.4. Jeigu nustatomos klaidos ar trūkumai Užsakovo pateiktuose dokumentuose, Užsakovas privalo nedelsdamas organizuoti klaidų ar trūkumų ištaisymą, jeigu tai yra privaloma pagal Įstatymus arba būtina tam, kad būtų galima vykdyti Statybos darbus ir įvykdyti Sutartį.

5.7.5. Jeigu dėl klaidų ar trūkumų Užsakovo dokumentuose reikia perdaryti Darbo projektą ir (arba) Darbus, arba atlikti Papildomus darbus, arba atsisakyti dalies Darbų, Šalys privalo sudaryti Susitarimą 25 straipsnyje „Sutarties pakeitimai“ nustatyta tvarka, kuriame Šalys privalo numatyti Darbų terminų pratęsimą tokiu laikotarpiu, kiek dėl Darbo projekto ir (arba) Darbų perdarymo, ar Papildomų darbų, ar Atsisakomų darbų faktiškai vėluoja Darbai, ir Užsakovo pareigą atlyginti Rangovui Išlaidas bei Pelną už Darbų terminų pratęsimo laikotarpį 15.9 punkte „Papildomų Išlaidų kompensavimas ir Išlaidų perskaičiavimas“ nustatyta tvarka bei (arba) sumokėti Rangovui už Papildomus darbus ir už reikiamą Darbų perdarymą kaip už Papildomus darbus pagal 15.8 punktą „Sutarties kainos pakeitimai dėl kiekių (apimčių) keitimo“, atimant Atsisakomų darbų kainą. Ši nuostata netaikoma 5.7.3 punkte numatytu atveju.

5.7.6. Jeigu Rangovas objektyviai negali vykdyti Darbų ar jų dalies tol, kol nėra ištaisyta Užsakovo dokumento klaida ar trūkumas, ir dėl to Darbai vėluoja, Rangovas įgyja teisę reikalauti, kad tokia pat trukme, kiek faktiškai vėluoja Darbai, būtų pratęsti Darbų terminai ir Užsakovas atlygintų Rangovui Išlaidas bei Pelną už Darbų terminų pratęsimo laikotarpį 15.9 punkte „Papildomų Išlaidų kompensavimas ir Išlaidų perskaičiavimas“ nustatyta tvarka. Tuo tikslu Šalys privalo sudaryti Susitarimą 25 straipsnyje „Sutarties pakeitimai“ nustatyta tvarka.

5.7.7. 5.7.3 punkte numatytais atvejais Rangovas privalo savo sąskaita perdaryti Darbo projektą (jeigu jis turi būti rengiamas pagal Sutartį) ir (arba) Darbus ir Rangovui tenka atsakomybė už Darbų vėlavimą.

5.7.8. Už klaidas ir trūkumus Rangovo dokumentuose atsako Rangovas, išskyrus atvejus, jeigu tokias klaidas ar trūkumus lėmė klaidos ar trūkumai Užsakovo dokumentuose ir Rangovas tinkamai pagal Sutarties sąlygas informavo Užsakovą apie tokias klaidas ir trūkumus, kai tik juos pastebėjo. Tai, jog Užsakovo personalas peržiūrėjo, suderino ar patvirtino Rangovo dokumentus, nesumažina Rangovo atsakomybės už tų dokumentų klaidas ir trūkumus.

5.8. **Darbų dokumentų pakeitimai**

5.8.1. Užsakovas turi teisę daryti pakeitimus Užsakovo dokumentuose, dėl kurių reikia atlikti Papildomus darbus arba nedaryti Atsisakomų darbų, su sąlyga, kad nepakeičia Statybos darbų pobūdžio, tuo atveju, jeigu po Sutarties sudarymo atsiranda arba tampa žinoma kuri nors iš šių aplinkybių:

5.8.1.1. paaiškėja klaidų arba trūkumų Užsakovo užduotyje arba kituose Užsakovo dokumentuose arba Užsakovo dokumentų neatitikimų faktinei situacijai statybvietėje ir tokius Užsakovo dokumentus yra būtina ištaisyti tam, kad būtų galima vykdyti Statybos darbus;

5.8.1.2. reikia pakeisti Statinio projekto sprendinius dėl to, kad rinkoje nebetiekiami juos atitinkantys Statybos produktai ar Įrenginiai;

5.8.1.3. Užsakovui reikia pakeisti Statinio projekto sprendinius dėl to, kad jie kertasi arba nedera su kitų Užsakovo ar trečiųjų asmenų vykdomų projektų sprendiniais, arba dėl to, jog Užsakovas siekia įgyvendinti pasikeitusius Įstatymų reikalavimus, arba dėl to, jog išnyko Užsakovo poreikis Atsisakomiems darbams (Atsisakomi darbai tapo nebereikalingi Užsakovui);

5.8.1.4. paaiškėja, kad dėl Sutarties kainos (įkainių) indeksavimo pagal 15.5 punktą „Sutarties kainos perskaičiavimas dėl kainų lygio pokyčio“, esminio Sutarties kainos padidėjimo (15.6.1 punktas), Rangovo papildomų Išlaidų kompensavimo pagal 15.9-15.11 punktus („Papildomų Išlaidų kompensavimas ir Išlaidų perskaičiavimas“, „Sutarties kainos perskaičiavimas dėl paspartinimo priemonių“ ir „Sutarties kainos perskaičiavimas dėl Įstatymų pakeitimo“) arba būtinųjų Papildomų darbų pirkimo Užsakovas tampa finansiškai nepajėgus finansuoti visų Darbų įvykdymą ir dėl to Užsakovui reikia pakeisti Statinio projekto sprendinius arba Užsakovo užduotį.

5.8.2. Užsakovas turi teisę daryti pakeitimus Užsakovo dokumentuose be Rangovo sutikimo tol, kol Papildomų darbų, kuriuos reikia atlikti dėl šių pakeitimų, arba Atsisakomų darbų bendra kaina neviršija 15 procentų Pradinės sutarties vertės, o šią ribą viršijus – tik su Rangovo sutikimu. Jeigu Pradinės sutarties vertė buvo peržiūrėta ir indeksuota pagal 15.5 punkte numatytas sąlygas, 15 procentų skaičiuojama nuo indeksuotos Pradinės sutarties vertės. Jeigu dėl pakeitimų Užsakovo dokumentuose reikia ne tik atlikti Papildomų darbų, bet yra ir Atsisakomų darbų, tuomet, skaičiuojant 15 procentų, iš Papildomų darbų kainos turi būti atimama Atsisakomų darbų kaina. Jeigu Rangovas neduoda šiame punkte numatyto sutikimo, Užsakovas turi teisę nutraukti Sutartį ir taikomas 26.5 punktas „Šalių teisės ir pareigos Sutarties nutraukimo atveju“, išskyrus 26.5.5 punktą. Ši nuostata taikoma ir 5.7.5 punkte numatytais atvejais.

5.8.3. Jeigu, vadovaujantis 5.8.1 punktu, keičiamas Statinio projektas, Užsakovo užduotis arba kiti Užsakovo dokumentai dėl priežasčių, už kurias neatsako Rangovas, Šalys privalo sudaryti Susitarimą 25 straipsnyje „Sutarties pakeitimai“ nustatyta tvarka ir susitarti dėl tokių pakeitimų nulemto Papildomų darbų apmokėjimo bei Atsisakomų darbų pagal 15.8 punktą „Sutarties kainos pakeitimai dėl kiekių (apimčių) keitimo“. Tokiu atveju Užsakovui tenka visos Išlaidos, susijusios su tokiais pakeitimais ir jų nulemtais Statybos darbų ir Sutarties vykdymo pakeitimais. Užsakovas turi savo sąskaita organizuoti visų reikiamų Užsakovo dokumentų pakeitimus, Statinio projekto ekspertizę ir naujo statybą leidžiančio dokumento gavimą (jeigu reikalinga pagal Įstatymus). Jeigu dėl tokio Užsakovo dokumentų pakeitimo reikia peržiūrėti ir pakeisti (pratęsti arba sutrumpinti) Darbų terminus, Susitarime nurodomi pakeistieji Darbų terminai ir atitinkamai perskaičiuojamos Rangovo Išlaidos bei Pelnas 15.9 punkte „Papildomų Išlaidų kompensavimas ir Išlaidų perskaičiavimas“ nustatyta tvarka.

5.8.4. Jeigu rinkoje nebetiekiami Rangovo pasiūlyme nurodyti Statybos produktai ar Įrenginiai ir dėl to juos reikia pakeisti kitais juos atitinkančiais Statybos produktais ar Įrenginiais, Šalys privalo sudaryti Susitarimą 25 straipsnyje „Sutarties pakeitimai“ nustatyta tvarka.

5.8.5. Jeigu Statinio projektas, Užsakovo užduotis arba kiti Užsakovo dokumentai keičiami dėl Rangovo kaltės arba 5.8.4 punkte numatytu atveju keičiamas Rangovo pasiūlymas, Rangovui tenka visi tokių pakeitimų padarymo ir įgyvendinimo kaštai ir atsakomybė už Darbų vėlavimą, numatyta 11.4 punkte „Netesybos už Darbų vėlavimą“.

5.9. **Rangovo dokumentų derinimas ir tvirtinimas**

5.9.1. Rangovas privalo pateikti Užsakovui suderinti arba patvirtinti Rangovo dokumentus, kurie yra įvardyti Įstatymuose arba Užsakovo užduotyje kaip dokumentai, kuriuos turi suderinti arba patvirtinti Užsakovas, taip pat visus tuos Rangovo dokumentus, kuriuos pagal Sutartį Rangovas privalo perduoti Užsakovui.

5.9.2. Tuo atveju, kai Rangovo dokumentus pagal Įstatymus turi suderinti arba patvirtinti Projektuotojas (ar Statinio projekto vadovas) arba Techninis prižiūrėtojas, Rangovas privalo Rangovo dokumentus pateikti jiems tiesiogiai, su kopija Užsakovo atstovui. Užsakovas privalo užtikrinti, kad Projektuotojas, Statinio projekto vadovas arba Techninis prižiūrėtojas suderintų arba patvirtintų Rangovo dokumentus arba pateiktų motyvuotą atsisakymą per tokius pačius terminus, kurie yra nurodyti žemiau šiame 5.9 punkte.

5.9.3. Užsakovas privalo išnagrinėti Rangovo pirmą kartą pateiktą Darbo projekto dalį kaip galima greičiau, bet ne ilgiau nei per 10 darbo dienų (jeigu Užsakovo užduotyje nėra nurodytas kitoks terminas), ir pateikti Rangovui arba rašytinį patvirtinimą, arba patvirtinimą su neesminėmis pastabomis, arba motyvuotą atsisakymą patvirtinti su paaiškinimu, kaip pateiktasis dokumentas iš esmės neatitinka Sutarties arba Įstatymų.

5.9.4. Užsakovas privalo išnagrinėti Rangovo pirmą kartą pateiktą Rangovo dokumentą, kitą nei Darbo projektas, kaip galima greičiau, bet ne ilgiau nei per 5 darbo dienas (jeigu Užsakovo užduotyje nėra nurodytas kitoks terminas), ir pateikti Rangovui arba rašytinį pritarimą, arba pritarimą su neesminėmis pastabomis, arba motyvuotą nepritarimą su paaiškinimu, kaip pateiktasis dokumentas iš esmės neatitinka Sutarties arba Įstatymų.

5.9.5. Rangovo dokumento nagrinėjimo terminas skaičiuojamas nuo tos dienos, kurią Užsakovas gauna Rangovo dokumentą ir Rangovo lydraštį (kaip nurodyta 27.5 ir 27.6 punkte („Bendravimo tvarka ir kalba“)).

5.9.6. Jeigu Užsakovas atmeta pateiktą Rangovo dokumentą, Rangovas privalo savo sąskaita pataisyti tokį dokumentą pagal Užsakovo pastabas ir pakartotinai jį pateikti Užsakovui peržiūrėti ir pritarti arba patvirtinti. Tuo atveju, kai Rangovo dokumentas yra teikiamas Užsakovui pakartotinai, jo pakeitimai ir papildymai privalo būti pažymėti dokumente arba aptarti Rangovo lydraštyje. Tokiu atveju Užsakovas privalo išnagrinėti Rangovo pateiktą dokumentą kaip galima greičiau, bet ne vėliau nei per 5 darbo dienas (jeigu Užsakovo užduotyje nėra nurodytas kitoks terminas).

5.9.7. Jeigu Rangovas pageidauja pakeisti bet kokį Rangovo dokumentą, kuris jau yra pateiktas Užsakovo peržiūrai, Rangovas privalo apie tai nedelsdamas pranešti Užsakovui ir po to pateikti Užsakovui pataisytą Rangovo dokumentą Užsakovui. Tokiu atveju laikoma, kad pirminis Rangovo dokumentas nebuvo pateiktas Užsakovui.

5.9.8. Užsakovas privalo vienu metu pateikti visas pastabas dėl konkretaus Rangovo dokumento, nebent naujų pastabų atsiranda dėl paaiškėjusių naujų aplinkybių. Tokiu atveju Užsakovas privalo nedelsdamas pateikti Rangovui tokias naujas pastabas.

5.9.9. Jeigu Užsakovas arba 5.9.2 punkte nurodytas trečiasis asmuo per nustatytą terminą nepateikia rašytinio pritarimo (patvirtinimo) arba motyvuoto nepritarimo pateiktam Rangovo dokumentui, laikoma, kad Užsakovas arba toks trečiasis asmuo patvirtino arba pritarė tokiam dokumentui. Jeigu yra būtinas rašytinis Užsakovo arba 5.9.2 punkte nurodyto trečiojo asmens patvirtinimas tam, kad Rangovas galėtų vykdyti atitinkamus Darbus, ir Užsakovas arba trečiasis asmuo vėluoja jį pateikti, arba jeigu Užsakovas nepagrįstai vėluoja pateikti Rangovui pastabas dėl konkretaus Rangovo dokumento ir tokiu būdu pažeidžia 5.9.8 punktą, Rangovas įgyja teisę į Darbų terminų pratęsimą tiek, kiek Užsakovas arba trečiasis asmuo vėlavo, ir Išlaidų bei Pelno kompensavimą už Darbų terminų pratęsimo laikotarpį 15.9 punkte „Papildomų Išlaidų kompensavimas ir Išlaidų perskaičiavimas“ nustatyta tvarka. Tokiu atveju Šalys privalo sudaryti Susitarimą 25 straipsnyje „Sutarties pakeitimai“ nustatyta tvarka ir jame numatyti Darbų terminų pratęsimą bei Išlaidų ir Pelno kompensavimą Rangovui.

5.9.10. Joks Užsakovo ar Užsakovo personalo patvirtinimas ar pritarimas Rangovo dokumentams nesumažina Rangovo atsakomybės už tuos Rangovo dokumentus.

5.9.11. Po to, kai Užsakovas patvirtina Rangovo dokumentą ar jam pritaria, Rangovas privalo nedelsdamas, bet ne vėliau nei per 5 darbo dienas, pateikti Užsakovui Rangovo dokumento pasirašytą galutinę versiją skaitmeniniu formatu, o Įstatymuose ir (arba) Užsakovo užduotyje nurodytais atvejais – ir popierinę versiją keturiais egzemplioriais, jeigu Užsakovo užduotyje nenurodyta kitaip.

5.10. **Intelektinės nuosavybės teisės**

5.10.1. Šalis, kuri pateikia kitai Šaliai Darbų dokumentą, atsako už tai, kad bet kokio intelektinės nuosavybės objekto panaudojimas pagal Sutartį nepažeis intelektinės nuosavybės teisių (autorių teisių, patentų, dizaino, prekių ženklų, juridinių asmenų pavadinimų), taip pat komercinių paslapčių.

5.10.2. Rangovas privalo užtikrinti, kad Rangovas įgis reikiamas intelektinės nuosavybės teises iš Rangovo dokumentų autorių tam, kad galėtų tinkamai įvykdyti savo įsipareigojimus pagal Sutartį.

5.10.3. Rangovas turi teisę naudoti Užsakovo dokumentus tik Sutartyje numatytais tikslais ir nepažeisdamas Užsakovo bei trečiųjų asmenų intelektinės nuosavybės teisių.

5.10.4. Rangovas suteikia Užsakovui neatšaukiamą, neterminuotą, perleidžiamą, neišimtinę neatlyginti licenciją naudotis visomis turtinėmis autorių teisėmis ir visomis kitomis intelektinės nuosavybės teisėmis į Rangovo dokumentus (įskaitant nebaigtus dokumentus) ir kitus intelektinės nuosavybės teisės objektus, susijusius, panaudotus ir (ar) įtrauktus į Rangovo dokumentus ar

būtinus jų panaudojimui pagal paskirtį, įskaitant atgaminti, išleisti, versti, naudoti, keisti ir kitaip perdirbti, pabaigti nebaigtus, platinti ir viešinti Rangovo dokumentus tiek, kiek tai yra reikalinga Sutarties vykdymui, Objekto sukūrimui, naudojimui, remontavimui, rekonstravimui, perdarymui, paskirties keitimui ar kitokiam pakeitimui, taip pat Objekto griovimui (**Licencija**). Licencija taip pat suteikia teisę suteikti sublicencijas. Laikoma, kad Licencija yra suteikta Užsakovui nuo kiekvieno tokio intelektinės nuosavybės teisių objekto perdavimo Užsakovui momento, įskaitant nebaigtų dokumentų perdavimą pagal 26.5.3.1 punktą.

5.10.5. Jeigu Rangovo dokumentai yra elektroniniai ar skaitmeniniai failai, Sutarties tikslais sukurta ir (arba) konkrečiam Objektui skirta ar pritaikyta programinė įranga ar taikomosios programos, laikoma, kad Licencija leidžia juos naudoti bet kokiuose Užsakovo pasirinktuose kompiuteriuose arba kituose išmaniuosiuose prietaisuose.

5.10.6. Tuo atveju, kai Rangovas privalo pagal Užsakovo užduotį pateikti trečiųjų asmenų kompiuterių programinę įrangą arba taikomąją programą, skirtą ir (arba) pritaikytą konkrečiam Objektui, Rangovas privalo teisėtai Užsakovo vardu įgyti licencijas ir visas priemones naudotis programine įranga ir (arba) taikomąja programa, įdiegti šią programinę įrangą ir (arba) taikomąją programą Užsakovo nurodytose kompiuterinėse darbo vietose ar kituose išmaniuosiuose prietaisuose ir užtikrinti, kad Užsakovui būtų teikiamas programinės įrangos ir (arba) taikomosios programos techninis palaikymas. Į Sutarties kainą yra įskaičiuotas atlygis Rangovui už programinės įrangos ir (arba) taikomųjų programų įdiegimą bei licencijas jomis naudotis Užsakovo užduotyje nurodytam kompiuterinių darbo vietų (vartotojų) skaičiui ir nurodytai trukmei. Jeigu Užsakovui yra reikalingos papildomos licencijos, Rangovas privalo pateikti jas Užsakovui už atlygį, lygų faktinėms Išlaidoms, pagal Šalių Susitarimą, sudarytą 25 straipsnyje „Sutarties pakeitimai“ nustatyta tvarka.

5.10.7. Jeigu tretieji asmenys (įskaitant Rangovo personalą ar buvusį Rangovo personalą) pareikštų pretenzijų ar reikalavimų Užsakovui dėl to, kad Užsakovas, tinkamai naudodamasis Licencija, pažeidžia jų intelektinės nuosavybės teises, Rangovas privalo savo sąskaita ir rizika Užsakovo vardu apginti Užsakovą nuo tokių pretenzijų bei reikalavimų, atlyginti visas Užsakovo patirtas išlaidas ir užtikrinti, kad Užsakovas galėtų nevaržomai naudotis Licencija.

6. STATYBOS DARBŲ VYKDYMAS

6.1. Statybvietė

6.1.1. Užsakovas privalo perduoti Rangovui statybvietę, kurios ribos yra nurodytos Statinio projekte arba Užsakovo užduotyje. Užsakovas privalo perduoti Rangovui statybvietę Užsakovo užduotyje arba, jeigu Užsakovo užduotyje nenurodyta, – Grafike nurodytu laiku. Jeigu Užsakovo užduotyje arba Grafike nėra nurodytas terminas perduoti Rangovui statybvietę, Užsakovas privalo perduoti statybvietę Rangovui per 5 darbo dienas nuo Rangovo pareikalavimo. Užsakovas turi teisę atsisakyti perduoti Rangovui statybvietę iki tol, kai Rangovas pateikia Užsakovui Statybos darbų ir Rangovo civilinės atsakomybės draudimo sutarties sudarymo ir įsigaliojimo faktą patvirtinančius dokumentus pagal 14 straipsnio „Draudimas“ sąlygas.

6.1.2. Statybvietės dydis ir būklė turi atitikti Užsakovo užduotyje ir (ar) Statinio projekte aprašytas sąlygas ir būti tinkami tam, kad Rangovas galėtų laiku pradėti, tinkamai vykdyti ir laiku užbaigti Statybos darbus.

6.1.3. Statybvietės perdavimo Rangovui tikslu Šalys privalo sudaryti bendrą komisiją, kuri privalo organizuoti ir prižiūrėti geodezinių koordinačių, reperių, raudonųjų linijų nužymėjimą bei įtvirtinimą statybvietėje ir jų schemų sudarymą, taip pat suprojektuotų statinių (jų dalių), inžinerinių tinklų ir susisiekimo komunikacijų nužymėjimą statybvietėje. Užsakovas atsako už Užsakovo užduotyje arba Statinio projekte nurodytų atskaitos duomenų (taškų, linijų, altitudžių ir pan.) teisingumą. Abi Šalys vienodai atsako už teisingą statybvietės nužymėjimą.

6.1.4. Nužymėta statybvietė arba jos dalis perduodama Rangovui pagal statybvietės perdavimo-priėmimo aktą pagal priede Nr. 10 pateiktą formą, kurį pasirašo abi Šalys.

6.1.5. Jeigu Užsakovas vėluoja perduoti Rangovui statybvietę ne dėl Rangovo kaltės arba statybvietė neatitinka Sutarties, Rangovas įgyja teisę reikalauti, kad tokia pat trukme, kiek dėl Užsakovo vėlavimo perduoti statybvietę arba pašalinti statybvietės neatitikimą Sutarčiai faktiškai vėluoja Darbai, būtų pratęsti Darbų terminai ir Užsakovas atlygintų Rangovui Išlaidas bei Pelną už Darbų terminų pratęsimo laikotarpį. Tuo tikslu Šalys privalo sudaryti Susitarimą 25 straipsnyje „Sutarties pakeitimai“ nustatyta tvarka ir jame numatyti Darbų terminų pratęsimą bei Rangovo Išlaidų ir Pelno atlyginimą 15.9 punkte „Papildomų Išlaidų kompensavimas ir Išlaidų perskaičiavimas“ nustatyta tvarka.

6.1.6. Rangovas privalo statybvietę įrengti pagal Įstatymų ir Statinio projekto reikalavimus, aptverti, įrengti statybvietės apsaugos bei patekimo į statybvietę kontrolės priemones, įrengti lauko statybvietės apšvietimą tamsiuoju paros metu ir stebėjimo priemones, įrengti tinkamas sandėliavimo vietas Prekėms, darbo vietas ir privažiavimo kelius statybvietėje arba į statybvietę, kurie yra reikalingi Statybos darbų vykdymui, ir juos prižiūrėti pagal Įstatymų, Užsakovo užduoties arba Statinio projekto reikalavimus, o jeigu tokie reikalavimai nenustatyti, – pagal Rangovo įprastai taikomus reikalavimus. Rangovas atsako už statybvietės (darbo vietų, sandėliavimo vietų) ženklinimą ir būtinų atitvarų įrengimą, taip pat už personalo ir (arba) techninių priemonių statybvietei apsaugoti parūpinimą.

6.1.7. Rangovas privalo Įstatymų ir Užsakovo užduoties nustatytais atvejais prie statybvietės įrengti stendą apie Statybos darbus, atitinkantį Įstatymų ir Užsakovo užduoties reikalavimus.

6.1.8. Rangovas atsako už statybvietės ir joje esančio turto (įskaitant Prekes) apsaugą, saugos ir tvarkos statybvietėje palaikymą. Už kiekvieną statybvietės ir joje esančio turto apsaugos reikalavimų pažeidimą, kuris įvyko dėl Rangovo įsipareigojimų nevykdymo, Rangovas privalo sumokėti Užsakovui Specialiosiose sąlygose nurodyto dydžio baudą.

6.1.9. Rangovas atsako už tai, kad Darbų vykdymas ir Rangovo personalo veikla nepadarytų žalos statybvietėje esantiems ir Užsakovo dokumentuose arba statybvietės perdavimo-priėmimo akte pažymėtiems statiniams, įrenginiams, inžineriniams tinklams, susisiekimo komunikacijoms ir kitiems daiktams.

6.1.10. Rangovas privalo naudoti statybvietę laikydamasis Statinio projekto, Užsakovo užduoties bei Įstatymų

reikalavimų ir tik Statybos darbų vykdymo tikslais. Rangovas neturi teisės be išankstinio rašytinio Užsakovo sutikimo statybvietėje apgyvendinti žmones arba suteikti jiems teisę naudotis statybvietėje esančiomis patalpomis kitais tikslais, nei susijusiais su Statybos darbų vykdymu. Už kiekvieną šių reikalavimų pažeidimą Rangovas privalo sumokėti Užsakovui Specialiosiose sąlygose nurodyto dydžio baudą.

6.1.11. Vykdydamas Statybos darbus Rangovas privalo tvarkingai laikyti ar sandėliuoti Statybos produktus, Įrenginius ir Priemones, o nereikalingus ar perteklinius jų kiekius nedelsdamas pašalinti iš statybvietės. Rangovas privalo kasdien valyti statybvietę ir kitas teritorijas, užterštas dėl Statybos darbų vykdymo. Rangovas privalo iš statybvietės pašalinti statybines ir kitokias atliekas, teršalus ir kitokias aplinkai pavojingas medžiagas, kurios gali susidaryti vykdant Statybos darbus, bei tinkamai pildyti tokių atliekų ir medžiagų apskaitos ir sutvarkymo dokumentaciją.

6.1.12. Užbaigęs Statybos darbus arba Sutarties nutraukimo atveju Rangovas privalo sutvarkyti ir išvalyti statybvietę, pašalinti iš jos viską, kas nėra Statybos darbų rezultatai, taip pat sutvarkyti ir išvalyti Objektą. Tol, kol Rangovas neįvykdo šios sąlygos, Užsakovas turi teisę atsisakyti priimti statybvietę.

6.1.13. Rangovas privalo grąžinti Užsakovui statybvietę pagal statybvietės perdavimo-priėmimo aktą (pagal priede Nr. 10 pateiktą formą) tuo pačiu metu, kai Rangovas perduoda Užsakovui visus Darbus pagal Darbų perdavimo-priėmimo aktą. Tuo atveju, kai Rangovas perduoda Užsakovui Dalį pagal tos Dalies Darbų perdavimo-priėmimo aktą, Rangovas privalo grąžinti Užsakovui statybvietės dalį, kurioje yra ta Dalis ir kuri yra reikalinga tam, kad Užsakovas galėtų tinkamai naudotis ta Dalimi.

6.2. **Trečiųjų asmenų veikla statybvietėje**

6.2.1. Rangovas privalo į statybvietę leisti patekti ir joje būti tik Rangovo personalui ir Užsakovo personalui ir tik vadovaudamasis Įstatymuose bei Sutartyje nustatytais reikalavimais dėl asmenų, kurie gali būti statybvietėje, bei jų identifikavimo. Užsakovas paveda Rangovui ir jį įgalioja paties Rangovo sąskaita ir rizika nustatyti ir vykdyti statybvietėje esančių asmenų identifikavimo, atvykimo į statybvietę, buvimo joje ir išvykimo iš jos registravimo bei kontrolės tvarką, jeigu Užsakovo užduotyje nenurodyta kitaip. Rangovas atsako už statybvietės apsaugą nuo neteisėto pašalinių asmenų patekimo.

6.2.2. Tuo atveju, kai Užsakovo užduotyje arba Statinio projekte yra numatyta, kad statybvietėje turės vykdyti darbus ar vykdyti kitą veiklą Užsakovas arba tretieji asmenys, Užsakovas privalo paskirti saugos ir sveikatos koordinatorių (-ius), kurio nurodymai yra privalomi Rangovo, Užsakovo ir Užsakovo nurodytų trečiųjų asmenų personalui. Užsakovo užduotyje, Statinio projekte arba Šalių suderintoje schemoje turi būti pažymėtos ribos statybvietės dalies, kurią Rangovas turi laikinai grąžinti Užsakovui. Statybvietės dalies laikinas grąžinimas Užsakovui ir pakartotinis perdavimas Rangovui įforminamas statybvietės dalies perdavimo-priėmimo aktais (pagal priede Nr. 10 pateiktą formą), kuriuos pasirašo Rangovas ir Užsakovas. Laikino statybvietės dalies grąžinimo Užsakovui terminai ir sąlygos turi būti aptartos Užsakovo užduotyje arba Statinio projekte, o kitas sąlygas, kurios nebuvo aptartos, Šalys turi suderinti raštu.

6.2.3. Jeigu statybvietėje vykdantis darbus ar kitą veiklą Užsakovas arba tretieji asmenys pažeidžia Užsakovo užduotyje, Statinio projekte nustatytus arba Šalių suderintus terminus ir sąlygas, ir toks Užsakovo arba trečiųjų asmenų veikimas trukdo Rangovui vykdyti Statybos darbus ir lemia Darbų vėlavimą arba sukelia papildomų Išlaidų, Rangovas įgyja teisę reikalauti, kad Užsakovas jam atlygintų tokias papildomas Išlaidas, taip pat kad faktine Darbų vėlavimo trukme būtų pratęsti Darbų terminai ir Užsakovas atlygintų Rangovui Išlaidas bei Pelną už Darbų terminų pratęsimo laikotarpį. Tuo tikslu Šalys privalo sudaryti Susitarimą 25 straipsnyje „Sutarties pakeitimai“ nustatyta tvarka ir jame numatyti Darbų terminų pratęsimą bei Rangovo Išlaidų ir Pelno atlyginimą 15.9 punkte „Papildomų Išlaidų kompensavimas ir Išlaidų perskaičiavimas“ nustatyta tvarka.

6.2.4. Jeigu Užsakovo užduotyje ir Statinio projekte nebuvo numatyta, kad statybvietėje vykdys darbus ar vykdys kitą veiklą Užsakovas arba tretieji asmenys, ir numatoma, kad toks Užsakovo arba trečiųjų asmenų veikimas trukdys Rangovui vykdyti Statybos darbus bei sąlygos Darbų vėlavimą ir (arba) sukels papildomų Išlaidų, Rangovas įgyja teisę reikalauti, kad Užsakovas jam atlygintų tokias papildomas Išlaidas, taip pat kad faktine Darbų vėlavimo trukme būtų pratęsti Darbų terminai ir Užsakovas atlygintų Rangovui Išlaidas bei Pelną už Darbų terminų pratęsimo laikotarpį 15.9 punkte „Papildomų Išlaidų kompensavimas ir Išlaidų perskaičiavimas“ nustatyta tvarka. Tokiu atveju Šalys turi veikti pagal 25 straipsnį „Sutarties pakeitimai“. Tol, kol Šalys pagal 25 straipsnį nesudaro Sutarties pakeitimo, Rangovas neturi prievolės grąžinti Užsakovui statybvietės dalies, kuri yra reikalinga Užsakovo darbų vykdymui arba trečiųjų asmenų laikinam veikimui.

6.2.5. Jeigu nėra galimybės laikinai atskirti dalį statybvietės Užsakovo arba trečiųjų asmenų darbų ar kitos veiklos vykdymui, Rangovas privalo vykdyti Užsakovo užduotyje, Statinio projekte ir Rangovo pagal Įstatymus parengtame statybos darbų technologijos projekte nustatytus reikalavimus, susijusius su kelių rangovų ar kitų asmenų veikimu bendroje statybvietėje, taip pat vykdyti Užsakovo paskirto saugos ir sveikatos koordinatoriaus nurodymus bei reikalavimus.

6.3. **Nenumatytos fizinės sąlygos**

6.3.1. Nenumatytos fizinės sąlygos yra tokios gamtos fizinės sąlygos (įskaitant geologines, požemines, povandenines ir hidrologines sąlygas, bet neįskaitant klimatinių sąlygų ir jų padarinių) arba žmogaus sukurtos fizinės sąlygos, fizinės kliūtys arba teršalai, kurių patyrę rangovai negalėjo numatyti pateikdami tiekėjo pasiūlymus pagal Pirkimo dokumentus.

6.3.2. Jeigu Rangovas statybvietėje susiduria su nenumatytomis fizinėmis sąlygomis, už jas ir jų pasekmes atsako Užsakovas. Užsakovas negali perkelti Rangovui atsakomybės už nenumatytas fizines sąlygas, jeigu jos galėjo ir turėjo būti nustatytos statybinių tyrimų metu. Už netinkamai atliktus tyrimus prieš Užsakovą atsako tuos tyrimus atlikę asmenys.

6.3.3. Jeigu Rangovas ar Rangovo personalas statybvietėje randa pinigų, dirbinių ar kitų vertingų daiktų, taip pat kitų istorinę, kultūrinę arba archeologinę vertę

turinčių daiktų ar jų liekanų, Rangovas privalo nedelsdamas apie tai informuoti Užsakovą ir perduoti visus radinius saugoti Užsakovui. Rangovas privalo imtis deramų atsargumo priemonių, kad Rangovo personalas arba kiti asmenys tokių radinių nepašalintų arba nepadarytų jiems žalos.

6.3.4. Jeigu Rangovas ar Rangovo personalas statybvietėje randa arba įtaria radęs sprogmenų arba žmogaus palaikų, Rangovas privalo nedelsdamas sustabdyti veiklą toje statybvietės dalyje, apie tai informuoti Užsakovą bei policiją ir imtis deramų saugumo priemonių.

6.3.5. 6.3.2, 6.3.3 ir 6.3.4 punktuose numatytais atvejais Užsakovas privalo organizuoti Statinio projekto ir (arba) kitų Užsakovo dokumentų reikiamus pakeitimus (jeigu reikalinga) bei duoti kitus nurodymus Rangovui dėl tolesnio Statybos darbų vykdymo. Jeigu dėl to Darbai vėluoja, Rangovas įgyja teisę reikalauti, kad tokia pat trukme, kiek faktiškai vėluoja Darbai, būtų pratęsti Darbų terminai ir Užsakovas atlygintų Rangovui Išlaidas už Darbų terminų pratęsimo laikotarpį, tačiau Rangovas neįgyja teisės reikalauti atlyginti Pelną už Darbų terminų pratęsimo laikotarpį. Tuo tikslu Šalys privalo sudaryti Susitarimą 25 straipsnyje „Sutarties pakeitimai“ nustatyta tvarka ir jame numatyti Darbų terminų pratęsimą bei Rangovo Išlaidų atlyginimą 15.9 punkte „Papildomų Išlaidų kompensavimas ir Išlaidų perskaičiavimas“ nustatyta tvarka, taip pat reikiamus Papildomus darbus ir jų kainos nustatymą pagal 15.8 punktą „Sutarties kainos pakeitimai dėl kiekių (apimčių) keitimo“.

6.4. **Bendrieji Statybos darbų vykdymo reikalavimai**

6.4.1. Rangovas privalo įvykdyti ir užbaigti Darbus pagal Sutarties ir Įstatymų reikalavimus bei Rangovo statybos taisykles ir pašalinti visus Statybos darbų, Statybos produktų bei Įrenginių defektus (išskyrus 6.7.6 punkte numatytą atvejį, kai juos tiekia Užsakovas). Ši nuostata neturi būti aiškinama kaip panaikinanti Įstatymuose nustatytas taisykles dėl Rangovo atsakomybės už defektus ribojimo ar netaikymo.

6.4.2. Rangovas privalo, prieš pradėdamas rengti Darbo projektą (jeigu numatyta pagal Sutartį) arba prieš pradėdamas Statybos darbus, apžiūrėti ir įvertinti statybvietę, taip pat įvertinti visą Užsakovo dokumentuose pateiktą informaciją apie statybvietės fizines, geologines, požemines, povandenines, hidrologines, klimatines, meteorologines ir kitas sąlygas.

6.4.3. Rangovas atsako už visų Rangovo veiksmų ir Statybos darbų metodų tinkamumą, saugumą ir stabilumą. Užsakovo personalo prašymu Rangovas privalo pateikti jam informaciją apie Statybos darbų vykdymo metodus ir technologijas.

6.4.4. Rangovas privalo aprūpinti statybą visu reikiamu Rangovo personalu, visais Statybos produktais, Įrenginiais, Priemonėmis, paslaugomis ir kitais dalykais, kurių reikia tam, kad būtų galima tinkamai ir laiku vykdyti ir užbaigti Statybos darbus, Objektą ir kitas Rangovo pareigas pagal Sutartį bei pašalinti defektus (išskyrus tai, ką pagal Užsakovo užduotį ir Statinio projektą privalo patiekti Užsakovas).

6.4.5. Rangovas privalo užtikrinti, kad, vykdydami Darbus, Rangovas, Rangovo personalas ir Subrangovai visą laiką turėtų Įstatymuose ir Sutartyje reikalaujamą profesinę kvalifikaciją bei ją patvirtinančius dokumentus, taip pat turėtų Įstatymų arba Prekių gamintojų ar tiekėjų reikalaujamus turėti dokumentus, patvirtinančius jų kvalifikaciją ir teisę vykdyti bei užbaigti Statybos darbus naudojant tas Prekes.

6.4.6. Rangovas privalo ne vėliau nei prieš 3 darbo dienas informuoti Užsakovą apie planuojamą Statybos darbų statybvietėje pradžią ir nurodyti pasamdytą arba paskirtą statinio statybos vadovą tam, kad apie tai galima būtų informuoti Valdžios institucijas. Pasikeitus statybos vadovui, Rangovas privalo apie tai informuoti Užsakovą ne vėliau nei per 3 darbo dienas po naujo vadovo pasamdymo arba paskyrimo dienos, o jeigu statybos vadovas yra Specialistas, taikomas 3.5 punktas „Specialistai“.

6.4.7. Įstatymuose, Užsakovo užduotyje arba Statinio projekte numatytais atvejais Rangovas, prieš pradėdamas Statybos darbus statybvietėje, privalo parengti statybos darbų technologijos projektą ir pateikti jį peržiūrėti bei patvirtinti Techniniam prižiūrėtojui 5.9 punkte „Rangovo dokumentų derinimas ir tvirtinimas“ nustatyta tvarka. Rangovas turi teisę pradėti vykdyti Statybos darbus statybvietėje tik po to, kai iš Techninio prižiūrėtojo gauna statybos darbų technologijos projekto patvirtinimą.

6.4.8. Rangovas privalo laikyti statybvietėje visų Sutarties dokumentų vieną egzempliorių, Darbo projektą ir statybos darbų žurnalus ir leisti jais naudotis Rangovo bei Užsakovo personalui. Kai naudojamas elektroninis statybos darbų žurnalas, Rangovas privalo statybvietėje įrengti pakankamą skaičių kompiuterinių darbo vietų, kad būtų galima efektyviai pildyti žurnalą.

6.4.9. Rangovas atsako už tai, kad vykdant Statybos darbus būtų tinkamai ir laiku pildomas statybos darbų žurnalas ir jame būtų fiksuojama Statybos darbų eiga ir visi su Statybos darbais susiję įvykiai. Statybos darbų žurnalas turi būti pildomas vadovaujantis Įstatymų nustatyta tvarka ir Techninio prižiūrėtojo nurodymais bei reikalavimais. Statybos darbų žurnalas turi būti pildomas nuo Statybos darbų pradžios iki pabaigos. Užsakovas atsako už popierinio statybos darbų žurnalo pateikimą arba prieigos prie elektroninio statybos darbų žurnalo suteikimą Rangovui pagal Įstatymų reikalavimus.

6.4.10. Rangovas privalo pakviesti Techninį prižiūrėtoją patikrinti visus paslėptus Statybos darbus ir paslėptas statinio konstrukcijas, nepradėjęs vykdyti toliau numatytų Statybos darbų. Paslėpti Statybos darbai ir paslėptos konstrukcijos gali būti uždengtos kitais Statybos darbais ar konstrukcijomis arba kitu būdu tik po to, kai juos patikrina Techninis prižiūrėtojas ir pasirašo paslėptų darbų patikrinimo aktą arba laikančiųjų konstrukcijų priėmimo aktą.

6.4.11. Rangovas įsipareigoja iš anksto bent prieš 2 darbo dienas informuoti Techninį prižiūrėtoją apie numatomą Statybos darbų ar konstrukcijų uždengimą. Jeigu Rangovas nepraneša Techniniam prižiūrėtojui arba nesuteikia jam galimybės patikrinti uždengiamus Statybos darbus ar konstrukcijas, Rangovas Techninio prižiūrėtojo reikalavimu privalo savo sąskaita atidengti uždengtus Statybos darbus bei konstrukcijas ir vėl juos uždengti po to, kai Techninis prižiūrėtojas užbaigia tokių Statybos darbų ar konstrukcijų patikrinimą. Toks paslėptų Statybos darbų ar konstrukcijų atidengimas Techninio prižiūrėtojo reikalavimu nesuteikia Rangovui teisės nesilaikyti Darbų terminų. Jeigu Techninis

prižiūrėtojas, gavęs laiku išsiųstą Rangovo pranešimą, neatvyksta Rangovo nurodytu laiku patikrinti uždengiamų Statybos darbų ar konstrukcijų ir dėl to Darbai vėluoja, Rangovas įgyja teisę reikalauti, kad tokia pat trukme, kiek faktiškai vėluoja Darbai, būtų pratęsti Darbų terminai ir Užsakovas atlygintų Rangovui Išlaidas bei Pelną už Darbų terminų pratęsimo laikotarpį 15.9 punkte „Papildomų Išlaidų kompensavimas ir Išlaidų perskaičiavimas“ nustatyta tvarka. Tuo tikslu Šalys privalo sudaryti Susitarimą 25 straipsnyje „Sutarties pakeitimai“ nustatyta tvarka ir jame numatyti Darbų terminų pratęsimą bei Rangovo Išlaidų ir Pelno atlyginimą.

6.4.12. Rangovas atsako už tai, kad užbaigti Statybos darbai ir (arba) užbaigtas Objektas atitiktų visus Sutarties reikalavimus, Įstatymus, Rangovo statybos taisykles, Statybos produktų ir Įrenginių tiekėjų instrukcijas ir būtų tinkamas naudoti pagal paskirtį.

6.4.13. Rangovas atsako už visų galiojančių saugos, saugaus darbo, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkos apsaugos statybvietėje reikalavimų laikymąsi.

6.4.14. Rangovas atsako už visų asmenų, teisėtai esančių statybvietėje, saugumą.

6.4.15. Rangovas atsako prieš Užsakovą ir trečiuosius asmenis už tai, jog neužtikrino, kad į statybvietę neteisėtai nepatektų asmenys.

6.4.16. Rangovas privalo vykdyti Statybos darbus statybvietėje. Rangovas privalo užtikrinti, kad Rangovo personalas ir Priemonės neperžengtų statybvietės ribų ir neteisėtai nepatektų į gretimas teritorijas.

6.4.17. Statybos darbai turi būti vykdomi taip, kad Užsakovo ir trečiųjų asmenų gyvenimo ir veiklos sąlygos, kurias jie turėjo iki Statybos darbų pradžios, visą laiką atitiktų Įstatymų nustatytus reikalavimus, taip pat kad Užsakovui nebūtų trukdoma vykdyti savo veiklos, išskyrus taip ir tiek, kiek yra numatyta Užsakovo užduotyje ir Statinio projekte. Rangovas atsako už aplinkos, statinių ir kitų objektų, esančių už statybvietės ribų, apsaugą nuo neigiamo poveikio, kurį gali lemti Statybos darbų vykdymas, už šalia statybvietės gyvenančių, dirbančių, judančių ar būnančių asmenų (tarp jų – Užsakovo personalo) ir jų turto apsaugą nuo Statybos darbų keliamo pavojaus ir kitokio neigiamo poveikio (taršos, atliekų, triukšmo, vibracijos, kvapų, kliūčių sudarymo ir pan.). Rangovas privalo imtis visų būtinų aplinkos apsaugos priemonių (statybvietėje ir už jos ribų), kad sumažintų Statybos darbų sukeliamą neigiamą poveikį žmonėms bei turtui.

6.4.18. Rangovas privalo gauti visus būtinus leidimus, suteikiančius teisę naudotis viešaisiais keliais, pakeisti eismo tvarką juose ir (arba) vykdyti būtiną su Statybos darbais susijusią veiklą už statybvietės ribų (išskyrus statybą leidžiančių dokumentų gavimą).

6.4.19. Rangovas turi teisę vykdyti Statybos darbus statybvietėje visomis dienomis ir visomis valandomis, jeigu kitaip nenurodyta Specialiosiose sąlygose.

6.4.20. Jeigu Specialiosiose sąlygose yra nurodytos darbo dienos ir (arba) darbo valandos, Rangovas turi teisę vykdyti Statybos darbus statybvietėje tik Specialiosiose sąlygose nurodytomis darbo dienomis ir (arba) darbo valandomis. Rangovas turi teisę vykdyti Statybos darbus ar kitus veiksmus statybvietėje kitu laiku tik gavęs Užsakovo sutikimą arba jeigu yra neatidėliotinai būtina atlikti konkrečius Statybos darbus arba veiksmus Užsakovo interesais tam, kad būtų apsaugotos žmonių gyvybės ir sveikata, arba nežūtų ir nebūtų sugadintas Objektas ar kitas turtas.

6.4.21. Rangovas atsako už tai, kad visą laiką, kai statybvietėje yra vykdomi Statybos darbai, juos prižiūrėtų reikiamą kvalifikaciją ir patirtį turintys statinio statybos vadovas ir pakankamas skaičius statinio statybos bendrųjų ir specialiųjų darbų vadovų, kurie privalo nuolat kontroliuoti, kad Statybos darbai būtų atliekami kokybiškai, pagal Statinio projektą ir Darbo projektą, statybą leidžiantį dokumentą (o tais atvejais, kai statybą leidžiantis dokumentas nėra privalomas, tačiau pagal Įstatymus yra privalomi trečiųjų asmenų rašytiniai sutikimai – pagal tokius sutikimus ir jų sąlygas, jei tokios buvo nustatytos), Įstatymų ir Sutarties reikalavimus.

6.4.22. Rangovas privalo sudaryti galimybes Užsakovo personalui apžiūrėti, fotografuoti, filmuoti ir kitaip fiksuoti, tikrinti, matuoti ir išbandyti Statybos produktus, Įrenginius (jų dalis) bei Statybos darbų kokybę jų gamybos (kiek tai nepažeidžia gamintojų teisių ir interesų) ar statybos metu, tuo tikslu suteikti Užsakovo personalui priėjimą, leidimus, darbų saugos priemones, instrumentus ir kitas reikiamas priemones bei tinkamos kvalifikacijos darbininkus kiekvieną kartą, kai jų reikia siekiant patikrinti, kad Statybos darbai vykdomi laikantis Sutarties ir Įstatymų reikalavimų.

6.4.23. Užsakovas, Statinio projekto vykdymo priežiūros vadovas arba Techninis prižiūrėtojas turi teisę nurodyti Rangovui iš statybvietės arba Objekto pašalinti bet kokį Įstatymų ar Sutarties neatitinkantį Statybos produktą ar Įrenginį ir jį pakeisti tinkamu, perdaryti bet kokius Įstatymų ar Sutarties neatitinkančius Statybos darbus, atlikti darbus ar veiksmus, kuriuos būtina skubiai atlikti, siekiant apsaugoti žmonių gyvybes ir sveikatą, arba apsaugoti Objektą ar kitą turtą nuo žuvimo ar sugadinimo. Tokius nurodymus Rangovas privalo įvykdyti per protingą nurodyme nustatytą laiką (jei toks yra nustatytas). Rangovui neįvykdžius nurodymų, Užsakovas turi teisę Rangovo sąskaita pasitelkti kitus asmenis atlikti tokius Statybos darbus ar veiksmus.

6.4.24. Rangovas privalo nedelsdamas, bet ne vėliau negu per 2 darbo dienas, įspėti Užsakovą ir, kol gaus nurodymus, sustabdyti atitinkamus Statybos darbus, kai paaiškėja, kad:

6.4.24.1. Užsakovo dokumentai, gauti iš Užsakovo Statybos produktai ar Įrenginiai arba kiti daiktai yra netinkami ar blogos kokybės;

6.4.24.2. Užsakovo, Statinio projekto vykdymo priežiūros vadovo arba Techninio prižiūrėtojo nurodymų dėl Statybos darbų atlikimo būdo laikymasis sudaro grėsmę atliekamų Statybos darbų tinkamumui ar tvirtumui;

6.4.24.3. yra kitų nuo Rangovo nepriklausančių aplinkybių, sudarančių grėsmę atliekamų Statybos darbų tinkamumui, tvirtumui ar Statybos darbų saugumui arba lemiančių imperatyvių Įstatymų pažeidimą.

6.4.25. Užsakovas, gavęs Rangovo įspėjimą apie 6.4.24.1, 6.4.24.2 arba 6.4.24.3 punktuose numatytas aplinkybes, ne vėliau negu per 5 darbo dienas privalo atsakyti Rangovui ir, jeigu reikia, duoti reikiamus nurodymus. Užsakovas taip pat privalo savo atsakyme Rangovui nurodyti protingą terminą, per kurį Užsakovas įsipareigoja pakeisti netinkamus Užsakovo dokumentus, Statybos produktus ar Įrenginius

arba kitus daiktus, arba pakeisti netinkamus nurodymus dėl Statybos darbų atlikimo būdo, arba pašalinti kitas aplinkybes, sudarančias grėsmę atliekamų Statybos darbų tinkamumui, tvirtumui ar Statybos darbų saugumui arba lemiančias imperatyvių Įstatymų pažeidimą. Jeigu Užsakovas nevykdo savo pareigų pagal šį punktą, Rangovas privalo nutraukti Sutartį.

6.4.26. Jeigu dėl privalomo Statybos darbų sustabdymo pagal 6.4.24 punktą vėluoja Darbai, Rangovas įgyja teisę reikalauti, kad tokia pat trukme, kiek faktiškai vėluoja Darbai, būtų pratęsti Darbų terminai ir Užsakovas atlygintų Rangovui Išlaidas bei Pelną už Darbų terminų pratęsimo laikotarpį 15.9 punkte „Papildomų Išlaidų kompensavimas ir Išlaidų perskaičiavimas“ nustatyta tvarka. Tuo tikslu Šalys privalo sudaryti Susitarimą 25 straipsnyje „Sutarties pakeitimai“ nustatyta tvarka.

6.4.27. Jeigu Rangovas neįspėja Užsakovo, arba tęsia Statybos darbus nelaukdamas, kol gaus Užsakovo atsakymą pagal 6.4.25 punktą, arba jeigu neįvykdo laiku gautų Užsakovo nurodymų, Rangovas atsako už Rangovo dokumentų, Statybos darbų bei Objekto defektus ir neturi teisės remtis 6.4.24.1, 6.4.24.2 arba 6.4.24.3 punktuose nurodytomis aplinkybėmis, kaip šalinančiomis Rangovo atsakomybę už tokius defektus.

6.5. **Aprūpinimas energija ir kitomis laikinomis priemonėmis**

6.5.1. Rangovas privalo įrengti reikiamus laikinus energijos, vandens tiekimo ar ryšio tinklus, laikinus statinius ir patalpas, laikinus kelius ir apsirūpinti Statybos darbų vykdymui reikiamos energijos, vandens tiekimu ir ryšio paslaugų tiekimu statybvietėje.

6.5.2. Užsakovo užduotyje arba Statinio projekte numatytais atvejais ir tvarka laikinus energijos, vandens tiekimo ar ryšio tinklus gali įrengti Užsakovas arba Užsakovas gali suteikti Rangovui prisijungimus prie esamų tinklų, suteikti Rangovui energijos, vandens tiekimo ar ryšio paslaugas, patalpas ir kitas Užsakovo užduotyje arba Statinio projekte numatytas paslaugas ar priemones. Tokiu atveju Užsakovas gali teikti tokias paslaugas ir priemones savo sąskaita arba Užsakovo užduotyje turi būti numatyti tokių paslaugų įkainiai, priemonių kainos, apskaitos ir apmokėjimo tvarka.

6.5.3. Užsakovo užduotyje numatytais atvejais ir tvarka Rangovas privalo suteikti laikinas patalpas ir darbo priemones Užsakovo personalui.

6.5.4. Rangovas privalo iki Darbų pabaigos išmontuoti ir pašalinti jo įrengtus laikinus energijos, vandens tiekimo ar ryšio tinklus, laikinus statinius ir patalpas, laikinus kelius ir sutvarkyti jų buvimo vietas pagal Įstatymų, Užsakovo užduoties ir Statinio projekto reikalavimus, o nesant tokių reikalavimų – atkurti atitinkamos teritorijos būklę, buvusią iki pradedant Statybos darbus.

6.6. **Privažiavimo keliai ir saugus eismas**

6.6.1. Rangovas privalo įsivertinti galimus maršrutus ir kelius privažiavimui prie statybvietės, jų tinkamumą, būklę ir naudojimo sąlygas bei kaštus, taip pat atsakyti už jiems padarytą žalą ar reikalavimų, taikomų naudojimuisi tais keliais, nesilaikymą.

6.6.2. Jeigu po Sutarties sudarymo nelieka galimybės naudotis numatytaisiais maršrutais ar keliais dėl Užsakovo veiksmų ar sprendimų ir tai lemia Darbų vėlavimą arba sukelia papildomų Išlaidų Rangovui, Rangovas įgyja teisę reikalauti, kad Užsakovas jam atlygintų tokias papildomas Išlaidas, taip pat kad faktine Darbų vėlavimo trukme būtų pratęsti Darbų terminai ir Užsakovas atlygintų Rangovui Išlaidas už Darbų terminų pratęsimo laikotarpį 15.9 punkte „Papildomų Išlaidų kompensavimas ir Išlaidų perskaičiavimas“ nustatyta tvarka, tačiau neįgyja teisės reikalauti Užsakovo atlyginti Pelną. Tuo tikslu Šalys privalo sudaryti Susitarimą 25 straipsnyje „Sutarties pakeitimai“ nustatyta tvarka.

6.6.3. Jeigu po Sutarties sudarymo nelieka galimybės naudotis numatytaisiais maršrutais ar keliais dėl trečiųjų asmenų veiksmų ar sprendimų ir tai lemia Darbų vėlavimą, Rangovas įgyja teisę reikalauti, kad faktine Darbų vėlavimo trukme būtų pratęsti Darbų terminai, bet neįgyja teisės reikalauti Užsakovo atlyginti papildomas Išlaidas. Tuo tikslu Šalys privalo sudaryti Susitarimą 25 straipsnyje „Sutarties pakeitimai“ nustatyta tvarka.

6.6.4. Rangovas atsako už saugaus eismo užtikrinimą statybvietėje esančiuose takuose ir keliuose, taip pat už vykdant Statybos darbus naudojamų kelių ir takų priežiūrą, valymą ir plovimą tokia apimtimi, kad būtų panaikintas neigiamas poveikis statybvietės ir (arba) gretimų teritorijų būklei, buvusiai Sutarties sudarymo metu, kurį lėmė Statybos darbų vykdymas.

6.7. **Statybos produktai, Įrenginiai ir Priemonės**

6.7.1. Rangovas Statybos darbams privalo naudoti tik naujus, kokybiškus, tinkamai sukomplektuotus Statybos produktus ir Įrenginius, kurie atitinka visus Įstatymuose, Užsakovo užduotyje, Statinio projekte ir Rangovo pasiūlyme nurodytus reikalavimus, yra tinkami numatytai paskirčiai ir neturi jokių defektų. Užsakovo užduotyje ir Statinio projekte numatytais atvejais Rangovas turi teisę naudoti nenaujus Statybos produktus ir Įrenginius, kurie atitinka kitus šio 6.7 punkto reikalavimus.

6.7.2. Rangovas privalo vykdyti visus Statybos darbus naudodamas tokius Statybos produktus, kurių eksploatacinės savybės Objekto ekonomiškai pagrįstu tarnavimo laikotarpiu užtikrintų esminius statinių reikalavimus, numatytus Statybos produktų reglamente (ES) Nr. 305/2011.

6.7.3. Jeigu Įstatymai reikalauja, kad Statybos produktai turėtų eksploatacinių savybių deklaracijas, o Įrenginiai – atitikties deklaracijas, Rangovas privalo pateikti tokias deklaracijas lietuvių kalba arba su vertimu į lietuvių kalbą kartu su atitinkamais Statybos produktais ir Įrenginiais.

6.7.4. Rangovas atsako už tai, kad visos Prekės ir jų vežėjai atitiktų kilmės šalies reikalavimus, nurodytus Užsakovo užduotyje (jeigu nurodyta), ir nebūtų perkamos, importuojamos arba gabenamos vežėjų iš šalių, iš kurių yra draudžiama pirkti ar importuoti prekes arba gabenimo paslaugas pagal tarptautines sankcijas ir ribojamąsias priemones, įgyvendinamas Lietuvos Respublikoje.

6.7.5. Rangovui tenka visa Statybos produktų ir Įrenginių eksporto ir importo procedūrų atlikimo, muitų ir importo mokesčių sumokėjimo, transportavimo ir pristatymo į statybvietę rizika ir kaštai. Rangovas atsako už Statybos produktų bei Įrenginių iškrovimą bei sandėliavimą.

6.7.6. Jeigu Užsakovo užduotyje numatytais atvejais tam tikrus Statybos produktus ir Įrenginius Rangovui privalo patiekti Užsakovas, tokie Statybos produktai ir Įrenginiai turi

atitikti Statybos produktams ir Įrenginiams taikomus reikalavimus, nurodytus 6.7.1-6.7.4 punktuose, ir Užsakovas atsako už jų defektus bei pakeitimą tinkamais. Užsakovas atsako už tokių Statybos produktų ir Įrenginių transportavimą, pristatymą į statybvietę, jų eksportą ir importą bei reikiamų muitinės formalumų atlikimą, muitų ir importo mokesčių sumokėjimą, tačiau Rangovas atsako už jų iškrovimą iš transporto priemonių bei sandėliavimą. Rangovas privalo apžiūrėti Užsakovo pristatytus Statybos produktus ir Įrenginius jų iškrovimo metu arba per protingą laiką po iškrovimo ir nedelsdamas, bet ne vėliau nei per 2 darbo dienas po apžiūros, pranešti Užsakovui apie matomus defektus, trūkstamus kiekius arba kitokius matomus neatitikimus Sutarties reikalavimams.

6.7.7. Tuo atveju, kai Užsakovas atsako už tam tikrų Statybos produktų ar Įrenginių tiekimą ir jis vėluoja patiekti tinkamus Statybos produktus ar Įrenginius ir dėl to vėluoja Darbai, Rangovas įgyja teisę reikalauti, kad tokia pat trukme, kiek faktiškai vėluoja Darbai, būtų pratęsti Darbų terminai ir Užsakovas atlygintų Rangovui Išlaidas ir Pelną už Darbų terminų pratęsimo laikotarpį 15.9 punkte „Papildomų Išlaidų kompensavimas ir Išlaidų perskaičiavimas“ nustatyta tvarka. Tuo tikslu Šalys privalo sudaryti Susitarimą 25 straipsnyje „Sutarties pakeitimai“ nustatyta tvarka.

6.7.8. Jeigu Užsakovo užduotyje arba Statinio projekte yra įvardyti pagrindiniai Statybos produktai ir Įrenginiai, Rangovas privalo suderinti su Užsakovu jų pavyzdžius prieš užsakydamas ar nupirkdamas tokius Statybos produktus ar Įrenginius, išskyrus tuos atvejus, kai konkretūs Statybos produktai ar Įrenginiai yra nurodyti Rangovo pasiūlyme arba yra gaminami unikalūs Statybos produktai ar Įrenginiai Statybos darbų vykdymui.

6.7.9. Rangovas privalo sandėliuoti ir saugoti Statybos produktus ir Įrenginius pagal jų gamintojų ar tiekėjų nurodymus ir tokiomis sąlygomis, kad nebūtų pakenkta Statybos produktams ar Įrenginiams.

6.7.10. Kiekvienas Rangovo patiektų Statybos produktų ir Įrenginių vienetas tampa Užsakovo nuosavybe nuo ankstesniosios iš šių aplinkybių: (i) kai Statybos produktai ir Įrenginiai yra panaudojami vykdant Statybos darbus ir tampa Objekto sudėtine dalimi arba (ii) kai Sutartyje numatytais atvejais Užsakovas atsiskaito už tuos Statybos produktus ir Įrenginius su Rangovu. Įrenginiai ir kiti daiktai, kuriuos Rangovas privalo pateikti Užsakovui pagal Sutartį ir kurie netampa Objekto sudėtine dalimi, tampa Užsakovo nuosavybe nuo ankstesniosios iš šių aplinkybių: (i) kai Rangovas juos perduoda, o Užsakovas priima pagal perdavimo-priėmimo aktą ar kitą rašytinį dokumentą arba (ii) kai Užsakovas atsiskaito už tuos Įrenginius ar kitus daiktus su Rangovu.

6.7.11. Iki to momento, kai Rangovas privalo perleisti Statybos produktus, Įrenginius ar kitus daiktus Užsakovo nuosavybėn, Rangovas privalo įgyti nesuvaržytą ir neapribotą asmeninę nuosavybės teisę į tuos Statybos produktus, Įrenginius ar kitus daiktus. Rangovas privalo garantuoti Užsakovui, kad jokie tretieji asmenys neturi jokių teisių ar pretenzijų į Statybos produktus, Įrenginius ar kitus daiktus, Užsakovui perleidžiama nuosavybės teisė į Statybos produktus, Įrenginius ar kitus daiktus yra neatimta ir neapribota.

6.7.12. Rangovas turi teisę pakeisti bet kokius Statybos produktų ir Įrenginių vienetus naujais iki Statybos darbų, kuriuose panaudoti tokie Statybos produktai ir Įrenginiai, perdavimo Užsakovui pagal Darbų perdavimo-priėmimo aktą, taip pat šalindamas defektus; pašalinti Statybos produktų ir Įrenginių vienetai tampa Rangovo nuosavybe, kai yra pakeičiami naujais.

6.7.13. Rangovui tenka visa Statybos produktų ir Įrenginių (įskaitant Užsakovo patiektus Statybos produktus ir Įrenginius) praradimo arba sugadinimo rizika iki Objekto, kurio sudėtine dalimi tapo tie Statybos produktai ar Įrenginiai, Darbų perdavimo-priėmimo akto sudarymo arba iki tų Statybos produktų ir Įrenginių perdavimo Užsakovui Sutartyje numatytais atvejais pagal perdavimo-priėmimo aktą ar kitą rašytinį dokumentą. Įrenginių ir kitų daiktų, kuriuos Rangovas privalo pateikti Užsakovui pagal Sutartį ir kurie netampa Objekto sudėtine dalimi, praradimo arba sugadinimo rizika tenka Rangovui iki to momento, kai Rangovas juos perduoda, o Užsakovas priima pagal perdavimo-priėmimo aktą ar kitą rašytinį dokumentą.

6.7.14. Jeigu Rangovo tiekiamų Statybos produktų arba Įrenginių tiekimo terminai pailgėja dėl Valdžios institucijų sprendimų ar kitų aplinkybių, kurių nebuvo galima numatyti Sutarties sudarymo metu, ir dėl to vėluoja Darbai, o patyrę rangovai negalėjo numatyti tokio terminų pailgėjimo prieš pateikdami tiekėjo pasiūlymus pagal Pirkimo dokumentus ir Rangovas užsakė Statybos produktus arba Įrenginius Grafike numatytu laiku bei dėjo visas pastangas, kad jų tiekimo terminai būtų kuo trumpesni, Rangovas įgyja teisę reikalauti, kad tokia pat trukme, kiek faktiškai vėluoja Darbai dėl pailgėjusių Statybos produktų arba Įrenginių tiekimo terminų, būtų pratęsti Darbų terminai, tačiau Rangovas neįgyja teisės reikalauti atlyginti Išlaidas ar Pelną už Darbų terminų pratęsimo laikotarpį. Tuo tikslu Šalys privalo sudaryti Susitarimą 25 straipsnyje „Sutarties pakeitimai“ nustatyta tvarka.

6.8. **Mokymai**

6.8.1. Užsakovo užduotyje numatytais atvejais Rangovas privalo iki Darbų perdavimo instruktuoti Užsakovo personalą, kaip naudoti ir prižiūrėti Objektą, jo inžinerines sistemas, įrangą, prietaisus, įtaisus, kitus panašius dalykus bei Įrenginius. Prieš pradėdamas mokymus, Rangovas privalo parengti ir suderinti su Užsakovu mokymų medžiagą ir kitus dokumentus. Rangovas privalo vykdyti mokymus pagal Šalių iš anksto suderintą tvarką ir grafiką.

6.9. **Bandymai**

6.9.1. Užsakovo užduotyje, Statinio projekte ir (arba) Įstatymuose numatytais atvejais Rangovas privalo iki Darbų perdavimo atlikti Statybos darbų, Objekto, jo sudėtinių dalių ir Įrenginių bandymus, išskyrus bandymus, kuriuos pagal Įstatymus ir Užsakovo užduotį turi atlikti pats Užsakovas arba tretieji asmenys.

6.9.2. Rangovas privalo parengti kiekvieno bandymo vykdymo aprašą ir bandymų rezultatų protokolo formą ir ne vėliau nei likus 30 dienų (arba kitam Užsakovo užduotyje nurodytam terminui) iki bandymo pradžios pateikti juos suderinti Užsakovui ir Techniniam prižiūrėtojui 5.9 punkte „Rangovo dokumentų derinimas ir tvirtinimas“ nustatyta tvarka.

6.9.3. Rangovas privalo atlikti bandymus tik pagal bandymo vykdymo aprašą, suderintą su Užsakovu ir Techniniu prižiūrėtoju, o bandymų rezultatus užfiksuoti

bandymų rezultatų protokole, kurio forma suderinta su Užsakovu ir Techniniu prižiūrėtoju.

6.9.4. Rangovas privalo suderinti bandymų laiką ir vietą su Užsakovu ir Techniniu prižiūrėtoju. Rangovas privalo sudaryti sąlygas stebėti bandymus Užsakovo personalui, Techniniam prižiūrėtojui ir kompetentingoms Valdžios institucijoms, jeigu jos pareiškia pageidavimą stebėti bandymus.

6.9.5. Jeigu Užsakovas suderintu laiku neatvyksta stebėti bandymų, Rangovas turi teisę vykdyti bandymus nedalyvaujant Užsakovui.

6.9.6. Jeigu Techninis prižiūrėtojas suderintu laiku neatvyksta stebėti bandymų, Rangovas privalo suderinti su Užsakovu ir Techniniu prižiūrėtoju naują bandymų laiką.

6.9.7. Jeigu Rangovas negali vykdyti bandymų suderintu su Užsakovu ir Techniniu prižiūrėtoju laiku dėl priežasčių, už kurias Rangovas neatsako, Rangovas privalo suderinti su Užsakovu ir Techniniu prižiūrėtoju naują bandymų laiką.

6.9.8. Jeigu Darbai vėluoja dėl bandymo laiko perkėlimo dėl priežasčių, už kurias atsako Užsakovas ar Techninis prižiūrėtojas, Rangovas įgyja teisę reikalauti, kad tokia pat trukme, kiek faktiškai vėluoja Darbai, būtų pratęsti Darbų terminai ir Užsakovas atlygintų Rangovui Išlaidas bei Pelną už Darbų terminų pratęsimo laikotarpį 15.9 punkte „Papildomų Išlaidų kompensavimas ir Išlaidų perskaičiavimas“ nustatyta tvarka. Tuo tikslu Šalys privalo sudaryti Susitarimą 25 straipsnyje „Sutarties pakeitimai“ nustatyta tvarka.

6.9.9. Jeigu Rangovas nevykdo bandymų suderintu su Užsakovu ir Techniniu prižiūrėtoju laiku arba jeigu Rangovas dėl nepatenkinamų bandymų rezultatų vykdo pakartotinius bandymus ir dėl to Užsakovas patiria išlaidų, Rangovas privalo atlyginti tokias Užsakovo išlaidas per 15 dienų po Užsakovo rašytinio pareikalavimo.

6.9.10. Tuo atveju, kai gaunami teigiami bandymų rezultatai, Rangovas privalo pateikti Užsakovui bandymų rezultatų protokolą, kuris turi būti pasirašytas Rangovo ir patvirtintas Techninio prižiūrėtojo.

6.9.11. Jeigu gaunami neigiami bandymų rezultatai, Rangovas privalo ištaisyti Statybos darbų, Statybos produktų, Įrenginių ar Objekto defektus, perdaryti bet kokius Įstatymų ar Sutarties neatitinkančius Statybos darbus, pakeisti naujais Statybos produktus ar Įrenginius, kurie neatitinka Sutarties ar Įstatymų reikalavimų, atlikti reikiamus paleidimo-derinimo darbus ir pakartoti bandymus.

6.9.12. Rangovas privalo leisti Užsakovui arba Užsakovo nurodytiems tretiesiems asmenims iš anksto su Rangovu suderintu laiku atlikti bandymus, taip pat Užsakovo prašymu ir už Šalių sutartą atlygį suteikti Rangovo turimus instrumentus, prietaisus, įrenginius, kitas priemones ir darbuotojus, kurių gali reikėti tokiems bandymams atlikti.

6.9.13. Jeigu Rangovas nesudaro sąlygų Užsakovui arba tretiesiems asmenims atlikti bandymų su Rangovu suderintu laiku ir dėl to Užsakovas patiria išlaidų, Rangovas privalo atlyginti tokias Užsakovo išlaidas per 15 dienų po Užsakovo rašytinio pareikalavimo.

6.9.14. Jeigu Darbai vėluoja dėl to, jog Užsakovas arba tretieji asmenys vėluoja atlikti bandymus, Rangovas įgyja teisę reikalauti, kad tokia pat trukme, kiek faktiškai vėluoja Darbai, būtų pratęsti Darbų terminai ir Užsakovas atlygintų Rangovui Išlaidas bei Pelną už Darbų terminų pratęsimo laikotarpį 15.9 punkte „Papildomų Išlaidų kompensavimas ir Išlaidų perskaičiavimas“ nustatyta tvarka. Tuo tikslu Šalys privalo sudaryti Susitarimą 25 straipsnyje „Sutarties pakeitimai“ nustatyta tvarka.

6.9.15. Jeigu Užsakovas arba Užsakovo nurodyti tretieji asmenys atlieka bandymus arba jeigu yra vykdomas bandomasis naudojimas, dalyvaujant Užsakovo personalui, negali būti laikoma, kad Užsakovas priėmė Statybos darbus ar Darbus arba perėmė Objektą. Bandomojo naudojimo metu sukurti gaminiai, kiti daiktai arba energija tampa Užsakovo nuosavybe, jeigu Užsakovo užduotyje nėra nurodyta kitaip.

6.9.16. Jeigu nepavyksta pasiekti teigiamų bandymų rezultatų, Užsakovas turi teisę savo nuožiūra nuspręsti:

6.9.16.1. priimti Statybos darbus ir sumažinti Sutarties kainą Užsakovo užduotyje nurodytu būdu arba tokia suma, kiek sumažėja Statybos darbų vertė Užsakovui dėl to, jog bandymų rezultatai yra neigiami; arba

6.9.16.2. Statybos darbų dalį, kurios bandymų rezultatai yra neigiami, laikyti neatliktais Statybos darbais ir priimti likusius Statybos darbus, o Statybos darbų dalies, kurios bandymų rezultatai yra neigiami, atžvilgiu nutraukti Sutartį; arba

6.9.16.3. jeigu Objektas negali būti naudojamas pagal Sutartyje numatytą paskirtį, nutraukti Sutartį dėl esminio Sutarties pažeidimo, atsisakyti priimti visus Statybos darbus ir už juos sumokėti, reikalauti Rangovo grąžinti sumokėtą Sutarties kainos dalį ir sumokėti už ją 5% metines palūkanas, skaičiuojamas nuo Sutarties kainos dalies sumokėjimo Rangovui dienos iki grąžinimo Užsakovui dienos (įskaitytinai), taip pat reikalauti Rangovo išardyti ir pašalinti Statybos darbus bei sutvarkyti statybvietę.

7. DARBŲ PABAIGA IR DARBŲ PRIĖMIMAS

7.1. Darbų pabaiga

7.1.1. Darbai laikomi užbaigtais tuomet, kai yra įvykdytos visos šios sąlygos:

7.1.1.1. Rangovas atliko ir užbaigė visus Darbus pagal Sutarties ir Įstatymų reikalavimus (išskyrus smulkius neužbaigtus Statybos darbus ir defektus, kurie neturės reikšmingos įtakos Objekto naudojimui pagal paskirtį), Rangovas pateikė Užsakovui visus Atliktų darbų aktus, patvirtintus Techninio prižiūrėtojo, ir Užsakovas patvirtino visus Atliktų darbų aktus;

7.1.1.2. Rangovas pateikė Užsakovui galutinę Darbo projekto ar jo dokumentų laidą, kurią visiškai atitinka atlikti Statybos darbai, ir tokį atitikimą patvirtino Statinio statybos vadovas bei Techninis prižiūrėtojas (jeigu Užsakovo užduotyje yra reikalaujama parengti Darbo projektą);

7.1.1.3. Rangovas perdavė Užsakovui visą išpildomąją dokumentaciją, patvirtintą Techninio prižiūrėtojo;

7.1.1.4. Rangovas perdavė Užsakovui visas naudojimo instrukcijas (jeigu jų reikalaujama Užsakovo užduotyje arba Statinio projekte);

7.1.1.5. Rangovas instruktavo Užsakovo personalą, kaip naudoti bei prižiūrėti Objektą, ir perdavė Užsakovui visus mokymų dokumentus (jeigu to reikalaujama Užsakovo užduotyje);

7.1.1.6. buvo atlikti visi Užsakovo užduotyje, Statinio

projekte, Rangovo pasiūlyme ir Įstatymuose numatyti Statybos darbų, Objekto, jo sudėtinių dalių ir Įrenginių bandymai, kurie turi būti atlikti iki Darbų perdavimo, ir buvo pasiekti teigiami bandymų rezultatai, taip pat Rangovas perdavė Užsakovui Rangovo atliktų bandymų rezultatų protokolus, įrodančius teigiamus bandymų rezultatus ir patvirtintus Techninio prižiūrėtojo;

7.1.1.7. buvo atlikti visi Užsakovo užduotyje, Statinio projekte, Rangovo pasiūlyme ir Įstatymuose numatyti Statybos darbų, Objekto, jo sudėtinių dalių kontroliniai matavimai ir gauti teigiami rezultatai ir Rangovas perdavė Užsakovui atliktų kontrolinių matavimų atlikimą ir teigiamus rezultatus įrodančius dokumentus;

7.1.1.8. Rangovas parengė ir perdavė Užsakovui visus kitus dokumentus, susijusius su Darbų vykdymu, kuriuos Rangovas privalo parengti ir perduoti Užsakovui pagal Įstatymų ir Sutarties reikalavimus, įskaitant tinkamai užpildytus ir pasirašytus statybos darbų žurnalus su lydimaisiais dokumentais (įskaitant elektroninio statybos darbų žurnalo ir jo priedų tinkamą užpildymą ir pasirašymą), galutinį Subrangovų sąrašą ir pan.;

7.1.1.9. Rangovas pasiekė Rangovo pasiūlyme nurodytus ekonominio naudingumo vertinimo kriterijų parametrus ar reikšmes, kurie turi būti pasiekti iki Darbų pabaigos (jeigu tokie nurodyti Rangovo pasiūlyme), ir pateikė Užsakovui tą įrodančius dokumentus;

7.1.1.10. Rangovas pateikė Užsakovui 10 straipsnyje „Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimas“ nurodytą Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimą;

7.1.1.11. buvo įformintas Objekto Statybos užbaigimo aktas (-ai) – ši sąlyga yra taikoma, tik jeigu Užsakovo užduotyje numatyta, kad Statybos užbaigimo aktas turi būti įformintas iki visų Darbų priėmimo (8.3 punktas „Statybos užbaigimas iki Darbų priėmimo“);

7.1.1.12. Rangovas įvykdė kitas sąlygas, numatytas Įstatymuose, Užsakovo užduotyje, Statinio projekte ir (arba) Rangovo pasiūlyme, kurios turi būti įvykdytos tam, kad būtų laikoma, jog Darbai yra užbaigti, ir pateikė Užsakovui tą įrodančius dokumentus.

7.1.2. Tuo atveju, kai Rangovas užbaigia Dalies Darbus, 7.1.1 punkto sąlygos taikomos tik tiems Darbams, kuriuos apima Dalis. Visi Darbai yra laikomi baigtais pagal Sutartį tik tada, kai Rangovas užbaigia visas Dalis.

7.2. **Darbų priėmimas**

7.2.1. Rangovas, užbaigęs Darbus, privalo juos perduoti Užsakovui, o Užsakovas privalo juos priimti.

7.2.2. Kiekvienos Dalies Darbų užbaigimui ir priėmimui taikoma tokia pati tvarka, kaip visų Objekto Darbų užbaigimui ir priėmimui. Taip pat ir tuo atveju, jeigu Rangovas užbaigia Darbų dalį galinčioje savarankiškai funkcionuoti Objekto dalyje ir Užsakovas pageidauja perimti tokią Darbų dalį bei Objekto dalį anksčiau, nei visus Darbus, tokios Darbų dalies užbaigimui ir priėmimui taikoma tokia pati tvarka, kaip visų Objekto Darbų užbaigimui ir priėmimui.

7.2.3. Rangovas, užbaigęs Darbus, privalo pateikti prašymą Užsakovui ir Techniniam prižiūrėtojui priimti Darbus ir pateikti Užsakovui visus 7.1.1 punkte „Darbų pabaiga“ nurodytus dokumentus.

7.2.4. Užsakovas per 10 darbo dienų (arba per Užsakovo užduotyje nurodytą kitokį terminą) po Rangovo prašymo gavimo privalo peržiūrėti gautus dokumentus, patikrinti Darbus ir:

7.2.4.1. priimti Darbus, pasirašydamas Darbų perdavimo-priėmimo aktą pagal priede Nr. 11 pateiktą formą; arba

7.2.4.2. priimti Darbus su išlygomis, pasirašydamas Darbų perdavimo-priėmimo aktą ir Darbų patikrinimo metu sudarytą defektų aktą, kuriame Užsakovas privalo nurodyti per Darbų priėmimą pastebėtus Objekto, Statybos darbų, Statybos produktų, Įrenginių, Rangovo dokumentų defektus (**Defektų aktas**); arba

7.2.4.3. atsisakyti priimti Darbus ir pateikti (arba išsiųsti) rašytinę motyvuotą pretenziją Rangovui dėl netinkamo Darbų įvykdymo ir (arba) nebaigtų Darbų.

7.2.5. Darbų perdavimo-priėmimo akte turi būti nurodoma data, kada Rangovas faktiškai užbaigė Darbus, tai yra, kai Rangovas pateikė Užsakovui visus 7.1.1 punkte nurodytus tinkamus dokumentus, įrodančius, kad Rangovas užbaigė visus Darbus (Darbų pabaigos data). Jeigu Darbų priėmimo metu nustatoma, kad Rangovo pateikti dokumentai neatitinka tikrovės, Darbų pabaigos data yra laikoma diena, kai Rangovas pateikia Užsakovui tinkamus tikrovę atitinkančius dokumentus, įrodančius, kad Rangovas faktiškai užbaigė visus Darbus.

7.2.6. Šalys privalo 6.1.13 punkte nustatyta tvarka įforminti statybvietės perdavimo-priėmimo aktą tuo pačiu metu, kai jos sudaro Darbų perdavimo-priėmimo aktą.

7.2.7. Užsakovas turi teisę atsisakyti priimti Darbus, jeigu jie nėra užbaigti arba yra nustatoma nukrypimų nuo Įstatymų ir Sutarties reikalavimų, bloginančių Objekto kokybę, – tai yra, kai Objektas neturi Įstatymuose ir (ar) Sutartyje numatytų arba įprastai reikalaujamų savybių ir (arba) negali būti naudojamas pagal paskirtį per numatytąją Objekto gyvavimo trukmę.

7.2.8. Jeigu Darbai yra užbaigti, bet nustatoma jų neesminių defektų, kurie ir jų pašalinimo darbai netrukdo Užsakovui naudotis Objektu pagal paskirtį, Užsakovas privalo priimti Darbus su išlygomis, sudaryti Defektų aktą ir nustatyti protingus technologiškai pagrįstus terminus Rangovui pašalinti defektus.

7.2.9. Rangovas privalo pašalinti defektus per Užsakovo nurodytus protingus technologiškai pagrįstus terminus, vadovaudamasis 9.3 punktu „Defektų šalinimas“. Jeigu Rangovas praleidžia defektų pašalinimo terminus, taikomas 9.4 punktas „Užsakovo teisės, Rangovui nepašalinus defektų“, išskyrus tai, kad Rangovui negali būti taikoma bauda už vėlavimą pašalinti defektus už laikotarpį iki Galutinio termino pabaigos (jeigu defektų šalinimo metu dar nėra suėjęs Galutinis terminas).

7.2.10. Jeigu Darbų priėmimo metu nustatoma, kad Rangovas nepasiekia Rangovo pasiūlyme nurodytų ekonominio naudingumo vertinimo kriterijų parametrų ar reikšmių (jeigu tokie nurodyti Rangovo pasiūlyme), Rangovas privalo sumokėti Užsakovui Specialiosiose sąlygose nurodytą baudą.

7.2.11. Jeigu Užsakovas nepriima Darbų per nustatytą terminą (7.2.4 punktas) ir nepateikia (neišsiunčia) Rangovui motyvuoto atsisakymo juos priimti, Rangovas turi teisę perduoti Darbus ir statybvietę Užsakovui vienašališkai ir tokiu atveju laikoma, kad Užsakovas priėmė Darbus ir statybvietę.

7.2.12. Objekto Darbų priėmimo dieną Užsakovui iš Rangovo pereina Objekto praradimo ar sugadinimo rizika, išskyrus 7.2.15 punkte numatytą atvejį.

7.2.13. Užsakovas turi teisę naudotis Objektu tik po Darbų priėmimo.

7.2.14. Užsakovas turi teisę laikinai pasinaudoti Objektu iki Darbų priėmimo tik Užsakovo užduotyje numatytais atvejais bei tvarka ir tai nelaikoma Darbų priėmimu.

7.2.15. Jeigu Užsakovas pradeda naudotis Objektu arba jo dalimi iki Darbų priėmimo Užsakovo užduotyje nenumatytais atvejais, laikoma, kad Užsakovui perėjo Objekto arba jo atitinkamos dalies praradimo ar sugadinimo rizika, bet tai nelaikoma Darbų priėmimu. Tokiu atveju Užsakovas privalo sudaryti sąlygas Rangovui netrukdomai užbaigti Darbus per Darbų terminus.

7.2.16. Jeigu Darbai vėluoja dėl to, jog 7.2.14 arba 7.2.15 punkte numatytu atveju Užsakovas trukdo Rangovui užbaigti Darbus, Rangovas įgyja teisę reikalauti, kad tokia pat trukme, kiek faktiškai vėluoja Darbai, būtų pratęsti Darbų terminai ir Užsakovas atlygintų Rangovui Išlaidas bei Pelną už Darbų terminų pratęsimo laikotarpį 15.9 punkte „Papildomų Išlaidų kompensavimas ir Išlaidų perskaičiavimas“ nustatyta tvarka. Tuo tikslu Šalys privalo sudaryti Susitarimą 25 straipsnyje „Sutarties pakeitimai“ nustatyta tvarka.

8. STATYBOS UŽBAIGIMAS

8.1. Statybos užbaigimo reikalavimų taikymas

8.1.1. Tuo atveju, kai Statybos užbaigimo aktas pagal Įstatymus yra neprivalomas, šis 8 straipsnis netaikomas.

8.2. Statybos užbaigimas po Darbų priėmimo

8.2.1. Šalys privalo bendradarbiauti ir kooperuotis siekdamos, kad pagal Įstatymus būtų operatyviai atliktas Objekto (Dalies) Statybos užbaigimas ir Įstatymų nustatyta tvarka įformintas (išduotas arba patvirtintas) Statybos užbaigimo aktas, kuris patvirtina Objekto (Dalies) statybos pabaigą. Statybos užbaigimas atliekamas Užsakovo sąskaita.

8.2.2. Iki Darbų priėmimo arba iki Užsakovo užduotyje nurodyto ankstesnio termino Rangovas privalo parengti arba gauti ir perduoti Užsakovui dokumentus, kurie yra reikalingi Statybos užbaigimui ir kuriuos Rangovas privalo parengti arba gauti pagal Įstatymų ir Sutarties reikalavimus.

8.2.3. Iki Darbų priėmimo arba iki Užsakovo užduotyje nurodyto ankstesnio termino Užsakovas privalo parengti arba gauti dokumentus, kurie yra reikalingi Statybos užbaigimui, išskyrus tuos, kuriuos pagal Įstatymų ir Sutarties reikalavimus privalo parengti arba gauti Rangovas.

8.2.4. Užsakovas gali, o gavęs Rangovo prašymą, – privalo pavesti Rangovui inicijuoti Statybos užbaigimą ir jame dalyvauti Užsakovo vardu ir sąskaita. Rangovo prašymu Užsakovas privalo per 3 darbo dienas duoti Rangovui įgaliojimą Užsakovo vardu inicijuoti Statybos užbaigimą ir jame dalyvauti, taip pat perduoti Rangovui visus turimus dokumentus, kurie yra reikalingi Statybos užbaigimui. Užsakovas privalo per 15 dienų po Rangovo rašytinio pareikalavimo ir jį pagrindžiančių dokumentų gavimo atlyginti Rangovui jo patirtas faktines Išlaidas Statybos užbaigimo inicijavimui ir dalyvavimui jame Užsakovo vardu pagal tas Išlaidas pagrindžiančius dokumentus, bet ne daugiau negu Šalių iš anksto suderintą numatomų išlaidų sumą.

8.2.5. Tuo atveju, kai pagal Įstatymus yra privalomas Statybos užbaigimo akto patvirtinimas, Užsakovas privalo gauti Statybos užbaigimo akto patvirtinimą per Užsakovo užduotyje nustatytą terminą, skaičiuojamą nuo visų tinkamai parengtų Rangovo dokumentų, reikalingų Statybos užbaigimo akto patvirtinimui, gavimo.

8.2.6. Jeigu Statybos užbaigimo aktas yra įforminamas su išlygomis (yra nurodomi defektai ar nebaigti Statybos darbai), Rangovas privalo pašalinti defektus ir užbaigti Statybos darbus per Statybos užbaigimo akte nustatytus terminus, o jeigu tokie terminai akte nenustatyti, – per Užsakovo nustatytus protingus technologiškai pagrįstus terminus ir taikomas 9.3.10 punktas (defektų pašalinimo patikrinimas) bei 9.4 punktas „Užsakovo teisės, Rangovui nepašalinus defektų“.

8.2.7. Jeigu Valdžios institucijos arba kiti tretieji asmenys, kurie pagal Įstatymus dalyvauja Statybos užbaigime, atsisako įforminti Statybos užbaigimo aktą dėl Objekto (Dalies) defektų, už kuriuos atsako Rangovas, Darbų perdavimo-priėmimo aktas netenka galios, laikoma, kad Darbai nėra ir nebuvo užbaigti, ir pakartotinai taikomas 7 straipsnis „Darbų pabaiga ir Darbų priėmimas“.

8.3. Statybos užbaigimas iki Darbų priėmimo

8.3.1. Užsakovo užduotyje numatytais atvejais Statybos užbaigimas turi būti inicijuotas ir (arba) Statybos užbaigimo aktas turi būti įformintas iki visų Darbų priėmimo. Tokiu atveju Šalys turi įvykdyti pareigas, nurodytas 8.2 punkte, ir papildomai yra taikomos žemiau šiame 8.3 punkte nurodytos taisyklės.

8.3.2. Šalys privalo bendradarbiauti ir kooperuotis siekdamos, kad Objekto (Dalies) Statybos užbaigimas būtų vykdomas iš karto po to, kai Rangovas atlieka ir užbaigia visus Statybos darbus bei Sutartyje nustatyta tvarka įforminami visi Atliktų darbų aktai, ir Rangovas perduoda Užsakovui Statybos užbaigimui reikalingus dokumentus (tarp jų – numatytuosius 7.1.1.2, 7.1.1.3 bei 7.1.1.6-7.1.1.8 punktuose), o Statybos užbaigimo aktas būtų įformintas ne vėliau nei per Įstatymuose nustatytus terminus.

8.3.3. Užsakovas neprivalo priimti Darbų, kol nėra tinkamai įforminto Objekto Statybos užbaigimo akto, išskyrus 7.2.11 punkte (vienašalis Darbų perdavimas) numatytą atvejį.

8.3.4. Užsakovo užduotyje numatytais atvejais Dalis (Dalys) užbaigiama po Objekto Statybos užbaigimo akto įforminimo (*pavyzdžiui, nuo sezono priklausantys teritorijos apželdinimo darbai, baldų sumontavimo darbai ir pan.*). Jeigu Objekto Statybos užbaigimo aktas yra įforminamas su išlygomis dėl to, kad yra neužbaigta Dalis (Dalys), tai nelaikoma defektu ir Rangovas privalo užbaigti tą Dalį (Dalis) pagal Sutarties sąlygas ir perduoti Užsakovui 7 straipsnyje „Darbų pabaiga ir Darbų priėmimas“ nustatyta tvarka.

8.3.5. Jeigu (a) Užsakovas pažeidžia 8.2.3 8.2.4 ar 8.2.5 punktą arba (b) Šalys tinkamai atlieka visus Įstatymų reikalavimus, taikomus Statybos užbaigimui, bet Valdžios institucijos ar kiti tretieji asmenys, kurie pagal Įstatymus dalyvauja Statybos užbaigime, pažeidžia Įstatymų nustatytus terminus įforminti Statybos užbaigimo aktą (t. y., jį išduoti arba patvirtinti), Rangovas įgyja teisę reikalauti,

kad už terminą, kurį tęsėsi 8.2.3 8.2.4 ar 8.2.5 punkto pažeidimas arba Valdžios institucijos ar kiti tretieji asmenys, kurie pagal Įstatymus dalyvauja Statybos užbaigime, vėlavo įforminti Statybos užbaigimo aktą, Užsakovas atlygintų Rangovui Išlaidas 15.9 punkte „Papildomų Išlaidų kompensavimas ir Išlaidų perskaičiavimas“ nustatyta tvarka. Tuo tikslu Šalys privalo sudaryti Susitarimą 25 straipsnyje „Sutarties pakeitimai“ nustatyta tvarka.

9. RANGOVO GARANTINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI

9.1. Garantiniai terminai

9.1.1. Garantiniai terminai yra nustatyti Specialiosiose sąlygose. Objekto (Dalies) Garantiniai terminai prasideda visų Darbų (Dalies) priėmimo dieną (neįskaitytinai).

9.1.2. Garantiniai terminai sustabdomi tiek laiko, kiek Užsakovas negali tinkamai ir (arba) visapusiškai naudoti Objekto dėl nustatytų defektų ar jų nulemtos žalos, už kuriuos atsako Rangovas. Jeigu Užsakovas dėl defektų ar jų nulemtos žalos negali naudoti tik apibrėžtos Objekto dalies, Garantiniai terminai sustabdomi tik tokios dalies atžvilgiu.

9.1.3. Rangovas neatsako už defektus, kurie atsirado dėl Statybos darbų ar Objekto normalaus susidėvėjimo, jų netinkamo naudojimo ar priežiūros arba Projektuotojo, Statinio projekto ekspertizės rangovo, Techninio prižiūrėtojo, Užsakovo arba trečiųjų asmenų kaltės, su sąlyga, kad nėra Rangovo kaltės dėl tokių defektų arba Statybos darbų ar Objekto netinkamo naudojimo ar priežiūros.

9.2. Pretenzijos dėl defektų

9.2.1. Užsakovas, per Garantinius terminus nustatęs Statybos darbų ar Objekto defektų, turi nedelsdamas, bet ne vėliau nei per 30 dienų ir ne vėliau nei iki Garantinio termino pabaigos, pareikšti rašytinę pretenziją Rangovui, Projektuotojui, Statinio projekto ekspertizės rangovui ir Techninės priežiūros rangovui (jeigu tokie asmenys dalyvavo vykdant Statybos darbus) ir nustatyti protingus technologiškai pagrįstus terminus defektams pašalinti. Pretenzijos pareiškimo diena laikoma pretenzijos išsiuntimo diena.

9.2.2. Rangovas privalo neatlygintinai pašalinti visus defektus, už kuriuos atsako Rangovas, bei jų nulemtą žalą per Užsakovo pretenzijoje nustatytus protingus technologiškai pagrįstus terminus, kurie skaičiuojami nuo pretenzijos gavimo dienos.

9.2.3. Jeigu tarp Šalių kyla ginčų dėl defektų, bet kuri Šalis turi teisę reikalauti skirti ekspertizę. Užsakovas turi nupirkti ekspertizės paslaugas pagal viešųjų pirkimų taisykles (jeigu nėra sudaręs sutarties tokioms paslaugoms). Užsakovas turi parengti ekspertizės paslaugų pirkimo techninę specifikaciją (arba ekspertizės užduotį pagal turimą sudarytą sutartį) ir ją suderinti su Rangovu. Ekspertizės išlaidos tenka tai Šaliai, kuri yra neteisi (kurios pozicijos ekspertizė nepagrindžia). Rangovas privalo atlyginti Užsakovo išlaidas tokiai ekspertizei per 15 dienų po Užsakovo rašytinio pareikalavimo.

9.2.4. Jeigu Šalys nepasiekia susitarimo dėl ekspertizės paslaugų pirkimo per 15 dienų ar per kitą Šalių raštu sutartą terminą nuo tos dienos, kai Šalis gauna kitos Šalies reikalavimą skirti ekspertizę, bet kuri Šalis turi teisę inicijuoti ekspertizę savarankiškai ir turi pati ją apmokėti. Jeigu ekspertizė nenustato, kad Rangovas būtų pažeidęs Sutartį ar Įstatymus arba kad yra priežastinis ryšys tarp Rangovo veiksmų ar neveikimo ir Darbų ar Objekto defektų, tokios ekspertizės išlaidos tenka ją inicijavusiai Šaliai. Kitais atvejais tokios ekspertizės išlaidos tenka Rangovui ir, jeigu ekspertizę apmokėjo Užsakovas, tuomet Rangovas privalo atlyginti Užsakovo išlaidas tokiai ekspertizei per 15 dienų po Užsakovo rašytinio pareikalavimo.

9.3. Defektų šalinimas

9.3.1. Rangovas privalo pašalinti defektus ir jų nulemtą žalą, sutaisydamas, perdarydamas Sutarties arba Įstatymų neatitinkančią Statybos darbų ar Objekto dalį ar pakeisdamas ją nauja kokybiška dalimi.

9.3.2. Užsakovas privalo pateikti Rangovui jo prašomus ir Užsakovo turimus Darbų dokumentus bei Objekto naudojimo dokumentus, reikalingus tam, kad Rangovas galėtų parinkti tinkamiausią defektų ir jų nulemtos žalos pašalinimo būdą. Užsakovas privalo suteikti prieigą Rangovui atlikti defektų ir žalos pašalinimo darbus, kad Rangovas galėtų atlikti tokius darbus per nustatytus terminus.

9.3.3. Užsakovo prašymu Rangovas privalo iš anksto jam raštu pateikti defektų ir jų nulemtos žalos pašalinimo darbų ir jų vykdymo būdo aprašymą, taip pat, esant reikalui, pateikti Užsakovui patikslintą atliktų darbų aprašymą po jų užbaigimo.

9.3.4. Sutaisytoje Statybos darbų ar Objekto dalyje pakartotinai nustačius defektų, Rangovas privalo perdaryti tokią Statybos darbų ar Objekto dalį iš naujo arba pakeisti nauja kokybiška dalimi, nebent Užsakovas raštu pritartų pagrįstam Rangovo pasiūlymui, kad tokią Statybos darbų ar Objekto dalį derėtų dar kartą taisyti.

9.3.5. Rangovas neturi teisės be Užsakovo leidimo išgabenti iš Objekto taisymui jokio Įrenginio ar jo komplektuojamosios dalies. Užsakovas turi teisę pareikalauti Rangovo padidinti Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimą tokio Įrenginio ar jo dalies atkuriamąja verte iki tol, kai jis bus vėl įrengtas Objekte.

9.3.6. Sutaisius ar perdarius Statybos darbus ar Objektą arba pakeitus Įrenginį ar jo komplektuojamąją dalį nauja, sutaisytajai ar perdarytai Statybos darbų ar Objekto daliai, naujam Įrenginiui ar jo naujajai daliai iš naujo taikomas tokios pačios trukmės Garantinis terminas, kuris galiojo defektų turėjusiajai Statybos darbų ar Objekto daliai arba pakeistajam Įrenginiui ar jo komplektuojamajai daliai (Garantinis terminas skaičiuojamas iš naujo tik sutaisytosios, arba perdarytos, arba pakeistosios dalies atžvilgiu).

9.3.7. Šalindamas defektus arba keisdamas defektų turinčius Statybos produktus ar Įrenginius, Rangovas privalo nustatyti ir pašalinti pirminę defekto priežastį, kad tokie defektai nepasikartotų.

9.3.8. Jeigu defekto ar žalos šalinimo darbai gali turėti įtakos Statybos darbų ar Objekto funkcionalumui, Užsakovas gali pareikalauti Rangovo pakartotinai atlikti bandymus, atliktus pagal Sutartį. Užsakovas privalo raštu pateikti Rangovui tokį reikalavimą per 30 dienų po defekto ar žalos pašalinimo. Tokie bandymai atliekami pagal anksčiau atliktų bandymų sąlygas, išskyrus tai, kad jie visais atvejais turi būti atliekami Rangovo rizika ir sąskaita.

9.3.9. Rangovas, pašalinęs visus defektus, privalo apie tai

informuoti Užsakovą.

9.3.10. Užsakovas per 5 darbo dienas (jeigu Užsakovo užduotyje nėra nurodytas kitoks terminas) po Rangovo pranešimo apie defektų pašalinimą gavimo privalo patikrinti Statybos darbus, nurodytus Defektų akte arba Užsakovo pretenzijoje, ir raštu patvirtinti, kurie defektai buvo pašalinti.

9.4. **Užsakovo teisės, Rangovui nepašalinus defektų**

9.4.1. Jeigu Rangovas atsisako pašalinti arba nepašalina defektų ir jų nulemtos žalos per Užsakovo nustatytus protingus technologiškai pagrįstus terminus, Užsakovas turi teisę:

9.4.1.1. pašalinti defektus pats arba pasamdydamas trečiuosius asmenis, iš anksto apie tai informuodamas Rangovą, ir pareikalauti Rangovo atlyginti defektų ir žalos įvertinimo bei šalinimo išlaidas, taip pat atlyginti nepašalintą žalą; arba

9.4.1.2. reikalauti sumažinti Sutarties kainą ir grąžinti dėl Sutarties kainos sumažinimo susidariusią permoką.

9.4.2. Jeigu defektų ar jų nulemtos žalos neįmanoma pašalinti, Užsakovas turi teisę reikalauti sumažinti Sutarties kainą ir grąžinti permoką.

9.4.3. Sutarties kaina mažinama tokia suma, kiek sumažėja Statybos darbų vertė Užsakovui dėl defektų ar jų nulemtos žalos. Į Statybos darbų vertės sumažėjimą, be kita ko, įskaičiuojamos Užsakovo išlaidos defektų įvertinimui ir šalinimui, Objekto vertės sumažėjimas, Užsakovo esamų ar būsimų išlaidų Objekto eksploatavimui padidėjimas (jeigu tokios išlaidos buvo vertinamos Pirkimo metu).

9.4.4. Jeigu dėl defektų tampa neįmanoma naudoti Objekto pagal Sutartyje numatytą paskirtį arba Objektas sugriūva, Užsakovas turi teisę reikalauti Rangovo grąžinti sumokėtą Sutarties kainą ir sumokėti už ją 5% metines palūkanas, skaičiuojamas nuo Užsakovo reikalavimo pateikimo Rangovui iki Sutarties kainos grąžinimo Užsakovui dienos (įskaitytinai), taip pat reikalauti Rangovo išardyti ir pašalinti Statybos darbus bei sutvarkyti statybvietę.

9.4.5. Rangovas privalo patenkinti Užsakovo pagal 9.4.4 punktą pareikštą piniginį reikalavimą per 30 dienų arba per ilgesnį Užsakovo reikalavime nurodytą protingą terminą, taip pat išardyti ir pašalinti Statybos darbus bei sutvarkyti statybvietę per Užsakovo reikalavime nurodytą protingą technologiškai pagrįstą terminą.

9.4.6. Už vėlavimą pašalinti defektus Užsakovas turi teisę reikalauti Rangovo sumokėti Specialiosiose sąlygose nustatyto dydžio baudą už kiekvieną dieną nuo termino pašalinti defektą pabaigos iki tokio defekto pašalinimo dienos, įskaitant faktinį defektų šalinimo laiką pagal 9.4.1.1 punktą.

9.4.7. Užsakovas turi teisę pasinaudoti Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimu ir gautomis lėšomis apmokėti defektų šalinimo darbus bei defektų nulemtą žalą arba padengti Sutarties kainos permoką.

9.4.8. Jeigu tarp Šalių kyla ginčas dėl defekto, Užsakovas privalo kreiptis į teismą dėl tokio ginčo per vienerius metus nuo pirmosios pretenzijos dėl tokio defekto pareiškimo dienos, kaip nurodyta 9.2.1 punkte (ieškinio senaties terminas).

10. GARANTINIŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ ĮVYKDYMO UŽTIKRINIMAS

10.1. Rangovas privalo pateikti Užsakovui garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimą, atitinkantį žemiau šiame straipsnyje nurodytas sąlygas (**Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimas**), ne vėliau kaip (i) kartu su prašymu Užsakovui priimti Darbus arba (ii) prieš 7 dienas iki Statybos užbaigimo, priklausomai nuo to, kas įvyksta pirmiau.

10.2. Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimo sąlygos:

10.2.1. Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimas turi būti besąlyginis, neatšaukiamas, pirmo pareikalavimo banko (garanto) arba draudimo bendrovės (draudiko) įsipareigojimas sumokėti Užsakovui jo reikalaujamą sumą, jeigu Užsakovas pateikia mokėjimo reikalavimą ir jame nurodo: (i) kad Rangovas pažeidė savo įsipareigojimą ištaisyti defektą (-us) ar žalą, už kuriuos jis yra atsakingas pagal Sutartį, arba tinkamai neįvykdė kito garantinio įsipareigojimo pagal Sutartį, įskaitant atvejus, kai Rangovas yra nemokus, jo atžvilgiu yra pradėtos bankroto procedūros arba Rangovas likviduotas dėl bankroto, ir (ii) tokio defekto (-ų), žalos ar kitokio Rangovo įsipareigojimo (-ų) pagal Sutartį pažeidimo pobūdį;

10.2.2. Laidavimo draudimo atveju draudžiamuoju įvykiu turi būti laikomas pirmasis Užsakovo pareikalavimas sumokėti draudimo išmoką dėl garantinių įsipareigojimų neįvykdymo;

10.2.3. Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimas turi būti išduotas: (a) Europos Sąjungoje licencijuoto banko arba draudimo bendrovės, arba (b) banko ar draudimo bendrovės iš trečiosios šalies, kurie užtikrinimo išdavimo dieną turi turėti bent vienos tarptautinių reitingų agentūros patvirtintą investicinio lygio reitingą, ne mažesnį kaip: Standard & Poor's – „A-“, Fitch – „A-“, Moody's – „A3“ arba lygiavertį; reitingą turi atitikti bankas arba draudimo bendrovė, kuri išdavė užtikrinimą, arba patronuojanti įmonė, arba bendrovių grupė, kuriai jie priklauso; Rangovas Užsakovo prašymu privalo pateikti Užsakovui investicinio lygio reitingo įrodymus;

10.2.4. Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimas turi būti surašytas lietuvių arba anglų kalba (ir išverstas į lietuvių kalbą);

10.2.5. Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimo suma turi būti ne mažesnė, negu Specialiosiose sąlygose nurodytas procentinis dydis nuo Sutarties kainos su PVM. Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimo suma turi būti nurodoma ir išmokama eurais;

10.2.6. Reikalaujama pagal Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimą suma turi būti išmokama ne vėliau nei per 10 dienų po Užsakovo mokėjimo reikalavimo pateikimo garantui arba draudikui;

10.2.7. Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimas turi įsigalioti ne vėliau negu Garantinių terminų pradžios dieną (9.1.1 punktas);

10.2.8. Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinime nurodytas jo galiojimo terminas turi būti ne trumpesnis negu Garantinių terminų pirmieji 3 metai ir 30 dienų (neįskaitant Garantinių terminų sustabdymo laikotarpių), išskyrus 10.2.10 punkte numatytą atvejį, kai galiojimo terminas turi būti ne trumpesnis negu Garantinių terminų pirmieji 3 metai, 6 mėnesiai ir 30 dienų. Rangovas privalo užtikrinti, kad Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimas galiotų ir būtų teisiškai įvykdomas nuo Garantinių terminų pradžios dienos iki tol, kol sueis Garantinių terminų pirmieji 3 metai ir 30 dienų (neįskaitant Garantinių terminų sustabdymo laikotarpių), išskyrus 10.2.10 punkte numatytą atvejį, kai Garantinių

įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimas privalo galioti ir būti teisiškai įvykdomas nuo Garantinių terminų pradžios dienos iki tol, kol sueis Garantinių terminų pirmieji 3 metai, 6 mėnesiai ir 30 dienų;

10.2.9. Jeigu likus 30 dienų iki Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimo galiojimo pabaigos paaiškėja, kad Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinime nurodytas jo galiojimo terminas yra trumpesnis nei 10.2.8 punkte nurodytas terminas, Rangovas privalo pratęsti Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimo galiojimą ir pateikti Užsakovui tai patvirtinantį dokumentą ne vėliau negu likus 14 dienų iki Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimo galiojimo pabaigos;

10.2.10. Jeigu Užsakovas pagal 10.2.9 punktą laiku negauna Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimo pratęsimą patvirtinančio dokumento, Užsakovas turi teisę pareikalauti sumokėti visą Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimo sumą, kad ją pasiliktų kaip Rangovo garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimą (užstatą) ir naudotų pašalinti defektams bei jų nulemtai žalai tais atvejais, kai Rangovas nevykdo savo garantinių įsipareigojimų. Tuo tikslu Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinime turi būti numatytas garanto arba draudiko besąlyginis įsipareigojimas sumokėti Užsakovui jo mokėjimo reikalavime nurodytą sumą, jeigu likus 30 dienų iki užtikrinimo galiojimo pabaigos nėra suėjęs Garantinių terminų pirmieji 3 metai, Rangovas nepratęsė užtikrinimo galiojimo termino ir (arba) nepateikė Užsakovui tą patvirtinančio dokumento likus 14 dienų iki užtikrinimo galiojimo pabaigos. Jeigu draudikas nesutinka prisiimti tokio įsipareigojimo, tokiu atveju Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinime nurodytas jo galiojimo terminas turi būti ne trumpesnis negu Garantinių terminų pirmieji 3 metai, 6 mėnesiai ir 30 dienų;

10.2.11. Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinime turi būti numatytas garanto arba draudiko besąlyginis įsipareigojimas sumokėti Užsakovui jo mokėjimo reikalavime nurodytą sumą tiek kompensuoti Užsakovo jau patirtoms išlaidoms dėl Rangovo pažeidimų, tiek apmokėti realioms būsimoms Užsakovo išlaidoms;

10.2.12. Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimo suma gali būti mažinama tik garanto ar draudiko išmokėtomis sumomis;

10.2.13. Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinime turi būti numatyta, kad Užsakovas gali pateikti garantui arba draudikui mokėjimo reikalavimą ir jį teikiančio asmens įgaliojimus įrodančius dokumentus elektroniniu būdu, aiškiai aprašytu Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinime;

10.2.14. Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinime turi būti numatyta, kad Užsakovas gali pateikti garantui arba draudikui mokėjimo reikalavimą ir kitus dokumentus tokia kalba, kokia yra išduotas garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimas;

Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinime turi būti numatyta, kad Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimui turi būti taikomi Lietuvos Respublikos įstatymai, banko pateiktam užtikrinimui – Lietuvos Respublikos įstatymai arba Bendrosios garantijų pagal pirmą pareikalavimą taisyklės (Uniform Rules for Demand Guarantees, URDG, ICC Publication No. 758, 2010 m. redakcija);

10.2.15. Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinime turi būti numatyta, kad bet kokius ginčus tarp garanto ar draudiko ir Užsakovo, susijusius su Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimu, spręs Lietuvos Respublikos teismai;

10.2.16. Jeigu Rangovas pasirenka pateikti draudiko išduotą Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimą, bet draudikai nesutinka išduoti Rangovui Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimo, kol Rangovas nepateikia jiems Darbų perdavimo-priėmimo akto, tokiu atveju Rangovas privalo pateikti Užsakovui arba besąlyginį nurodymą sulaikyti tokio paties dydžio sumą iš Rangovui mokėtinų sumų, arba tokio paties dydžio piniginį užstatą. Kitą darbo dieną po to, kai Užsakovas gauna draudiko išduotą tinkamą Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimą, pasibaigia Užsakovo sulaikymo teisė arba atsiranda besąlyginė Užsakovo pareiga grąžinti Rangovui užstatą, kuris turi būti grąžintas Rangovui per kitas 2 darbo dienas.

10.3. Jeigu Statybos užbaigimas įvyksta iki visų Darbų priėmimo, kaip numatyta 8.3 punkte, ir po to pasikeičia Sutarties kaina, Rangovas užbaigęs visus Darbus privalo pateikti Užsakovui atnaujintą Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimą, kurio suma atitinka 10.2.5 punktą, ne vėliau kaip kartu su prašymu Užsakovui priimti Darbus.

10.4. Užsakovas privalo grąžinti Rangovui pagal 10.2.10 punktą gautos Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimo sumos likutį, nepanaudotą ir neskirtą panaudoti konkrečių Rangovo neįvykdytų garantinių įsipareigojimų įvykdymui, suėjus Garantinių terminų pirmiesiems 3 metams ir 30 dienų.

10.5. Jeigu paaiškėja, kad Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimą išdavęs asmuo tapo nemokus, neįvykdo įsipareigojimų Užsakovui arba kitiems ūkio subjektams, ar netinkamai juos vykdo, Rangovas privalo nedelsdamas, bet ne vėliau nei per 14 dienų nuo Užsakovo reikalavimo, pateikti Užsakovui naują Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimą, atitinkantį šiame 10 straipsnyje nurodytas sąlygas, likusiam laikotarpiui iš Garantinių terminų pirmųjų 3 metų ir 30 dienų, o 10.2.10 punkte numatytu atveju – likusiam laikotarpiui iš Garantinių terminų pirmųjų 3 metų, 6 mėnesių ir 30 dienų. Už vėlavimą įvykdyti šią pareigą Rangovas privalo mokėti Užsakovui delspinigius, lygius 1% nuo Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimo sumos, už kiekvieną vėlavimo dieną. Delspinigių dydis nustatytas siekiant užtikrinti Rangovo pareigą pateikti Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimą ir atsižvelgiant į tai, kad Rangovo vėlavimo laikotarpiu jo garantinių įsipareigojimų įvykdymas nėra užtikrinamas.

11. DARBŲ TERMINAI

11.1. **Darbų terminai ir Grafikas**

11.1.1. Rangovas privalo vykdyti Darbus laikydamasis Darbų terminų, nurodytų Specialiosiose sąlygose:

11.1.1.1. vykdyti Darbus laikydamasis Etapų terminų;

11.1.1.2. užbaigti Objekto (Dalies) Darbus pagal 7.1 punktą „Darbų pabaiga“ iki Darbų (Dalies) Galutinio termino.

11.1.2. Rangovas privalo per 14 dienų nuo Sutarties įsigaliojimo arba per kitą Užsakovo užduotyje nurodytą terminą parengti ir pateikti Užsakovui Grafiką, kuriame turi numatyti Darbų vykdymo eiliškumą ir tarpusavio priklausomybę, laikydamasis Darbų Galutinio termino (Dalių Galutinių terminų) ir Etapų terminų.

11.1.3. Grafike turi būti nurodytas tiek Statybos darbų, tiek ir Šalių pagal Sutartį atliekamų veiksmų, reikalingų Statybos darbų atlikimui, (tokių kaip projektavimas, Užsakovo

organizuojama Darbo projekto dalių ekspertizė, esminių Statybos produktų ir Įrenginių užsakymas, gamyba, patikrinimas, pristatymas į statybvietę (įskaitant Statybos produktus ir Įrenginius, kuriuos tiekia Užsakovas), statybos, montavimo darbai, paleidimo-derinimo darbai, bandymai (įskaitant Užsakovo atliekamus bandymus), mokymai Užsakovo personalui ir pan., jeigu šie veiksmai nurodyti Užsakovo užduotyje arba Statinio projekte, Statybos užbaigimo procedūrų vykdymas) vykdymo tvarkaraštis, taip pat turi būti pažymėta, kurie Darbai ar Užsakovo atliekami veiksmai gali būti vykdomi lygiagrečiai, o kurie gali būti vykdomi tik numatytu eiliškumu.

11.1.4. Jeigu Darbai atsilieka nuo Grafiko, Rangovas privalo atnaujinti Grafiką taip, kad nebūtų pažeisti Darbų terminai, ir pateikti Užsakovui paaiškinimus, kokiais būdais Rangovas paspartins Darbus (*pvz., pailgins darbo valandas ar pamainų skaičių, padidins Rangovo personalo skaičių, padidins Priemonių skaičių ar pakeis Priemones kitokiomis, darys Statybos darbus lygiagrečiai ir pan.*). Atnaujintame Grafike turi būti pažymėti visi atnaujinimai tokiu būdu, kad būtų lengva juos pastebėti. Ši sąlyga netaikoma, kai Rangovas įgyja teisę į Darbų terminų pratęsimą, – tokiu atveju Rangovas turi atnaujinti Grafiką, atsižvelgdamas į pratęstus Darbų terminus.

11.1.5. Jeigu Rangovas vėluoja pateikti Grafiką arba atnaujintą Grafiką per 11.1.2 punkte nurodytą terminą po to, kai Užsakovas arba Techninis prižiūrėtojas paprašo atnaujinti Grafiką, ir dėl to Užsakovas negali planuoti savo veiklos Grafiko pagrindu, Užsakovas turi teisę pareikalauti, kad Rangovas sumokėtų Specialiosiose sąlygose nurodyto dydžio baudą už kiekvieną vėlavimo dieną.

11.2. **Darbų terminų pratęsimas**

11.2.1. Rangovas turi teisę netrukdomas vykdyti Darbus iki Darbų terminų pabaigos. Jeigu atsiranda žemiau išvardytos aplinkybės, kurios trukdo vykdyti Darbus ar jų dalį, Rangovas turi teisę į Darbų terminų pratęsimą tokia trukme, kiek dėl tokių aplinkybių poveikio faktiškai vėluoja Darbai:

11.2.1.1. susidaro neįprastai nepalankios klimato sąlygos, tai yra, tokios sąlygos, kurios yra neaprašytos Sutarties dokumentuose ir kurių profesionalus bei patyręs statybos darbų rangovas negalėjo numatyti Pirkimo metu iki pasiūlymų pateikimo termino pabaigos, įvertinęs Lietuvoje viešai skelbiamus klimato duomenis ir prognozes;

11.2.1.2. dėl Valdžios institucijų sprendimų ar kitų aplinkybių susidaro darbuotojų ar Prekių trūkumas, kurio profesionalus ir patyręs statybos darbų rangovas negalėjo numatyti Pirkimo metu iki pasiūlymų pateikimo termino pabaigos;

11.2.1.3. Darbų vėlavimą lemia Valdžios institucijų, energijos ar vandens tiekėjų sprendimai, veiksmai arba neveikimas, su sąlyga, kad Rangovas kruopščiai laikosi Valdžios institucijų, energijos ir vandens tiekėjų nustatytų procedūrų ir terminų;

11.2.1.4. Darbų vėlavimą lemia Užsakovo, Užsakovo personalo ar 11.2.1.3 punkte nenurodytų trečiųjų asmenų, už kuriuos Rangovas neatsako, sprendimai, veiksmai arba neveikimas;

11.2.1.5. kitos aplinkybės, įvardytos Sutartyje kaip suteikiančios teisę Rangovui reikalauti pratęsti Darbų terminus.

11.2.2. Kiekvienu 11.2.1 punkte nurodytu atveju Šalys privalo veikti pagal 25 straipsnyje „Sutarties pakeitimai“ nustatytus reikalavimus ir sudaryti Susitarimą dėl Darbų terminų pratęsimo.

11.2.3. Jeigu Rangovas vėluoja vykdyti Darbus pagal Grafiką ir (arba) esama Statybos darbų vykdymo sparta yra per lėta, kad nebūtų pažeisti Darbų terminai, bet tuo pačiu metu atsiranda Sutartyje nurodytų aplinkybių, kurios suteikia Rangovui teisę į Darbų terminų pratęsimą arba suteikia kuriai nors Šaliai teisę sustabdyti Darbų vykdymą (vadinamieji lygiagretūs vėlavimai):

11.2.3.1. Darbų terminai turi būti pratęsiami tokia trukme, kiek Darbai faktiškai vėluoja dėl aplinkybių, kurios suteikia Rangovui teisę į Darbų terminų pratęsimą, arba dėl visų Darbų, ar Dalies, ar Statybos darbų sustabdymo sustabdomas atitinkamų Darbų terminų skaičiavimas; tačiau

11.2.3.2. Rangovas praranda teisę pagal Sutarties sąlygas gauti patirtų papildomų Išlaidų ir (ar) Pelno kompensaciją už tokį laikotarpį, kiek Rangovas vėlavo vykdyti Darbus iki paaiškėjant aplinkybėms, kurios suteikė Rangovui teisę į Darbų terminų pratęsimą arba suteikė Šaliai teisę sustabdyti Darbų vykdymą. *Pavyzdžiui, jeigu tuo metu, kai Rangovas atsilieka nuo Grafiko 2 savaites, jis įgyja teisę į Darbų terminų pratesimą 3 savaitėmis dėl Statybos darbų sustabdymo, tokiu atveju Darbų terminai turi būti pratęsti 3 savaitėmis, tačiau Rangovo papildomos Išlaidos, kurias Rangovas turėtų teisę gauti Darbų terminų pratęsimo atveju dėl Statybos darbų sustabdymo, turi būti atlyginamos tik už 1 (paskutiniąją iš trijų) savaitę.*

11.3. **Darbų paspartinimas**

11.3.1. Jeigu Darbų vykdymas atsilieka nuo Grafiko ir (arba) esama Darbų vykdymo sparta yra per lėta, Rangovas privalo įgyvendinti Darbų paspartinimo priemones, skirtas panaikinti Darbų vėlavimą (pasitelkti daugiau Rangovo personalo, padidinti pamainų skaičių, taikyti kitokius darbo metodus ir pan.).

11.3.2. Jeigu Darbų vykdymas atsilieka nuo Grafiko ir (arba) esama Darbų vykdymo sparta yra per lėta dėl priežasčių, už kurias Rangovas neatsako ir dėl kurių turėtų būti pratęsti Darbų terminai, Užsakovas turi teisę pareikalauti Rangovo įgyvendinti Darbų paspartinimo priemones, skirtas panaikinti arba sumažinti Darbų vėlavimą, ir kompensuoti Rangovo tam patirtas papildomas Išlaidas ir Pelną 15.9 punkte „Papildomų Išlaidų kompensavimas ir Išlaidų perskaičiavimas“ nustatyta tvarka pagal Šalių sudarytą Susitarimą.

11.4. **Netesybos už Darbų vėlavimą**

11.4.1. Jeigu Rangovas praleidžia Darbų terminus, Rangovui taikomos Specialiosiose sąlygose nurodyto dydžio netesybos už kiekvieną vėlavimo dieną.

11.4.2. Jeigu Rangovas praleidžia Darbų (Dalies) Etapo terminą, laikoma, kad tiek pat vėluoja visi Darbai (Dalis). Rangovui praleidus Etapo terminą, netesybos skaičiuojamos nuo Etapo termino pabaigos (neįskaitytinai) iki to Etapo Darbų pabaigos datos (įskaitytinai), nustatytos pagal statybos darbų žurnalą ir (arba) Atliktų darbų aktus. Jeigu vėluojantis Etapas lemia paskesnių Etapų vėlavimą, turi būti vertinamas bendras visų Darbų (Dalies) vėlavimo terminas, kurį lemia toks Etapų vėlavimas. *Pavyzdžiui, jeigu Etapas vėluoja 2 savaites, o paskesnis Etapas vėluoja 3 savaites, laikoma, kad visi Darbai (Dalis) vėluoja iš viso 3 savaites.*

11.4.3. Jeigu Rangovas sumoka netesybas už Etapo termino praleidimą, tačiau paskesnį Etapą užbaigia laiku, Užsakovas privalo grąžinti Rangovui jo sumokėtas netesybas už Etapo termino praleidimą kartu su artimiausiu

mokėjimu už Darbus, jeigu Užsakovo užduotyje nėra nurodyta, kad netesybos už konkretaus Etapo vėlavimą yra negrąžinamos.

11.4.4. Netesybos už Darbų (Dalies) Galutinio termino praleidimą skaičiuojamos nuo Galutinio termino pabaigos (neįskaitytinai) iki Darbų pabaigos datos, nurodytos Darbų perdavimo-priėmimo akte, įskaitytinai (7.2.5 punktas).

11.4.5. Rangovas neturi teisės reikalauti sumažinti netesybas už vėlavimą tuo pagrindu, kad jis iki Darbų (Dalies) Galutinio termino įvykdė dalį Darbų, kadangi šios Sutarties dalykas yra galutinis Darbų rezultatas, kuris yra nedalus.

11.4.6. Rangovui negali būti taikomos papildomos sankcijos už Darbų vėlavimą, išskyrus Užsakovo teisę nutraukti Sutartį dėl to, jog dėl Darbų vėlavimo Darbai praranda prasmę Užsakovui (26.2.1.3 punktas).

11.4.7. Rangovas privalo sumokėti Užsakovui netesybas už Darbų (Dalių) vėlavimą per 15 dienų nuo Užsakovo pareikalavimo. Užsakovas turi teisę išskaityti netesybas iš Rangovui mokėtinų sumų.

11.4.8. Tuo atveju, kai Rangovas įgyja teisę į Darbų terminų pratęsimą, tačiau dėl kokių nors priežasčių Darbų terminai negali būti pratęsti, Darbų terminų praleidimas (tiek, kiek Rangovas įgijo teisę į Darbų terminų pratęsimą) nelaikomas Sutarties pažeidimu ir Užsakovas neturi teisės reikalauti Rangovo sumokėti netesybas už praleistus Darbų terminus.

11.5. **Darbų vykdymo sustabdymas**

11.5.1. Užsakovas turi teisę sustabdyti visus Darbus arba Dalies Darbus, pranešdamas Rangovui, nurodydamas tikslų arba apytikslį terminą, kuriam sustabdo visus Darbus arba Dalies Darbus (jeigu įmanoma), ir nurodydamas sustabdymo priežastis. Sustabdymo priežastys gali būti:

11.5.1.1. Užsakovui būtinas papildomas laikas įvykdyti viešojo pirkimo procedūras, kurių neįvykdžius negalima tęsti Darbų;

11.5.1.2. sustabdytas arba nepakankamas Darbų finansavimas;

11.5.1.3. kitos aplinkybės, kurios nebuvo žinomos Pirkimo vykdymo metu ir su kuriomis būtų susidūręs bet kuris rangovas ir (ar) užsakovas.

11.5.2. Rangovas turi teisę sustabdyti Statybos darbus arba jų dalį, pranešdamas Užsakovui, per žiemos pertrauką (nuo gruodžio 15 d. iki kovo 15 d. arba per kitą Užsakovo užduotyje nurodytą žiemos pertraukos laiką), jeigu jos metu tokie Statybos darbai (ar jų dalis) negali būti atliekami pagal Darbų dokumentuose ar Įstatymuose jiems keliamus technologinius reikalavimus ir nustatytus sprendinius dėl netinkamų klimatinių sąlygų.

11.5.3. Rangovas turi teisę sustabdyti visus Darbus arba Dalies Darbus, įspėdamas Užsakovą, jeigu Užsakovas vėluoja atsiskaityti pagal Sutartį ir neištaiso pažeidimo per 30 dienų po Rangovo rašytinio įspėjimo gavimo, taip pat jeigu Užsakovas vengia arba nepagrįstai atsisako sudaryti Susitarimą 25.9 punkte numatytu atveju (kai Rangovas be Susitarimo negali vykdyti Sutarties).

11.5.4. Visų Darbų, ar Dalies, ar Statybos darbų sustabdymo atveju atitinkamų Darbų terminų skaičiavimas taip pat yra sustabdomas ir Rangovas privalo imtis reikiamų priemonių tinkamai sustabdyti Statybos darbus, apsaugoti Statybos darbus ir Prekes nuo jų būklės pablogėjimo, sugadinimo ar praradimo, taip pat vykdyti kitus Užsakovo nurodymus, įskaitant nurodymus atlaisvinti ir (arba) grąžinti statybvietę, sudaryti sąlygas Užsakovui ar jo nurodytiems tretiesiems asmenims vykdyti darbus statybvietėje ir pan. Jeigu Užsakovas arba Rangovas sustabdo dalį Statybos darbų ir tokių Statybos darbų laikinas nevykdymas nėra kliūtis laiku užbaigti visus Darbus, Darbų terminų skaičiavimas nestabdomas.

11.5.5. Jeigu Užsakovas sustabdo Darbus ne dėl Rangovo kaltės arba jeigu Rangovas sustabdo Darbus dėl Užsakovo kaltės, tuomet Užsakovas privalo:

11.5.5.1. 16.2 punkte „Tarpiniai mokėjimai“ nustatyta tvarka sumokėti už Darbus, atliktus iki sustabdymo;

11.5.5.2. 16.2 punkte „Tarpiniai mokėjimai“ nustatyta tvarka sumokėti Rangovo užsakytų ar nupirktų Statybos produktų ir Įrenginių, kurių užsakymo ar pristatymo Rangovas, gavęs pranešimą apie sustabdymą, nebegali atšaukti, visą įsigijimo kainą po to, kai jie bus pristatyti į statybvietę ir Rangovas įvykdys pareigas, nurodytas 16.2.16.1 ir 16.2.16.2 punktuose (pateikti Įrenginių ir Statybos produktų dokumentus bei įrodyti Įrenginių ir Statybos produktų tinkamą saugojimą); Užsakovui apmokėjus už tokius Statybos produktus ir Įrenginius, Rangovas privalo nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per 2 darbo dienas, pažymėti juos kaip Užsakovo nuosavybę;

11.5.5.3. pagal 15.9 punktą „Papildomų Išlaidų kompensavimas ir Išlaidų perskaičiavimas“ kompensuoti Rangovui visas patirtas Išlaidas, susijusias su Statybos darbų sustabdymu bei vėlesniu jų atnaujinimu (tokias kaip Statybos darbų apsaugojimo ar konservavimo Išlaidos, darbininkų ir Priemonių prastovų Išlaidos, statybvietės Išlaidos, Sutarties įvykdymo užtikrinimo, avanso grąžinimo užtikrinimo ir draudimo sutarčių terminų pratęsimo Išlaidos ir kitos Išlaidų rūšys), ir Pelną. Tuo tikslu Šalys privalo sudaryti Susitarimą 25 straipsnyje „Sutarties pakeitimai“ nustatyta tvarka.

11.5.6. Užsakovas privalo pranešti Rangovui apie Darbų sustabdymo priežasčių išnykimą arba numatomą išnykimo ir Darbų atnaujinimo terminą nedelsdamas, bet ne vėliau negu per 2 darbo dienas nuo sužinojimo apie tai.

11.5.7. Po to, kai Užsakovas praneša Rangovui apie Darbų atnaujinimą arba nelieka pagrindo Rangovui stabdyti Darbus, Šalys privalo per įmanomai trumpiausią protingą laiką apžiūrėti, įvertinti ir užfiksuoti Statybos darbų, Statybos produktų bei Įrenginių būklę. Rangovas privalo kaip įmanoma greičiau atnaujinti Statybos darbus; sustabdytų Darbų terminų skaičiavimas atnaujinamas tą dieną, kada Rangovas atnaujina Statybos darbus. Rangovas privalo pirmiausiai savo sąskaita pašalinti nustatytus Statybos darbų, Statybos produktų bei Įrenginių defektus, atkurti pablogėjusią būklę ir praradimus.

11.5.8. Jeigu dėl Darbų (ar jų dalies) sustabdymo Darbai vėluoja (tai yra, objektyviai reikia daugiau laiko užbaigti Darbus, nei kad iki Darbų terminų pabaigos datų, nukeltų dėl sustabdymo), Rangovas įgyja teisę reikalauti, kad tokia pat trukme, kiek faktiškai vėluoja Darbai, būtų pratęsti Darbų terminai. Jeigu Užsakovas sustabdo Darbus ne dėl Rangovo kaltės arba jeigu Rangovas sustabdo Darbus dėl Užsakovo kaltės ir dėl to vėluoja Darbai, Rangovas papildomai įgyja teisę reikalauti, kad Užsakovas atlygintų Rangovui Išlaidas bei Pelną už Darbų terminų pratęsimo laikotarpį 15.9 punkte „Papildomų Išlaidų kompensavimas ir Išlaidų perskaičiavimas“ nustatyta tvarka. Tuo tikslu Šalys

privalo sudaryti Susitarimą 25 straipsnyje „Sutarties pakeitimai“ nustatyta tvarka ir jame numatyti Darbų terminų pratęsimą bei Rangovo Išlaidų ir Pelno atlyginimą.

11.5.9. Jeigu visų Darbų arba Dalies Darbų sustabdymas trunka ilgiau nei 3 mėnesius, bet kuri Šalis turi teisę vienašališkai ne teismo tvarka nutraukti Sutartį (dėl visų Darbų arba dėl sustabdytosios Dalies), iš anksto prieš 30 dienų įspėdama kitą Šalį. Sutartis laikoma nutraukta kitą dieną po įspėjimo termino pabaigos, jeigu per įspėjimo terminą nėra atnaujinamas visų Darbų ar sustabdytosios Dalies vykdymas. Tokiu Sutarties nutraukimo atveju taikomas 26.5 punktas „Šalių teisės ir pareigos Sutarties nutraukimo atveju“.

12. PRIEVOLIŲ PAGAL SUTARTĮ ĮVYKDYMO UŽTIKRINIMO BŪDAI

12.1. Šalių prievolių pagal Sutartį įvykdymas yra užtikrinamas 13 straipsnyje ir Specialiųjų sąlygų 15 dalyje nurodytu Sutarties įvykdymo užtikrinimu, 10 straipsnyje nurodytu Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimu, 16.1.2 punkte nurodytu avanso grąžinimo užtikrinimu (jeigu Specialiosiose sąlygose yra nurodytas avanso dydis), 16 straipsnyje numatyta Sulaikoma suma (jeigu Specialiosiose sąlygose yra nurodytas Sulaikomos sumos procentas), Specialiųjų sąlygų 14 dalyje nurodytomis netesybomis.

13. SUTARTIES ĮVYKDYMO UŽTIKRINIMAS

13.1. Rangovas privalo per 10 darbo dienų po Sutarties sudarymo pateikti Užsakovui Specialiosiose sąlygose nurodytos rūšies Sutarties įvykdymo užtikrinimą, atitinkantį šiame straipsnyje nurodytas sąlygas (**Sutarties įvykdymo užtikrinimas**). Jeigu Specialiosiose sąlygose yra pažymėti kelių rūšių Sutarties įvykdymo užtikrinimai, Rangovas privalo pasirinkti vieną iš jų, jeigu Specialiosiose sąlygose nėra nurodyta kitaip.

13.2. Sutarties įvykdymo užtikrinimo sąlygos:

13.2.1. Sutarties įvykdymo užtikrinimas turi būti besąlyginis, neatšaukiamas, pirmo pareikalavimo banko (garanto) arba draudimo bendrovės (draudiko) įsipareigojimas sumokėti Užsakovui jo reikalaujamą sumą, jeigu Užsakovas pateikia mokėjimo reikalavimą ir jame nurodo, (i) kad Rangovas pažeidė savo įsipareigojimą (-us) pagal Sutarties sąlygas, ir (ii) Rangovo padarytus pažeidimus. Laidavimo draudimo atveju draudžiamuoju įvykiu turi būti laikomas pirmasis Užsakovo pareikalavimas sumokėti draudimo išmoką dėl sutartinių įsipareigojimų neįvykdymo;

13.2.2. Sutarties įvykdymo užtikrinimas turi būti išduotas: (a) Europos Sąjungoje licencijuoto banko arba draudimo bendrovės; arba (b) banko ar draudimo bendrovės iš trečiosios šalies, kurie užtikrinimo išdavimo dieną turi turėti bent vienos tarptautinių reitingų agentūros patvirtintą investicinio lygio reitingą, ne mažesnį kaip: Standard & Poor's – „A-“, Fitch – „A-“, Moody's – „A3“ arba lygiavertį; reitingą turi atitikti bankas arba draudimo bendrovė, kuri išdavė užtikrinimą, arba patronuojanti įmonė, arba bendrovių grupė, kuriai jie priklauso; Rangovas Užsakovo prašymu privalo pateikti Užsakovui investicinio lygio reitingo įrodymus;

13.2.3. Sutarties įvykdymo užtikrinimas turi būti surašytas lietuvių arba anglų kalba (ir išverstas į lietuvių kalbą);

13.2.4. Sutarties įvykdymo užtikrinimo suma turi būti ne mažesnė, negu Specialiosiose sąlygose nurodytas procentinis dydis nuo Pradinės sutarties vertės be PVM. Jeigu vykdant Sutartį Sutarties kaina tampa didesnė negu Pradinės sutarties vertė, Rangovas privalo padidinti Sutarties įvykdymo užtikrinimo sumą, kad ji būtų ne mažesnė, negu Specialiosiose sąlygose nurodytas procentinis dydis nuo Sutarties kainos be PVM, ir pateikti tą patvirtinančius dokumentus Užsakovui per 10 darbo dienų nuo Susitarimo, pagal kurį padidėja Sutarties kaina, sudarymo dienos. Rangovas privalo tokia pačia tvarka padidinti Sutarties įvykdymo užtikrinimo sumą kiekvieną kartą, kai padidėja Sutarties kaina;

13.2.5. Užsakovo sutikimu gali būti pateikiami keli daliniai Sutarties įvykdymo užtikrinimai, kurių bendra suma yra ne mažesnė, nei reikalaujama 13.2.4 punkte, ir kurie atitinka visas kitas 13.2 punkto sąlygas. Rangovo sutartinių įsipareigojimų neįvykdymo atveju Rangovas turi teisę nurodyti Užsakovui, pagal kurį dalinį Sutarties įvykdymo užtikrinimą Užsakovas turėtų pateikti reikalavimą pirmiausiai, bet tai neriboja Užsakovo teisės pateikti reikalavimus pagal kitus dalinius Sutarties įvykdymo užtikrinimus;

13.2.6. Sutarties įvykdymo užtikrinimo suma turi būti nurodoma ir išmokama eurais;

13.2.7. Reikalaujama pagal Sutarties įvykdymo užtikrinimą suma turi būti išmokama ne vėliau nei per 10 dienų po Užsakovo mokėjimo reikalavimo pateikimo garantui arba draudikui;

13.2.8. Sutarties įvykdymo užtikrinimas turi įsigalioti ne vėliau negu jo pateikimo Užsakovui dieną;

13.2.9. Sutarties įvykdymo užtikrinime nurodytas jo galiojimo terminas turi būti ne trumpesnis negu 30 dienų po numatomos viso Objekto (paskutiniosios Dalies) Darbų perdavimo-priėmimo akto sudarymo dienos. Rangovas privalo užtikrinti, kad Sutarties įvykdymo užtikrinimas galiotų ir būtų teisiškai įvykdomas nuo jo išdavimo dienos iki tol, kol sueis 30 dienų terminas po to, kai užbaigus visus Darbus bus sudarytas Darbų perdavimo-priėmimo aktas;

13.2.10. Jeigu Darbų Galutinis terminas yra ilgesnis negu 1 metai arba jeigu kalendorine data apibrėžtas Darbų Galutinis terminas yra ilgesnis negu 1 metai nuo Sutarties sudarymo dienos, Rangovas turi teisę pateikti 1 metus galiojantį Sutarties įvykdymo užtikrinimą, tačiau privalo kasmet pratęsti užtikrinimo galiojimo terminą;

13.2.11. Jeigu likus 30 dienų iki Sutarties įvykdymo užtikrinimo galiojimo pabaigos paaiškėja, kad Sutarties įvykdymo užtikrinime nurodytas jo galiojimo terminas yra trumpesnis nei 13.2.9 punkte nurodytas terminas, Rangovas privalo pratęsti Sutarties įvykdymo užtikrinimo galiojimą pagal 13.2.9 arba 13.2.10 punktą ir pateikti Užsakovui tai patvirtinantį dokumentą ne vėliau negu likus 14 dienų iki Sutarties įvykdymo užtikrinimo galiojimo pabaigos;

13.2.12. Jeigu Užsakovas pagal 13.2.11 punktą laiku negauna Sutarties įvykdymo užtikrinimo pratęsimą patvirtinančio dokumento, Užsakovas turi teisę pareikalauti sumokėti visą Sutarties įvykdymo užtikrinimo sumą, kad ją pasiliktų kaip Rangovo sutartinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimą (užstatą) ir ja pasinaudotų, jeigu Rangovas tinkamai nevykdo savo sutartinių įsipareigojimų, kaip numatyta 13.5.2-13.5.5 punktuose. Tuo tikslu Sutarties įvykdymo užtikrinime turi būti numatytas garanto arba draudiko besąlyginis įsipareigojimas sumokėti Užsakovui jo mokėjimo reikalavime nurodytą sumą, jeigu likus 30 dienų iki užtikrinimo galiojimo pabaigos nėra sudarytas Objekto (paskutiniosios Dalies) Darbų perdavimo-priėmimo aktas, Rangovas nepratęsė užtikrinimo

galiojimo termino ir (arba) nepateikė Užsakovui tą patvirtinančio dokumento likus 14 dienų iki užtikrinimo galiojimo pabaigos;

13.2.13. Sutarties įvykdymo užtikrinime turi būti numatytas garanto arba draudiko besąlyginis įsipareigojimas sumokėti Užsakovui jo mokėjimo reikalavime nurodytą sumą tiek kompensuoti Užsakovo jau patirtoms išlaidoms dėl Rangovo pažeidimų, tiek apmokėti realioms būsimoms Užsakovo išlaidoms;

13.2.14. Sutarties įvykdymo užtikrinimo suma gali būti mažinama tik garanto ar draudiko išmokėtomis sumomis;

13.2.15. Turi būti numatyta, kad Užsakovas gali pateikti garantui arba draudikui mokėjimo reikalavimą ir jį teikiančio asmens įgaliojimus įrodančius dokumentus elektroniniu būdu, aiškiai aprašytu Sutarties įvykdymo užtikrinime;

13.2.16. Turi būti numatyta, kad Užsakovas gali pateikti garantui arba draudikui mokėjimo reikalavimą ir kitus dokumentus tokia kalba, kokia yra išduotas Sutarties įvykdymo užtikrinimas;

13.2.17. Turi būti numatyta, kad Sutarties įvykdymo užtikrinimui turi būti taikomi Lietuvos Respublikos įstatymai, banko pateiktam užtikrinimui – Lietuvos Respublikos įstatymai arba Bendrosios garantijų pagal pirmą pareikalavimą taisyklės (Uniform Rules for Demand Guarantees, URDG, ICC Publication No. 758, 2010 m. redakcija);

13.2.18. Turi būti numatyta, kad bet kokius ginčus tarp garanto ar draudiko ir Užsakovo, susijusius su Sutarties įvykdymo užtikrinimu, spręs Lietuvos Respublikos teismai.

13.2.19. Jeigu pailgėja Darbų terminai ir dėl to Rangovas įgyja teisę reikalauti papildomų Išlaidų atlyginimo už Darbų terminų pratęsimo laikotarpį ir (arba) padidėja Sutarties kaina, Užsakovas privalo atlyginti Rangovui papildomas Išlaidas Sutarties įvykdymo užtikrinimo sumos padidinimui ir (ar) galiojimo termino pratęsimui 15.9 punkte „Papildomų Išlaidų kompensavimas ir Išlaidų perskaičiavimas“ nustatyta tvarka pagal Susitarimą, kuriuo Šalys susitaria dėl Sutarties kainos padidinimo ir (arba) Darbų terminų pratęsimo.

13.3. Užsakovas turi teisę sulaikyti mokėjimus Rangovui (kaip užstatą) iki tol, kol Rangovas pateikia Užsakovui Sutarties įvykdymo užtikrinimą, kurio suma yra padidinta pagal 13.2.4 punkto reikalavimus. Užsakovas turi teisę sulaikyti ne daugiau, negu suma, kuria Rangovas privalo padidinti Sutarties įvykdymo užtikrinimą.

13.4. Jeigu paaiškėja, kad Sutarties įvykdymo užtikrinimą išdavęs asmuo tapo nemokus, neįvykdo įsipareigojimų Užsakovui arba kitiems ūkio subjektams, ar netinkamai juos vykdo, Rangovas privalo nedelsdamas, bet ne vėliau nei per 14 dienų nuo Užsakovo reikalavimo, pateikti Užsakovui naują Sutarties įvykdymo užtikrinimą, atitinkantį šiame 13 straipsnyje nurodytas sąlygas. Iki tol Užsakovas turi teisę sustabdyti mokėjimus Rangovui pagal Sutartį, neviršijančius Sutarties įvykdymo užtikrinimo sumos.

13.5. Užsakovas turi teisę pateikti mokėjimo reikalavimą asmeniui, išdavusiam Sutarties įvykdymo užtikrinimą, dėl sumų, kurias jis turi teisę gauti pagal Sutartį, jeigu:

13.5.1. Užsakovas pagal 13.2.11 punktą laiku negauna Sutarties įvykdymo užtikrinimo pratęsimą patvirtinančio dokumento. Tokiu atveju Užsakovas turi teisę pareikalauti sumokėti visą neišmokėtą Sutarties įvykdymo užtikrinimo sumą, kad ją pasiliktų kaip Rangovo sutartinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimą (užstatą) ir ja pasinaudotų, jeigu Rangovas tinkamai nevykdo savo sutartinių įsipareigojimų, kaip numatyta 13.5.2-13.5.5 punktuose;

13.5.2. Rangovas nesumoka sumos, kurią privalo sumokėti Užsakovui pagal Sutartį, įskaitant netesybas už Darbų vėlavimą, per 30 dienų po Užsakovo rašytinio reikalavimo gavimo. Tokiu atveju Užsakovas turi teisę pareikalauti sumokėti jam Rangovo nesumokėtą sumą;

13.5.3. Rangovas neįvykdo kitų sutartinių įsipareigojimų, nei nurodytieji 13.2.11 ir 13.5.2 punkte, per 30 dienų po Užsakovo rašytinio reikalavimo gavimo. Tokiu atveju Užsakovas turi teisę pareikalauti sumokėti tokią Sutarties įvykdymo užtikrinimo sumą, kokia yra reikalinga Užsakovui tam, kad Užsakovas už Rangovą įvykdytų jo neįvykdytus sutartinius įsipareigojimus;

13.5.4. atsiranda 16.2.15 punkte numatytos aplinkybės dėl į Atliktų darbų aktą įtrauktų netinkamai atliktų Darbų, kurių vertė viršija likusią pagal Sutartį Rangovui mokėtiną Sutarties kainos dalį;

13.5.5. atsiranda Sutartyje arba Įstatymuose numatytos aplinkybės, suteikiančios teisę Užsakovui nutraukti Sutartį dėl Rangovo kaltės. Tokiu atveju Užsakovas turi teisę pareikalauti sumokėti visą neišmokėtą Sutarties įvykdymo užtikrinimo sumą ir ją panaudoti tam, kad Užsakovas už Rangovą įvykdytų jo neįvykdytus sutartinius įsipareigojimus.

13.6. Jeigu Užsakovas pasinaudoja savo teise, numatyta 13.5.1 arba 13.5.5 punkte, Užsakovas privalo grąžinti Rangovui gautos Sutarties įvykdymo užtikrinimo sumos likutį, nepanaudotą ir neskirtą panaudoti konkrečių Rangovo neįvykdytų sutartinių įsipareigojimų įvykdymui, suėjus 30 dienų po to, kai:

13.6.1. užbaigus visus Darbus yra sudaromas Darbų perdavimo-priėmimo aktas; arba

13.6.2. Užsakovui nutraukus Sutartį dėl Rangovo kaltės, Užsakovas įvykdo už Rangovą šio neįvykdytus sutartinius įsipareigojimus.

13.7. Jeigu Užsakovas nepagrįstai gauna sumas iš Sutarties įvykdymo užtikrinimą išdavusio asmens, Užsakovas privalo grąžinti Rangovui gautas sumas, sumokėti 5% metines palūkanas už laikotarpį nuo sumų gavimo iki jų grąžinimo Rangovui ir atlyginti Rangovui jo patirtas bylinėjimosi išlaidas.

14. DRAUDIMAS

14.1. **Bendrieji draudimo reikalavimai**

14.1.1. Rangovas privalo Įstatymuose, Užsakovo užduotyje ir (arba) Sutarties sąlygose numatytais atvejais sudaryti šias draudimo sutartis:

14.1.1.1. projektuotojo civilinės atsakomybės privalomojo draudimo (Sutartyje sutrumpintai vadinamo **projektuotojo civilinės atsakomybės draudimu**) – jeigu Rangovas privalo parengti Darbo projektą;

14.1.1.2. statinio statybos, rekonstravimo, remonto, atnaujinimo (modernizavimo), griovimo ar kultūros paveldo statinio tvarkomųjų statybos darbų ir civilinės atsakomybės privalomojo draudimo (Sutartyje sutrumpintai vadinamo **Statybos darbų ir Rangovo civilinės atsakomybės draudimu**);

14.1.1.3. kitas Užsakovo užduotyje ar kitame Pirkimo dokumente nurodytas draudimo sutartis.

14.1.2. Rangovas privalo sudaryti draudimo sutartis pagal Įstatymuose, Užsakovo užduotyje ir Sutarties sąlygose joms keliamus reikalavimus.

14.1.3. Rangovas privalo sudaryti atskiras tik Darbams skirtas draudimo sutartis.

14.1.4. Draudiku gali būti tik subjektas, atitinkantis Užsakovo užduotyje nustatytus reikalavimus, o jeigu jie nenustatyti, draudikas turi būti (a) Europos Sąjungoje registruota draudimo bendrovė arba (b) draudimo bendrovė iš trečiosios šalies, kuri draudimo sutarties sudarymo dieną turi turėti bent vienos tarptautinių reitingų agentūros patvirtintą investicinio lygio reitingą, ne mažesnį kaip: Standard & Poor's – „A-“, Fitch – „A-“, Moody's – „A3“ arba lygiavertį; reitingą turi atitikti draudimo bendrovė, kuri sudarė draudimo sutartį, arba patronuojanti įmonė, arba bendrovių grupė, kuriai ji priklauso; Rangovas Užsakovo prašymu privalo pateikti Užsakovui investicinio lygio reitingo įrodymus.

14.1.5. Draudimo sutartis turi būti surašyta lietuvių arba anglų kalba (ir išversta į lietuvių kalbą).

14.1.6. Draudimo sutartyje turi būti numatytas draudimas pakeisti sutarties sąlygas be Užsakovo sutikimo, išskyrus atvejus, kai draudikas turi teisę pagal draudimo taisykles pakeisti draudimo sutarties sąlygas vienašališkai.

14.1.7. Užsakovas privalo duoti Rangovui sutikimą dėl draudimo sutarties sąlygų pakeitimo arba pateikti motyvuotas pastabas per 5 darbo dienas nuo Rangovo rašytinio prašymo gavimo dienos.

14.1.8. Rangovas privalo, prieš sudarydamas draudimo sutartį, suderinti su Užsakovu draudimo sutarties projektą.

14.1.9. Rangovas privalo pateikti Užsakovui draudimo įmokos sumokėjimą patvirtinančio dokumento patvirtintą kopiją per 2 darbo dienas po draudimo įmokos sumokėjimo termino dienos.

14.1.10. Jeigu draudimo sutarties terminas pasibaigia anksčiau, negu numatyta Įstatymuose, Užsakovo užduotyje ir (arba) Sutarties sąlygose, Rangovas privalo pratęsti (atnaujinti) draudimo sutartį ir pateikti Užsakovui tai patvirtinančius dokumentus likus ne mažiau nei 10 darbo dienų iki draudimo sutarties termino pabaigos.

14.1.11. Rangovas privalo visuomet laikytis draudimo sutarties sąlygų bei užtikrinti, kad sudaryta draudimo sutartis galiotų iki jos termino pabaigos, ir yra visiškai atsakingas už bet kokius jos pažeidimus ir dėl tokių pažeidimų kylančias pasekmes.

14.1.12. Iš draudiko gauta draudimo išmoka privalo būti naudojama apdraustiems nuostoliams ir žalai padengti.

14.1.13. Jeigu draudiko išmokėtos draudimo išmokos nepakanka Rangovo padarytai žalai atlyginti, Rangovas privalo atlyginti likusius nuostolius, atsižvelgdamas į 22 straipsnio „Bendrieji atsakomybės klausimai“ nuostatas. Jeigu Rangovas nesudaro draudimo sutarties šiame punkte nurodytomis sąlygomis arba neužtikrina draudimo sutarties sąlygų laikymosi, tai bet kokius nuostolius arba žalą, kuriuos pagal draudimo sutartį būtų turėjęs atlyginti draudikas, privalo atlyginti Rangovas.

14.1.14. Jeigu padidėja Sutarties kaina, pailgėja Darbų terminai arba pasikeičia kitos aplinkybės, turinčios įtakos draudiko pareigų vykdymui, Rangovas privalo atitinkamai pakeisti draudimo sutartis. Jeigu padidėja Sutarties kaina ir (arba) jeigu Rangovas įgyja teisę reikalauti papildomų Išlaidų atlyginimo už Darbų terminų pratęsimo laikotarpį, Užsakovas privalo atlyginti Rangovui papildomas draudimo Išlaidas 15.9 punkte „Papildomų Išlaidų kompensavimas ir Išlaidų perskaičiavimas“ nustatyta tvarka pagal Susitarimą, kuriuo Šalys susitaria dėl Darbų terminų pratęsimo ir (arba) Sutarties kainos padidinimo.

14.1.15. Jeigu Rangovas laiku nesudaro draudimo sutarties arba nepateikia Užsakovui sutarties sudarymo ir įsigaliojimo įrodymų, tai Užsakovas turi teisę (a) Rangovo sąskaita pats sudaryti reikiamą draudimo sutartį ir išskaityti draudimo įmokas iš Rangovui mokėtinų sumų arba (b) sustabdyti savo pareigų Rangovui vykdymą tol, kol Rangovas tinkamai įvykdys šio 14 straipsnio sąlygas.

14.2. **Projektuotojo civilinės atsakomybės draudimas**

14.2.1. Rangovas privalo ne vėliau nei Sutarties įsigaliojimo dieną pateikti Užsakovui projektuotojo civilinės atsakomybės draudimo sutartį sudarančių dokumentų kopijas ir sutarties įsigaliojimo faktą patvirtinančius dokumentus. Rangovas turi teisę pateikti Užsakovui Darbo projektą rengsiančio Subrangovo sudarytą projektuotojo civilinės atsakomybės draudimo sutartį, jeigu ji pilnai atitinka Sutarties reikalavimus.

14.2.2. Projektuotojo civilinės atsakomybės draudimo apsaugos laikotarpis turi prasidėti nuo Sutarties įsigaliojimo dienos. Pagal Statinio projektuotojo civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisykles, galiojusias galutinio pasiūlymų pateikimo Pirkime dieną (**Projektuotojo atsakomybės draudimo taisyklės**), Šalių nustatytas draudimo apsaugos galiojimo laikotarpis turi būti 5 metų Garantinis terminas, skaičiuojamas nuo Darbų perdavimo-priėmimo akto, sudaryto užbaigus visus Darbus (paskutiniąją Dalį), sudarymo dienos.

14.2.3. Draudimo suma vienam draudžiamajam įvykiui turi būti ne mažesnė negu nurodytoji Specialiosiose sąlygose, tačiau bet kuriuo atveju – ne mažesnė, nei Projektuotojo atsakomybės draudimo taisyklėse nurodytoji minimali draudimo suma.

14.2.4. Besąlyginė išskaita turi būti ne didesnė nei nurodytoji Specialiosiose sąlygose, tačiau bet kuriuo atveju – ne didesnė, nei Projektuotojo atsakomybės draudimo taisyklėse nurodytoji maksimali besąlyginė išskaita.

14.3. **Statybos darbų ir Rangovo civilinės atsakomybės draudimas**

14.3.1. Rangovas privalo ne vėliau nei likus 7 dienoms iki numatytosios Statybos darbų pradžios dienos pateikti Užsakovui Statybos darbų ir Rangovo civilinės atsakomybės draudimo sutartį sudarančių dokumentų kopijas ir sutarties įsigaliojimo faktą patvirtinančius dokumentus.

14.3.2. Jeigu Rangovas veikia jungtinės veiklos (partnerystės) pagrindu, visi partneriai turi būti įvardyti kaip apdraustieji pagal draudimo sutartį.

14.3.3. Visa statybvietė turi būti draudimo vieta pagal draudimo sutartį.

14.3.4. Statybos darbų draudimo apsaugos galiojimo laikotarpis turi būti nuo Statybos darbų pradžios iki Darbų

perdavimo-priėmimo akto, sudaryto užbaigus visus Darbus (paskutiniąją Dalį), sudarymo dienos.

14.3.5. Statybos darbų draudimo suma turi būti ne mažesnė negu nurodytoji Specialiosiose sąlygose.

14.3.6. Statybos darbų draudimo besąlyginė išskaita turi būti ne mažesnė nei 500 EUR ir ne didesnė nei nurodytoji Specialiosiose sąlygose, tačiau bet kuriuo atveju – ne didesnė, nei Statinio statybos, rekonstravimo, remonto, atnaujinimo (modernizavimo), griovimo ar kultūros paveldo statinio tvarkomųjų statybos darbų ir civilinės atsakomybės privalomojo draudimo taisyklėse, galiojusiose galutinio pasiūlymų pateikimo Pirkime dieną (**Statybos darbų draudimo taisyklės**), nurodytoji maksimali besąlyginė išskaita.

14.3.7. Civilinės atsakomybės draudimo apsaugos galiojimo laikotarpis turi prasidėti nuo Statybos darbų pradžios bei negali būti trumpesnis nei dveji metai nuo Darbų perdavimo-priėmimo akto, sudaryto užbaigus visus Darbus (paskutiniąją Dalį), sudarymo dienos.

14.3.8. Civilinės atsakomybės draudimo suma vienam draudžiamajam įvykiui turi būti ne mažesnė negu nurodytoji Specialiosiose sąlygose, tačiau bet kuriuo atveju – ne mažesnė, nei Statybos darbų draudimo taisyklėse nurodytoji minimali draudimo suma.

14.3.9. Civilinės atsakomybės draudimo besąlyginė išskaita turi būti ne didesnė nei nurodytoji Specialiosiose sąlygose, tačiau bet kuriuo atveju – ne didesnė, nei Statybos darbų draudimo taisyklėse nurodytoji maksimali besąlyginė išskaita.

15. SUTARTIES KAINA

15.1. Sutarties kaina ir jos apskaičiavimas

15.1.1. Sutarties kaina, kurią Užsakovas privalo sumokėti Rangovui už faktiškai atliktus Darbus pagal Sutarties sąlygas, įskaitant visus Susitarimus, yra apskaičiuojama, taikant kainos apskaičiavimo būdą ar būdus, nurodytus Specialiosiose sąlygose, ir vadovaujantis 15.2 punktu „Sutarties kainos apskaičiavimas taikant fiksuotą įkainį“ arba 15.3 punktu „Fiksuota kaina“.

15.1.2. Pradinės sutarties vertė ir Rangovo pasiūlymo kaina, už kurią Rangovas įsipareigojo pagal Sutarties sąlygas atlikti Darbus, nurodytus Užsakovo užduotyje ir (arba) Statinio projekte, yra nurodytos Specialiosiose sąlygose.

15.1.3. Laikoma, kad į Rangovo pasiūlymo kainą yra įtrauktos visos Rangovo išlaidos, susijusios su visų Darbų įvykdymu, taip pat su tinkamu ir kokybišku šioje Sutartyje numatytų kitų Rangovo įsipareigojimų įvykdymu, įskaitant mokesčius, muitus ir kitokias išlaidas, Rangovo patirtas vykdant Sutartyje numatytus įsipareigojimus.

15.1.4. Laikoma, kad Statybos produkto ar Įrenginio kaina pagal Sutartį apima visus Statybos produkto ar Įrenginio eksporto ir importo procedūrų atlikimo, muitų ir importo mokesčių sumokėjimo, transportavimo, pristatymo į statybvietę, iškrovimo bei sandėliavimo kaštus.

15.1.5. Jeigu Sutartyje yra pateikti Statinio projekto sąnaudų kiekių žiniaraščiai, laikoma, kad jie yra apytikriai ir neturi būti laikomi faktiniais ir tiksliais Darbų kiekiais. Tol, kol nėra keičiamos Darbų apimtys, atlikti didesni kiekiai nelaikomi Papildomais darbais, o atlikti mažesni kiekiai – Atsisakomais darbais.

15.1.6. Rangovo pasiūlyme pateiktas Pradinės sutarties vertės detalizavimas yra pridedamas prie Sutarties kaip priedas Nr. 5 – Darbų kainų žiniaraštis.

Pastabos:

Pirkimo dokumentuose turi būti numatyta, kad Rangovas privalo su Rangovo pasiūlymu pateikti Darbų kainų žiniaraštį.

Yra parengtos trys skirtingos rekomenduojamos Darbų kainų žiniaraščio ir, atitinkamai, Atliktų darbų akto formos:

1) fiksuoto įkainio darbams skirtame žiniaraštyje (A forma) rekomenduojama suskaidyti Darbus į baigtinius darbo vienetus, juos sugrupuojant į darbų grupes, nurodyti kiekvieno darbo vieneto matavimo metodą (-us) ir preliminarius kiekius bei kitas aktualias pastabas tam, kad būtų aišku, kaip išmatuoti kiekvieno per ataskaitinį laikotarpį atlikto baigtinio darbo kiekį ir apskaičiuoti už tą kiekį mokėtiną atlygį;

2) fiksuotos kainos darbams, už kuriuos mokama procentiškai pagal atlikto darbo progresą, skirtame žiniaraštyje (B forma) rekomenduojama suskaidyti Darbus sustambintai į atskirus darbus (komplektus), patogumo dėlei juos grupuojant į darbų grupes, ir nurodyti aktualias pastabas, kad būtų aišku, kaip išmatuoti kiekvieno per ataskaitinį laikotarpį atlikto darbo procentinę dalį ir apskaičiuoti už tą procentinę dalį mokėtiną atlygį;

3) *fiksuotos kainos darbams, už kuriuos mokama pasiekus nustatytus rezultatus (etapais), skirtame žiniaraštyje (C forma) rekomenduojama suskaidyti Darbus į baigtines dalis – pasiektinus rezultatus ir nurodyti, kokia procentinė Pradinės sutarties vertės dalis yra mokama pasiekus kiekvieną rezultatą (kai visa Pradinės sutarties vertė yra 100 proc.) bei kokie dokumentai patvirtina, kad yra pasiektas konkretus rezultatas.*

Pirkimo dokumentuose rekomenduojama pateikti pasirinktą Darbų kainų žiniaraščio formą ir ją atitinkančią Atliktų darbų akto formą. Darbų kainų žiniaraščio formą (A formą arba B formą) turi užpildyti Užsakovas, išskyrus stulpelį, skirtą tiekėjams įkainoti fiksuoto įkainio darbus ir fiksuotos kainos darbus, už kuriuos mokama pagal atlikto darbo progresą. Fiksuotos kainos darbams, už kuriuos mokama pasiekus nustatytus rezultatus, skirtą Darbų kainų žiniaraštį (C formą) pildo Užsakovas, išskyrus eilutę, skirtą tiekėjams įrašyti Pradinės sutarties vertę.

15.2. Sutarties kainos apskaičiavimas taikant fiksuotą įkainį

15.2.1. Tuo atveju, kai Sutarties kaina arba atskirų Darbų kaina yra apskaičiuojama taikant fiksuotą įkainį, turi būti išmatuojami atlikti Darbai ir jų faktiniai kiekiai turi būti padauginami iš įkainių, nurodytų Darbų kainų žiniaraštyje (priedas Nr. 5).

15.2.2. Atlikti Darbai ir jų faktiniai kiekiai matuojami pagal Darbų kainų žiniaraštyje nurodytą pagrindinį matavimo metodą, o jeigu žiniaraštyje nenurodyta, – pagal Statinio projekte nurodytą matavimo metodą, pagal kurį buvo parengtas Darbų kainų žiniaraštis. Darbų faktiniai kiekiai gali būti papildomai matuojami pagal Užsakovo užduotyje nurodytą kitokį metodą, tačiau dėl to negali keistis Sutarties kaina, apskaičiuota taikant pagrindinį matavimo metodą. Turi būti matuojami kiekvienos Darbų sudedamosios dalies, išskirtos Darbų kainų žiniaraštyje, faktiniai neto kiekiai, nevertinant Statybos produktų atraižų, Statybos produktų ir Įrenginių likučių ar atliekų ir kitų daiktų, kurie netampa Objekto esmine dalimi, nebent Užsakovo dokumentuose nurodyta kitaip.

15.2.3. Sutarties kaina negali viršyti Pradinės sutarties vertės ir Papildomos sumos (jeigu ji nurodyta Specialiosiose sąlygose), todėl Rangovas privalo atlikti Darbus, neviršydamas Pirkimo dokumentuose nurodytų apimčių, pagal kurias buvo apskaičiuota Pradinės sutarties vertė, ir atlikdamas tik tokius kiekius, kad nebūtų viršijama Pradinės sutarties vertė ir Papildoma suma, nebent sudaromas Susitarimas dėl Papildomų darbų pagal 15.2.5 ir, atitinkamai, 5.7.5 punktą.

15.2.4. Jeigu paaiškėja, kad Užsakovo dokumentuose yra nurodyti per maži arba per dideli Darbų kiekiai tam, kad būtų galima tinkamai užbaigti Užsakovo dokumentuose nustatytos apimties Darbus, Rangovas privalo nedelsdamas apie tai informuoti Užsakovą tokia pačia tvarka, kokia yra nustatyta 5.7 punkte „Klaidos Darbų dokumentuose“.

15.2.5. Paaiškėjus, kad reikia atlikti Darbų kiekius, kurių vertė pagal turimus naujausius duomenis viršija Pradinės sutarties vertę ir Papildomą sumą, taikomos 5.7.5 punkte nustatytos taisyklės.

15.2.6. Jeigu Užsakovo dokumentuose yra nurodyti per dideli Darbų kiekiai tam, kad būtų galima tinkamai užbaigti Užsakovo dokumentuose nustatytos apimties Darbus, Sutartis nekeičiama ir Pradinės sutarties vertė nemažinama, o Sutarties kaina arba atitinkamų atskirų Darbų kaina yra apskaičiuojama, reikalingų Darbų faktinius kiekius padauginant iš tų Darbų įkainių.

15.3. **Fiksuota kaina**

15.3.1. Tuo atveju, kai visa Sutarties kaina yra fiksuota kaina, Rangovas privalo įvykdyti Sutartį ta apimtimi, kokia ji yra nustatyta Sutarties sudarymo metu, už Rangovo pasiūlyme ir Specialiosiose sąlygose nurodytą fiksuotą kainą.

15.3.2. Tuo atveju, kai tik atskirų Darbų kaina yra apskaičiuojama taikant fiksuotos kainos būdą, Rangovas privalo atlikti tokius Darbus už fiksuotą kainą, nurodytą Rangovo pasiūlyme.

15.3.3. Jeigu paaiškėja, kad Užsakovo dokumentuose yra nurodytos per mažos Darbų apimtys tam, kad būtų galima tinkamai užbaigti Darbus, Rangovas privalo nedelsdamas apie tai informuoti Užsakovą, vadovaudamasis 5.7 punktu „Klaidos Darbų dokumentuose“. Tokiu atveju taikomos 5.7.5 punkte nustatytos taisyklės.

15.4. **Sutarties kainos (įkainių) detalizacijos žiniaraštis**

15.4.1. Išskyrus tuos atvejus, kai Sutarties kainos (įkainių) detalizacijos žiniaraštis buvo pateiktas kartu su Rangovo pasiūlymu, Rangovas privalo per 1 mėnesį nuo Sutarties įsigaliojimo dienos arba per Užsakovo užduotyje nurodytą kitokį terminą pateikti Užsakovui Sutarties kainos (įkainių) detalizacijos žiniaraštį, kuriame Rangovas privalo detalizuoti Rangovo pasiūlyme nurodytą Pradinės sutarties vertę:

15.4.1.1. Tiesiogines Išlaidas: (a) išlaidas Darbams, įskaitant – detalizuoti darbininkų ir darbuotojų (tarp jų – Specialistų) darbo užmokesčio (arba valandinio įkainio) dydžius pagal pareigybes, Statybos produktų ir Įrenginių kainas, mechanizmų nuomos ir eksploatacijos kainas, ir (b) statybvietės išlaidas, įskaitant – detalizuoti statybvietės įrengimo ir išmontavimo išlaidas pagal jų rūšis bei statybvietės eksploatavimo vienos dienos išlaidas pagal jų rūšis;

15.4.1.2. Netiesiogines Išlaidas: (a) pridėtines išlaidas (apskaičiuojamas kaip procentinį dydį nuo tiesioginių išlaidų) ir (b) pelną (apskaičiuojamą kaip procentinį dydį nuo visų išlaidų). Žiniaraštyje nurodytas pelnas negali būti kitoks, nei Pelno dydis, nurodytas Specialiosiose sąlygose.

15.4.2. Rangovas privalo Sutarties kainos (įkainių) detalizacijos žiniaraštyje nurodyti Statybos produktų ar Įrenginių kainas, atitinkančias 15.1.4 punkto reikalavimus (dėl visų kaštų įskaičiavimo).

15.4.3. Jeigu Užsakovui kyla abejonių dėl to, ar Sutarties kainos (įkainių) detalizacijos žiniaraštyje nurodytos kainos ir įkainiai Sutarties sudarymo metu yra realūs ir nėra dirbtinai sumažinti arba padidinti, Užsakovas turi teisę bet kuriuo Sutarties vykdymo metu paprašyti Rangovo pateikti įrodymus, kad yra tiekėjų, kurie Sutarties sudarymo metu tiekė tokius Statybos produktus ar Įrenginius arba kitus dalykus už Rangovo nurodytą kainą (įkainį).

15.4.4. Po to, kai Užsakovas pripažįsta Rangovo pasiūlymą, kartu su Sutarties kainos (įkainių) detalizacijos žiniaraščiu, Pirkimo laimėtoju, arba Šalys suderina Sutarties kainos (įkainių) detalizacijos žiniaraštį, jis pridedamas prie Sutarties kaip priedas Nr. 7 ir tampa Sutarties dalimi. Šalys vadovaujasi tokiu Sutarties kainos (įkainių) detalizacijos žiniaraščiu, kai Šalys pagal Sutarties sąlygas turi apskaičiuoti tarpinių mokėjimų sumas už Darbus, apmokamus fiksuotais įkainiais, Papildomų darbų ir Atsisakomų darbų kainą, taip pat Rangovo papildomų Išlaidų, kurias Užsakovas privalo atlyginti Rangovui pagal Sutarties sąlygas, dydį, išskyrus atvejus, jeigu paaiškėja, kad Sutarties kainos (įkainių) detalizacijos žiniaraštyje nurodytos kainos ir įkainiai Sutarties sudarymo arba Sutarties kainos (įkainių) detalizacijos žiniaraščio derinimo metu yra dirbtinai sumažinti arba padidinti. Užsakovas, vertindamas Atliktų darbų aktus ir Pažymas apie atliktų darbų vertę dėl Darbų, už kuriuos mokama fiksuota kaina, gali atsižvelgti į Sutarties kainos (įkainių) detalizacijos žiniaraštį, tačiau nėra jo saistomas.

15.4.5. Užsakovas gali atsisakyti reikalavimo pateikti Sutarties kainos (įkainių) detalizacijos žiniaraštį, jeigu prie Sutarties yra pridėtas priedas Nr. 5 – Darbų kainų žiniaraštis ir jis yra pakankamai detalus, vadovaujantis 15.4.1.1 ir 15.4.1.2 punktais (nurodyti visi Darbams atlikti reikalingi įkainiai ir preliminarūs kiekiai, visos Darbų kainų žiniaraščio eilutės yra užpildytos). Tokiu atveju nuorodos Sutartyje į Sutarties kainos (įkainių) detalizacijos žiniaraštį reiškia nuorodas į Darbų kainų žiniaraštį (priedą Nr. 5).

15.5. **Sutarties kainos perskaičiavimas dėl kainų lygio pokyčio**

15.5.1. Sutarties kaina turi būti peržiūrima dėl kainų lygio pokyčio bet kurios iš Šalių rašytiniu prašymu, nebent Specialiosiose sąlygose yra nurodyta, kad Sutarties kainai peržiūra yra netaikoma. Peržiūros momentas yra Šalies prašymo kitai Šaliai peržiūrėti Sutarties kainą gavimo diena.

15.5.2. Turi būti perskaičiuojamos Rangovui mokėtinos sumos tik už Statybos darbus, o už kitus, nei Statybos darbai, Darbus (Darbo projekto parengimą ir pan.) mokėtinos sumos negali būti perskaičiuojamos.

15.5.3. Rangovui mokėtinos sumos už Statybos darbus turi būti perskaičiuojamos, jeigu Lietuvos Respublikos Valstybės duomenų agentūros (www.stat.gov.lt) kas mėnesį skelbiamo:

15.5.3.1. pastatų remonto sąnaudų elementų kainų indekso reikšmė pakinta daugiau kaip 0,05 (5%) per bet kurį Darbų vykdymo laikotarpį – tuo atveju, kai pagal Sutartį vykdomi pastato remonto darbai; arba

15.5.3.2. statybos sąnaudų elementų kainų indekso, labiausiai atitinkančio Objekto rūšį, reikšmė pakinta daugiau kaip 0,05 (5%) per bet kurį Darbų vykdymo laikotarpį – visais kitais atvejais, negu nurodytasis 15.5.3.1 punkte.

15.5.4. Indeksai, nurodyti 15.5.3 punkte, toliau kiekvienas atskirai vadinami **Indeksu.**

15.5.5. Sutarties kaina perskaičiuojama dėl Indekso pokyčio, pagal Sutartį neišpirktų Statybos darbų vertę padauginant iš Indekso pokyčio koeficiento, kuris apskaičiuojamas pagal toliau nurodytą formulę:

K = IPb / IPr

Kur:

K – Indekso pokyčio koeficientas;

IPr – Indekso reikšmė laikotarpio pradžioje;

IPb – Indekso reikšmė laikotarpio pabaigoje;

laikotarpis yra bet koks laikotarpis, kurio pradžia yra ne ankstesnė, negu pasiūlymų pateikimo Pirkime termino pabaigos diena, pabaiga ne vėlesnė, negu paskutiniojo Atliktų darbų akto pagal Sutartį sudarymo diena.

15.5.6. Šalys privalo sudaryti Susitarimą dėl kainos (įkainių) perskaičiavimo per 10 darbo dienų nuo Šalies prašymo kitai Šaliai perskaičiuoti kainą (įkainius) pateikimo dienos. Šalys privalo Susitarime nurodyti Indekso reikšmę laikotarpio pradžioje ir jos nustatymo datą, Indekso reikšmę laikotarpio pabaigoje ir jos nustatymo datą, Indekso pokyčio koeficientą, perskaičiuotą fiksuotos kainos sumą arba perskaičiuotus fiksuotus įkainius (įskaitant Sutarties kainos (įkainių) detalizacijos žiniaraštyje nurodytus įkainius), perskaičiuotą Pradinės sutarties vertę, perskaičiuotą Sutarties įvykdymo užtikrinimo sumą (jeigu ji turi būti didinama pagal 13.2.4 punktą), perskaičiuotą Statybos darbų ir Rangovo civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sumą (šios sumos turi būti padauginamos iš Indekso pokyčio koeficiento) bei kitą perskaičiavimui reikšmingą informaciją.

15.5.7. Po to, kai Šalys sudaro Susitarimą dėl kainos (įkainių) perskaičiavimo, perskaičiuotoji kaina (įkainiai) taikoma Statybos darbams, kurie yra įtraukiami į Atliktų darbų aktus (kaip per ataskaitinį laikotarpį atlikti Darbai), Rangovo pateikiamus po Šalies prašymo kitai Šaliai perskaičiuoti kainą (įkainius) pateikimo. Jeigu dėl Susitarimo sudarymui reikalingo laiko gali vėluoti Atliktų darbų aktų pateikimas, Rangovas turi teisę arba (a) pateikti Atliktų darbų aktą su neperskaičiuotomis kainomis (įkainiais) ir perskaičiavimą atlikti kitame Atliktų darbų akte, arba (b) sustabdyti Atliktų darbų akto pateikimą iki bus perskaičiuotos kainos (įkainiai).

15.5.8. Pirmoji Sutarties kainos peržiūra gali būti atliekama ne anksčiau nei po 6 mėnesių po Sutarties įsigaliojimo ir po to Sutarties kaina gali būti peržiūrima ne dažniau negu kas 6 mėnesius. Jeigu yra didelė tikimybė, jog statybos (remonto) sąnaudų elementų kainos gali smarkiai išaugti arba kristi per trumpą laikotarpį, Specialiosiose sąlygose gali būti numatyta, kad pirmosios peržiūros terminas netaikomas ir (arba) Sutarties kainos peržiūros dažnumas nėra ribojamas.

Pavyzdžiui, 2022 m. gegužės 31 d. buvo pasiūlymų pateikimo termino pabaigos diena. 2022 m. liepos 1 d. buvo sudaryta fiksuoto įkainio sutartis dėl pastato remonto darbų. Pastatų remonto sąnaudų elementų kainų indeksas 2022 m. birželį buvo 145,0499, o 2023 m. balandį buvo 154,7106. Šių indeksų pokytis yra 154,7106/145,0499-1=0,0666 (6,66%). Kadangi šis skirtumas yra didesnis, nei 0,05, todėl yra pagrindas perskaičiuoti įkainius. Indekso reikšmė laikotarpio pradžioje (2022 m. birželį) būtų 145,0499, Indekso reikšmė laikotarpio pabaigoje (2023 m. balandį) būtų 154,7106. Indekso pokyčio koeficientas būtų 154,7106/145,0499=1,0666. Jeigu Rangovas pateikė prašymą Užsakovui perskaičiuoti įkainius 2023 m. balandžio 15 d., tai jau 2023 m. balandžio ir vėlesnių mėnesių Atliktų darbų aktuose nurodytų pastato remonto darbų įkainiai turi būti dauginami iš 1,0666.

15.5.9. Vėlesnis kainų arba įkainių perskaičiavimas negali apimti laikotarpio, už kurį jau buvo atliktas perskaičiavimas.

15.5.10. Jeigu Darbai vėluoja dėl priežasčių, dėl kurių Rangovas neįgyja teisės į Darbų terminų pratęsimą, uždelstų Statybos darbų kaina (įkainiai) neperskaičiuojama dėl kainų lygio kilimo (kai Indekso pokyčio koeficientas yra didesnis nei 1,05), bet turi būti perskaičiuojama dėl kainų lygio kritimo (kai Indekso pokyčio koeficientas yra mažesnis nei 0,95).

15.6. **Esminis Sutarties kainos padidėjimas arba sumažėjimas**

15.6.1. Jeigu Rangovo tiekiamų Statybos produktų arba Įrenginių kaina padidėja iš esmės ir šio kainų padidėjimo Rangovas negalėjo numatyti Sutarties sudarymo momentu, Rangovas įgyja teisę reikalauti Užsakovo padidinti Sutarties kainą. Laikoma, kad Statybos produktų arba Įrenginių kaina padidėjo iš esmės, jeigu Rangovas pateikia įrodymus Užsakovui, kad Sutarties kainos (įkainių) detalizacijos žiniaraštyje nurodyta Statybos produktų ar Įrenginių kaina Sutarties sudarymo metu yra reali ir nėra dirbtinai sumažinta (didesnė dalis tiekėjų Rangovo pasiūlymo pateikimo metu tiekė tokius Statybos produktus arba Įrenginius už Rangovo nurodytą kainą) ir kad:

15.6.1.1. konkretaus Statybos produkto arba Įrenginio (jo dalies) pirkimo pagal Sutartį metu jo kaina padidėjo daugiau nei 15% ir nėra galimybių nupirkti tokio Statybos produkto arba Įrenginio (jo dalies) pigiau, nepažeidžiant Darbų terminų; arba

15.6.1.2. visų Statybos produktų arba Įrenginių, kuriuos Rangovas nupirko Sutarties vykdymo reikmėms, suminė kaina padidėjo daugiau nei 15% ir nebuvo galimybių nupirkti Statybos produktų arba Įrenginių pigiau, nepažeidžiant Darbų terminų.

15.6.2. Laikoma, kad Rangovas Sutarties sudarymo momentu negalėjo numatyti Statybos produktų arba Įrenginių (jų dalių) esminio kainų padidėjimo, jeigu per pastaruosius 3 metus iki Rangovo pasiūlymo datos tų Statybos produktų arba Įrenginių kaina svyravo mažiau negu 15% per bet kurį 12 mėnesių laikotarpį toje rinkoje arba biržoje, kurioje Rangovas nupirko tuos Statybos produktus arba Įrenginius (jų dalis).

15.6.3. Jeigu Rangovo tiekiamų Statybos produktų arba Įrenginių kaina sumažėja iš esmės, Rangovas privalo nedelsdamas, bet ne vėliau nei per 2 darbo dienas nuo sužinojimo, apie tai informuoti Užsakovą ir Užsakovas įgyja teisę reikalauti Rangovo sumažinti Sutarties kainą. Laikoma, kad Statybos produktų arba Įrenginių kaina sumažėjo iš esmės, jeigu:

15.6.3.1. konkretaus Statybos produkto arba Įrenginio (jo dalies) pirkimo pagal Sutartį metu jo kaina sumažėjo daugiau nei 15%, lyginant su kaina, nurodyta Sutarties kainos (įkainių) detalizacijos žiniaraštyje;

15.6.3.2. visų Statybos produktų arba Įrenginių, kuriuos Rangovas nupirko Sutarties vykdymo reikmėms, suminė kaina sumažėjo daugiau nei 15%, lyginant su jų kaina, nurodyta Sutarties kainos (įkainių) detalizacijos žiniaraštyje.

15.6.4. Rangovas privalo pateikti Užsakovui Statybos produktų arba Įrenginių pirkimo Sutarties vykdymo reikmėms ir jų apmokėjimo dokumentus, kad Užsakovas galėtų patikrinti Statybos produktų arba Įrenginių faktines galutines kainas.

15.6.5. 15.6.1 ir 15.6.3 punktuose numatytais atvejais Šalys privalo sudaryti Susitarimą, kuriame Šalys turi perskaičiuoti Sutarties kainą – pridėti Statybos produktų arba Įrenginių (jų dalių) pabrangimo sumą ir (arba) atimti atpigimo sumą, viršijančią 15% jų kainos, nurodytos Sutarties kainos (įkainių) detalizacijos žiniaraštyje.

15.6.6. Jeigu Sutarties kaina buvo perskaičiuota pagal 15.5 punktą, turi būti įskaitomas pagal tą punktą atliktas Sutarties kainos padidinimas (sumažinimas).

*Pavyzdžiui, jeigu Įrenginio kaina, nurodyta Sutarties kainos (įkainių) detalizacijos žiniaraštyje, yra 100 000 eurų, dėl indeksacijos ji padidinama iki 105 000 eurų, bet Įrenginys faktiškai Rangovui kainuoja 135 000 eurų, tuomet Rangovas turi teisę reikalauti padidinti Sutarties kainą 15 000 eurų (pabrangimas, viršijantis 15% pradinės kainos, sudaro 135 000 - 100 000 - 0,15 * 100 000 = 20 000 eurų, iš kurių 5 000 eurų buvo kompensuota indeksacijos būdu). Jeigu Įrenginio kaina, nurodyta Sutarties kainos (įkainių) detalizacijos žiniaraštyje, yra 100 000 eurų, dėl indeksacijos ji sumažinama iki 95 000 eurų, bet Įrenginys faktiškai Rangovui kainuoja 70 000 eurų, tuomet Užsakovas turi teisę reikalauti sumažinti Sutarties kainą 10 000 eurų (atpigimas, viršijantis 15% pradinės kainos, sudaro 100 000 - 0,15 * 100 000 - 70 000 = 15 000 eurų, iš kurių 5 000 eurų buvo sumažinta indeksacijos būdu)*.

15.6.7. Jeigu Statybos produktas ar Įrenginys jau buvo įtrauktas į Atliktų darbų aktą bei Pažymą apie atliktų darbų vertę pradine kaina ir apmokėtas, Užsakovas turi sumokėti Rangovui pabrangimo sumą arba Rangovas turi grąžinti Užsakovui permoką per 30 dienų po Susitarimo sudarymo dienos. Užsakovas turi teisę išskaityti mokėjimą ar permoką iš mokėtinų sumų pagal Sutartį. Tuo atveju, jeigu Statybos produktas ar Įrenginys dar neįtrauktas į Atliktų darbų aktą, Atliktų darbų akte ir Pažymoje apie atliktų darbų vertę turi būti nurodyta jo kaina, pakeista pagal Susitarimą.

15.6.8. Jeigu Darbai vėluoja dėl priežasčių, dėl kurių Rangovas neįgyja teisės į Darbų terminų pratęsimą, ir Statybos produktai arba Įrenginiai (jų dalys) pabrangsta per vėlavimo laiką, Rangovas neturi teisės reikalauti Užsakovo padidinti Sutarties kainą tokio pabrangimo suma. Tačiau Statybos produktų arba Įrenginių kainų sumažėjimas per Darbų vėlavimo laiką suteikia teisę Užsakovui reikalauti sumažinti Sutarties kainą visa sumažėjusia suma.

15.6.9. Jeigu Rangovas neinformuoja Užsakovo apie esminį Statybos produktų arba Įrenginių kainų sumažėjimą, arba informuoja Užsakovą pavėluotai, arba nepateikia dokumentų pagal 15.6.4 punktą per protingą Užsakovo nustatytą terminą ir dėl to Užsakovas negali pareikalauti Rangovo sumažinti Sutarties kainą 15.6.3 punkto pagrindu iki sumokėdamas Rangovui visą Sutarties kainą (tai yra, susidaro permoka pagal Sutartį), Rangovas privalo pagal 16.4.4 punktą (delspinigiai) sumokėti Užsakovui Specialiosiose sąlygose nurodyto dydžio delspinigius už permoką už laikotarpį nuo galutinio atsiskaitymo termino, nurodyto 16.3.1 punkte, pabaigos iki permokos grąžinimo dienos (įskaitytinai).

15.7. **Sutarties kainos perskaičiavimas dėl mokesčių pakeitimo**

15.7.1. Visais atvejais, Įstatymais pakeitus pridėtinės vertės mokesčio (PVM) dydį arba mokėjimo tvarką, tokie pakeitimai turi būti taikomi toms Pažymoms apie atliktų darbų vertę ir PVM sąskaitoms faktūroms, kurias Rangovas sudaro po tokių pakeitimų įsigaliojimo, be atskiro Šalių Susitarimo. Tokiu atveju Sutarties kaina be PVM nekeičiama.

15.7.2. Kitus, nei PVM, mokesčius reglamentuojančių teisės aktų pakeitimai negali būti pagrindas peržiūrėti Sutarties kainą, kuriai taikoma peržiūra.

15.8. **Sutarties kainos pakeitimai dėl kiekių (apimčių) keitimo**

15.8.1. Kai Įstatymuose arba Sutartyje numatytais atvejais keičiamos Darbų apimtys (o fiksuotų įkainių taikymo atvejais – ir kiekiai), Sutarties kaina turi būti padidinta, pridedant Papildomų darbų kainą, ir sumažinta, atimant Atsisakomų darbų kainą.

15.8.2. Kai Įstatymuose arba Sutartyje numatytais atvejais vieni Darbai yra keičiami kitais, laikoma, kad Darbai, kurie nebus vykdomi, yra Atsisakomi darbai, o juos pakeičiantys darbai yra Papildomi darbai.

15.8.3. Papildomų darbų ir Atsisakomų darbų kaina apskaičiuojama, taikant 15.8.3.1-15.8.3.4 punktuose pateikiamus būdus prioritetine tvarka:

15.8.3.1. taikomos Sutarties (įkainių) detalizacijos žiniaraštyje nurodytos kainos ir įkainiai, atsižvelgiant į indeksaciją pagal 15.5 punktą;

15.8.3.2. jeigu įmanoma, išskaičiuojama Sutarties (įkainių) detalizacijos žiniaraštyje nurodytos kainos arba įkainio dalis;

15.8.3.3. pritaikomi Sutarties (įkainių) detalizacijos žiniaraštyje nurodytų panašių Darbų įkainiai;

15.8.3.4. įvertinamos pagrįstos Išlaidos pagal Viešųjų pirkimų tarnybos norminiuose administraciniuose aktuose, galiojusiuose galutinio pasiūlymų pateikimo Pirkime dieną, patvirtintas kainodaros nustatymo bei tiesioginių ir netiesioginių išlaidų apskaičiavimo taisykles (net jeigu Sutarties galiojimo metu jos netektų galios), bet ne didesnės, nei Rangovo faktiškai patirtos Išlaidos pagal tas Išlaidas pagrindžiančius trečiųjų asmenų ar kitus dokumentus. Tuo atveju, kai taisyklėse nurodyta, kad Išlaidos turi būti ir ne didesnės, nei vidutinę rinkos kainą atitinkanti Išlaidų suma, vidutinė rinkos kaina nustatoma įvertinus ne mažiau kaip trijų toje rinkoje esančių ūkio subjektų kainas (jeigu tiek ūkio subjektų yra rinkoje), skelbiamas viešai arba nurodytas tokių ūkio subjektų pateiktuose rašytiniuose pasiūlymuose. Pelnas apskaičiuojamas, vadovaujantis 1.1.22 punktu.

15.9. **Papildomų Išlaidų kompensavimas ir Išlaidų perskaičiavimas**

15.9.1. Sutartyje numatytais atvejais Užsakovas privalo

kompensuoti Rangovui jo patirtas papildomas Išlaidas, kurių suma turi būti apskaičiuojama, taikant 15.8.3.1-15.8.3.4 punktuose pateikiamus būdus prioritetine tvarka. Tokios Išlaidos yra įskaitomos į Sutarties kainą, kaip Darbų pabrangimas, dėl kurio yra kaltas Užsakovas arba už kurį atsako Užsakovas (tai nėra sutarties vykdymo išlaidų atlyginimo kainodaros būdas).

15.9.2. Rangovas privalo per 15 darbo dienų (arba per ilgesnį Šalių sutartą terminą) nuo sužinojimo apie aplinkybes, dėl kurių Rangovas gali patirti papildomų Išlaidų, pateikti Užsakovui detalius paaiškinimus, (i) kokias papildomas Išlaidas, pagal Išlaidų rūšis, tikėtina, kad Rangovas gali patirti, (ii) nurodyti Išlaidų įkainius pagal Sutarties kainos (įkainių) detalizacijos žiniaraštį ir, kai reikia, pagal vidutines rinkos kainas, bei pateikti tokias vidutines rinkos kainas pagrindžiančius įrodymus, (iii) pateikti paaiškinimus, ar Išlaidos yra vienkartinės, ar nuolatinės.

15.9.3. Po to, kai Rangovas pateikia Užsakovui 15.9.2 punkte nurodytą informaciją ir dokumentus, Šalys privalo 25 straipsnyje „Sutarties pakeitimai“ nustatyta tvarka sudaryti Susitarimą, jame nurodyti kompensuotinas Rangovo Išlaidas (Sutartyje numatytais atvejais – ir Pelną, apskaičiuotą vadovaujantis 1.1.22 punktu), ir Užsakovo prievolę kompensuoti tokias Rangovo patirtas Išlaidas, jas įtraukiant į Pažymas apie atliktų darbų vertę ir apmokant 16.2 punkte „Tarpiniai mokėjimai“ nustatyta tvarka.

15.9.4. Rangovas privalo imtis protingų priemonių galimoms Išlaidoms sumažinti.

15.9.5. Rangovas turi teisę reikalauti atlyginti tik tokias Išlaidas, dėl kurių atlyginimo Šalys sudarė Susitarimą ir Rangovas pateikė Užsakovui faktiškai patirtas Išlaidas pagrindžiančius dokumentus.

15.9.6. Jeigu dėl Užsakovo dokumentų pakeitimo (5.8.3 punktas) sutrumpinami Darbų terminai ir dėl to Rangovas nepatiria Išlaidų, kurias būtų patyręs, jeigu Darbų terminai nebūtų sutrumpinti, Sutarties kaina yra mažinama, iš jos atimant tokių sutaupytų Išlaidų sumą, apskaičiuojamą taikant 15.8.3 punkte pateikiamus būdus prioritetine tvarka, ir nuo tų Išlaidų sumos vadovaujantis 1.1.22 punktu apskaičiuotą Pelną. Tuo tikslu Rangovas privalo pateikti Užsakovui detalius paaiškinimus, (i) kokias Išlaidas, pagal Išlaidų rūšis, Rangovas būtų patyręs, jeigu Darbų terminai nebūtų sutrumpinti, (ii) nurodyti Išlaidų įkainius pagal Sutarties kainos (įkainių) detalizacijos žiniaraštį ir, kai reikia, pagal vidutines rinkos kainas, bei pateikti tokias vidutines rinkos kainas pagrindžiančius įrodymus, (iii) pateikti paaiškinimus, ar Išlaidos yra vienkartinės, ar nuolatinės.

15.10. **Sutarties kainos perskaičiavimas dėl paspartinimo priemonių**

15.10.1. Jeigu dėl Sutarties vykdymo paspartinimo priemonių Rangovas numato patirti papildomų Išlaidų ir turi teisę reikalauti jų atlyginimo pagal 11.3.2 punktą, tokių Išlaidų padidėjimas apskaičiuojamas ir atlyginamas pagal 15.9 punkte „Papildomų Išlaidų kompensavimas ir Išlaidų perskaičiavimas“ nustatytus reikalavimus, atsižvelgiant į galimus Išlaidų sumažėjimus, apskaičiuojamus vadovaujantis 15.9.6 punkto reikalavimais.

15.11. **Sutarties kainos perskaičiavimas dėl Įstatymų pakeitimo**

15.11.1. Jeigu po Sutarties sudarymo pasikeičia Įstatymai (imperatyviosios teisės normos), kurie nustato didesnes Rangovo pareigas, vykdant Sutartį, ir dėl to padidėja Rangovo tiesioginės Išlaidos, Užsakovas privalo jas atlyginti 15.9 punkte „Papildomų Išlaidų kompensavimas ir Išlaidų perskaičiavimas“ nustatyta tvarka. Jeigu Įstatymai sumažina Rangovo pareigas, vykdant Sutartį, ir dėl to sumažėja Rangovo tiesioginės Išlaidos, tokiu sumažėjimu mažinama Sutarties kaina. Šis punktas taikomas tik tada, kai Rangovo pareigų apimties pakeitimas tiesiogiai lemia Rangovo Išlaidų, skirtų išimtinai tik konkrečios Sutarties su Užsakovu vykdymui, pasikeitimą *(pavyzdžiui, padidinama garantinio termino prievolių įvykdymo užtikrinimo suma arba nustatomi papildomi privalomieji statybos draudimo reikalavimai)*. Jeigu Rangovo pareigų pasikeitimas lemia jo bendrųjų veiklos išlaidų pasikeitimą, šis punktas netaikomas *(pavyzdžiui, nustatomas reikalavimas įgyti papildomą kvalifikaciją arba mokėti didesnį darbo užmokestį darbuotojams)*.

15.11.2. Sutarties kaina gali būti perskaičiuojama dėl Įstatymų pakeitimo tik su sąlyga, kad Įstatymai arba jų pakeitimai buvo priimti pasibaigus terminui pateikti pasiūlymus Pirkime.

16. ATSISKAITYMO TVARKA

16.1. **Išankstinis mokėjimas (avansas)**

16.1.1. Šio 16.1 punkto sąlygos yra taikomos tuo atveju, kai Specialiosiose sąlygose yra įrašytas avanso dydis. Šis dydis negali būti keičiamas dėl Sutarties kainos peržiūros ar keitimo.

16.1.2. Rangovas turi teisę prašyti Užsakovo sumokėti visą Specialiosiose sąlygose nurodytą avansą, arba prašyti sumokėti avansą dalimis, neviršijant Specialiosiose sąlygose įrašyto bendro avanso dydžio, arba sumokėti tik dalį avanso. Rangovas, norėdamas gauti avansą ar jo dalį, privalo pateikti Užsakovui prašymą ir avanso grąžinimo užtikrinimą, atitinkantį šias sąlygas:

16.1.2.1. Avanso grąžinimo užtikrinimas turi būti besąlyginė, neatšaukiama, pirmo pareikalavimo garantija arba laidavimo draudimas, pagal kurį garantas arba draudikas įsipareigoja sumokėti Užsakovui jo reikalaujamą sumą, jeigu Užsakovas pateikia mokėjimo reikalavimą ir jame nurodo, kad Rangovas negrąžino sumokėto avanso pagal Sutarties sąlygas, bei sumą, kurios Rangovas negrąžino;

16.1.2.2. Avanso grąžinimo užtikrinimas turi būti išduotas: (a) Europos Sąjungoje licencijuoto banko arba draudimo bendrovės arba (b) banko ar draudimo bendrovės iš trečiosios šalies, kurie užtikrinimo išdavimo dieną turi turėti bent vienos tarptautinių reitingų agentūros patvirtintą investicinio lygio reitingą, ne mažesnį kaip: Standard & Poor's – „A-“, Fitch – „A-“, Moody's – „A3“ arba lygiavertį; reitingą turi atitikti bankas arba draudimo bendrovė, kuri išdavė užtikrinimą, arba patronuojanti įmonė, arba bendrovių grupė, kuriai jie priklauso; Rangovas Užsakovo prašymu privalo pateikti Užsakovui investicinio lygio reitingo įrodymus;

16.1.2.3. Avanso grąžinimo užtikrinimas turi būti surašytas lietuvių arba anglų kalba (ir išverstas į lietuvių kalbą);

16.1.2.4. Avanso grąžinimo užtikrinimo suma turi būti lygi Rangovo prašomai avanso sumai ir turi būti nurodoma ir išmokama eurais;

16.1.2.5. Reikalaujama pagal avanso grąžinimo užtikrinimą suma turi būti išmokama ne vėliau nei per 10 dienų po Užsakovo mokėjimo reikalavimo pateikimo garantui arba

draudikui;

16.1.2.6. Avanso grąžinimo užtikrinimas turi įsigalioti ne vėliau, negu avanso sumokėjimo Rangovui (avanso įskaitymo į Rangovo banko sąskaitą) momentu;

16.1.2.7. Avanso grąžinimo užtikrinime nurodytas jo galiojimo terminas turi būti ne trumpesnis negu 60 dienų po visų Darbų Galutinio termino ir ne trumpesnis negu 30 dienų po numatomos viso Objekto (paskutiniosios Dalies) Darbų perdavimo-priėmimo akto sudarymo dienos (7.2.4 punktas);

16.1.2.8. Rangovas privalo užtikrinti, kad avanso grąžinimo užtikrinimas galiotų ir būtų įvykdomas iki tol, kol visa avanso suma bus išskaityta iš mokėtinų sumų už atliktus Darbus arba Rangovas grąžins Užsakovui likusią neišskaitytą avanso sumą;

16.1.2.9. Jeigu Rangovas negrąžina Užsakovui avanso likus 30 dienų iki avanso grąžinimo užtikrinimo galiojimo pabaigos, Rangovas privalo pratęsti avanso grąžinimo užtikrinimo galiojimą iki tol, kol bus grąžintas visas avansas, bet ne trumpesniam terminui, negu nurodytasis 16.1.2.7 punkte. Rangovas privalo pateikti Užsakovui dokumentą, patvirtinantį avanso grąžinimo užtikrinimo galiojimo termino pratęsimą, ne vėliau negu likus 14 dienų iki avanso grąžinimo užtikrinimo galiojimo pabaigos. Jeigu Užsakovas laiku negauna tokio dokumento, Užsakovas turi teisę pagal avanso grąžinimo užtikrinimą pareikalauti sumokėti visą avanso likutį. Avanso grąžinimo užtikrinime turi būti numatytas garanto arba draudiko besąlyginis įsipareigojimas sumokėti Užsakovui negrąžintą avanso sumą, jeigu Rangovas negrąžino Užsakovui viso avanso likus 30 dienų iki avanso grąžinimo užtikrinimo galiojimo termino pabaigos, nepratęsė užtikrinimo galiojimo termino ir (arba) nepateikė Užsakovui tą patvirtinančio dokumento likus 14 dienų iki užtikrinimo galiojimo pabaigos. Jeigu draudikas nesutinka prisiimti tokio įsipareigojimo, taikomas 16.1.5 punktas;

16.1.2.10. Avanso grąžinimo užtikrinimo suma gali būti mažinama Rangovo grąžintomis (išskaitytomis) avanso sumomis;

16.1.2.11. Avanso grąžinimo užtikrinime turi būti numatyta, kad Užsakovas gali pateikti garantui arba draudikui mokėjimo reikalavimą ir jį teikiančio asmens įgaliojimus įrodančius dokumentus elektroniniu būdu, aiškiai aprašytu avanso grąžinimo užtikrinime;

16.1.2.12. Avanso grąžinimo užtikrinime turi būti numatyta, kad Užsakovas gali pateikti garantui arba draudikui mokėjimo reikalavimą ir kitus dokumentus tokia kalba, kokia yra išduotas avanso grąžinimo užtikrinimas;

16.1.2.13. Avanso grąžinimo užtikrinime turi būti numatyta, kad avanso grąžinimo užtikrinimui turi būti taikomi Lietuvos Respublikos įstatymai, o banko pateiktam užtikrinimui – Lietuvos Respublikos įstatymai arba Bendrosios garantijų pagal pirmą pareikalavimą taisyklės (Uniform Rules for Demand Guarantees, URDG, ICC Publication No. 758, 2010 m. redakcija);

16.1.2.14. Avanso grąžinimo užtikrinime turi būti numatyta, kad bet kokius ginčus tarp garanto arba draudiko ir Užsakovo, susijusius su avanso grąžinimo užtikrinimu, spręs Lietuvos Respublikos teismai.

16.1.3. Užsakovas privalo sumokėti Rangovui avansą (jo dalį) per 10 darbo dienų arba per Užsakovo užduotyje nurodytą kitokį terminą po to, kai Rangovas pateikia Užsakovui prašymą sumokėti avansą (jo dalį) ir avanso grąžinimo užtikrinimą, atitinkantį visas 16.1.2 punkte nustatytas sąlygas.

16.1.4. Avansas išskaitomas iš Užsakovo mokėtinų Rangovui sumų už atliktus Darbus, atliekant Specialiosiose sąlygose nurodyto dydžio išskaitymus iš kiekvieno mokėjimo pagal 16.2 punktą „Tarpiniai mokėjimai“. Išskaitymai daromi tol, kol išskaitoma visa avanso suma. Bet kuriuo atveju visa likusi neišskaityta avanso suma, nepriklausomai nuo tokios sumos dydžio, yra išskaitoma iš paskutiniųjų sumų, kurias Užsakovas privalo sumokėti Rangovui už Darbus, atliktus iki Darbų perdavimo-priėmimo akto sudarymo.

16.1.5. Jeigu Darbų perdavimo-priėmimo akto sudarymo arba Sutarties nutraukimo dieną avansas nėra išskaitytas iš Rangovui mokėtinų sumų, tą dieną kyla Rangovo prievolė sumokėti (grąžinti) Užsakovui neišskaitytą avanso likutį. Jeigu avanso grąžinimo užtikrinimą išduoda draudikas ir jis nesutinka prisiimti 16.1.2.9 punkte nustatyto įsipareigojimo, o Rangovas laiku nepateikia Užsakovui dokumento, patvirtinančio avanso grąžinimo užtikrinimo galiojimo termino pratęsimą, kitą dieną kylą Rangovo prievolė sumokėti (grąžinti) Užsakovui neišskaitytą avanso likutį.

16.1.6. Jeigu paaiškėja, kad avanso grąžinimo užtikrinimą išdavęs asmuo tapo nemokus, neįvykdo įsipareigojimų Užsakovui arba kitiems ūkio subjektams, ar netinkamai juos vykdo, Rangovas privalo nedelsdamas, bet ne vėliau nei per 14 dienų nuo Užsakovo reikalavimo, pateikti Užsakovui naują avanso grąžinimo užtikrinimą likusiai neišskaitytai avanso sumai, atitinkantį 16.1.2 punkte nurodytas sąlygas. Iki tol Užsakovas turi teisę sustabdyti mokėjimus Rangovui pagal Sutartį, neviršijančius likusios avanso sumos.

16.2. **Tarpiniai mokėjimai**

16.2.1. Rangovas privalo iki kalendorinio mėnesio 25 dienos pateikti Techniniam prižiūrėtojui patvirtinti ataskaitinio laikotarpio Atliktų darbų aktą, parengtą pagal priede Nr. 12 pateiktą pavyzdinę formą ir pasirašytą Rangovo atstovo. Ataskaitinis laikotarpis yra mėnuo nuo praėjusio kalendorinio mėnesio 25 dienos iki einamojo kalendorinio mėnesio 24 dienos (įskaitytinai). Kai už darbus mokama fiksuota kaina pasiekus nustatytus rezultatus (etapais), tuomet ataskaitinis laikotarpis yra faktinis laikotarpis, per kurį buvo visa apimtimi pasiektas kuris nors nustatytas rezultatas. Užsakovo užduotyje gali būti nustatyti ir kitokie ataskaitiniai laikotarpiai.

16.2.2. Jeigu Užsakovo užduotyje nėra nustatytos kitokios taisyklės dėl tarpinių mokėjimų sumų apskaičiavimo, tuomet į Atliktų darbų aktą įrašomi (i) darbų, apmokamų pagal fiksuotą įkainį, – faktiniai kiekiai, atlikti per ataskaitinį laikotarpį ir išmatuoti pagal jiems taikomą matavimo metodą; (ii) darbų, už kuriuos mokama fiksuota kaina procentiškai pagal atlikto darbo progresą, – per ataskaitinį laikotarpį faktiškai atlikta darbo apimtis, įvertinta procentiškai nuo visos to darbo apimties (komplekto); (iii) Darbų, už kuriuos mokama fiksuota kaina pasiekus nustatytus rezultatus (etapais), – visa apimtimi pasiektas rezultatas. Jeigu Užsakovo užduotyje ir (arba) Specialiosiose sąlygose yra įvardyti Etapai, Rangovas privalo Atliktų darbų akte išskirti Etapus.

16.2.3. Užsakovas privalo užtikrinti, kad Techninis prižiūrėtojas pasirašytų Atliktų darbų aktą arba pateiktų Rangovui rašytinį motyvuotą nepritarimą Atliktų darbų aktui ar jo daliai per 5 darbo dienas nuo jo gavimo.

16.2.4. Po to, kai Rangovas suderina Atliktų darbų aktą su Techniniu prižiūrėtoju ir šis jį patvirtina parašu, Rangovas privalo jo pagrindu parengti Pažymą apie atliktų darbų vertę pagal priede Nr. 13 pateiktą formą ir pateikti Užsakovui abu dokumentus.

16.2.5. Jeigu Rangovui buvo išmokėtas avansas, kiekvienoje Pažymoje apie atliktų darbų vertę Rangovas privalo iš ataskaitiniu laikotarpiu atliktų Darbų vertės (be PVM) atimti Specialiosiose sąlygose nurodyto dydžio avanso išskaitą.

16.2.6. Jeigu Specialiosiose sąlygose yra nurodytas Sulaikomos sumos procentas, kiekvienoje Pažymoje apie atliktų darbų vertę Rangovas privalo iš ataskaitiniu laikotarpiu atliktų Darbų vertės (be PVM) atimti Specialiosiose sąlygose nurodyto dydžio Sulaikomą sumą (išskyrus priede Nr. 13 nurodytą atvejį).

16.2.7. Po to, kai Užsakovas gauna Atliktų darbų aktą ir Pažymą apie atliktų darbų vertę, Užsakovas privalo per 5 darbo dienas juos pasirašyti ir grąžinti Rangovui arba pateikti Rangovui rašytinį motyvuotą nepritarimą pateiktiems dokumentams ar jų daliai.

16.2.8. Rangovas, gavęs Užsakovo nepritarimą daliai Atliktų darbų akto ir Pažymos apie atliktų darbų vertę, gali arba (a) pataisyti Atliktų darbų aktą ir Pažymą apie atliktų darbų vertę pagal Užsakovo pastabas ir iš naujo pateikti patvirtinimui, vadovaudamasis 16.2.4 punktu, arba (b) pateikti Užsakovui Atliktų darbų aktą ir Pažymą apie atliktų darbų vertę tai daliai, su kuria Užsakovas sutinka, pakartotinai nederindamas akto su Techniniu prižiūrėtoju, o likusią dalį įtraukti į vėlesnį Atliktų darbų aktą.

16.2.9. Po to, kai Rangovas gauna Užsakovo pasirašytus Atliktų darbų aktą ir Pažymą apie atliktų darbų vertę, Rangovas privalo per 5 darbo dienas elektroniniu būdu pateikti Užsakovui elektroninę sąskaitą faktūrą mokėtinai sumai, nurodytai Pažymoje apie atliktų darbų vertę:

16.2.9.1. elektroninę sąskaitą faktūrą, atitinkančią Europos elektroninių sąskaitų faktūrų standartą, kurio nuoroda paskelbta 2017 m. spalio 16 d. Komisijos įgyvendinimo sprendime (ES) 2017/1870 dėl nuorodos į Europos elektroninių sąskaitų faktūrų standartą ir sintaksių sąrašo paskelbimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/55/ES (OL 2017 L 266, p. 19) (toliau – **Europos elektroninių sąskaitų faktūrų standartas**), Rangovas gali pateikti per informacinę sistemą “SABIS”;

16.2.9.2. Europos elektroninių sąskaitų faktūrų standarto neatitinkančią elektroninę sąskaitą faktūrą Rangovas privalo pateikti, naudodamasis informacinės sistemos „SABIS“ priemonėmis.

16.2.10. Užsakovas elektronines sąskaitas faktūras priima ir apdoroja naudodamasis informacinės sistemos SABIS priemonėmis, išskyrus VPĮ ir PĮ nustatytus išimtinius atvejus.

16.2.11. Užsakovas privalo apmokėti Rangovo sąskaitą faktūrą per 15 dienų nuo jos gavimo arba per Užsakovo užduotyje nurodytą kitokį terminą. Užsakovas neturi prievolės apmokėti Rangovo sąskaitą faktūrą, jeigu aukščiau aprašyta tvarka nėra patvirtintas Atliktų darbų aktas ir jo pagrindu parengtoji Pažyma apie atliktų darbų vertę. Jeigu Rangovas pateikia sąskaitą faktūrą per anksti, jos apmokėjimo terminas pradedamas skaičiuoti, kai patvirtinamas atitinkamas Atliktų darbų aktas ir Pažyma apie atliktų darbų vertę.

16.2.12. Užsakovas atlieka mokėjimus už Darbus ne dažniau kaip vieną kartą per mėnesį.

16.2.13. Už vėlavimą pagal 16.2.3 arba 16.2.7 punktą Užsakovas privalo mokėti Rangovui netesybas kaip už pavėluotą mokėjimą (16.4.4 punktas).

16.2.14. Atliktų darbų aktas yra skirtas įvertinti per ataskaitinį laikotarpį atliktų Darbų vertę atsiskaitymo tikslais ir jo sudarymas nereiškia, kad Užsakovas priėmė Darbus. Todėl Rangovas neturi teisės vienašališkai sudaryti Atliktų darbų akto.

16.2.15. Jeigu bet kuriuo metu po Atliktų darbų akto sudarymo paaiškėja, kad į jį įtraukti Darbai buvo atlikti netinkamai, Užsakovas privalo nedelsdamas pateikti dėl jų pretenziją Rangovui. Tokiu atveju Užsakovas turi teisę sulaikyti mokėjimus Rangovui, atitinkančius tokių Darbų vertę, iki tol, kai Rangovas pašalina nustatytus defektus ir Šalys bei Techninis prižiūrėtojas tą patvirtina. Jeigu netinkamai atliktų Darbų vertė viršija likusią pagal Sutartį Rangovui mokėtiną Sutarties kainos dalį, Užsakovas turi teisę dėl tokio perviršio pareikšti mokėjimo reikalavimą pagal Sutarties įvykdymo užtikrinimą ir gautąją sumą sulaikyti kaip užstatą. Rangovui pašalinus defektus, Užsakovas privalo sumokėti Rangovui sulaikytąją (paimtą kaip užstatas) sumą kartu su artimiausiu eiliniu mokėjimu pagal Sutartį, o jeigu Užsakovas yra sumokėjęs visą Sutarties kainą, – per 15 dienų po to, kai Šalys bei Techninis prižiūrėtojas patvirtina defektų pašalinimą.

16.2.16. Jeigu Specialiosiose sąlygose yra išvardyti Įrenginiai arba Statybos produktai, už kuriuos numatytas dalinis apmokėjimas pristačius, Rangovas, pristatęs į statybvietę tokius Įrenginius ar Statybos produktus, turi teisę į Atliktų darbų aktą įtraukti 80 procentų jų įsigijimo kainos, atitinkančios 15.1.4 punkto reikalavimus (dėl visų kaštų įskaičiavimo). Tuo tikslu Rangovas privalo:

16.2.16.1. pateikti Techniniam prižiūrėtojui dokumentus, įrodančius tokių Įrenginių ir Statybos produktų atitiktį Sutarties ir Įstatymų reikalavimams, o Užsakovui – dokumentus, įrodančius jų įsigijimo kainą ir tai, jog Rangovas turi nesuvaržytą ir neapribotą asmeninę nuosavybės teisę į tuos Įrenginius ir Statybos produktus, įskaitant tai, jog Įrenginių ir Statybos produktų pardavėjas nėra įregistravęs Įrenginių ir Statybos produktų pirkimo-pardavimo sutarties Lietuvos Respublikos sutarčių ir teisių suvaržymų registre;

16.2.16.2. įrodyti Techniniam prižiūrėtojui, kad tokie Įrenginiai ir Statybos produktai yra sandėliuojami ir saugojami pagal jų gamintojų ar tiekėjų nurodymus ir tokiomis sąlygomis, kad nebūtų pakenkta Įrenginiams ar Statybos produktams.

Pastaba – šis 16.2.16 punktas taikomas, jeigu Pirkimo dokumentuose numatyta galimybė arba reikalavimas tiekėjams įvardyti Įrenginius ir Statybos produktus, kurių įsigijimo kaina yra sudaro reikšmingą visų Darbų kainos dalį ir todėl Užsakovas sutinka dalį jų kainos apmokėti pristačius.

16.2.17. Rangovas privalo Grafike numatyti Įrenginių ir Statybos produktų, už kuriuos dalinai apmokama pristačius, pristatymo terminus ir kiekvieną kartą įspėti Užsakovą ir Techninį prižiūrėtoją apie numatomą konkretaus Įrenginio ar Statybos produkto pristatymo į statybvietę terminą bent prieš 15 dienų iki pristatymo.

16.2.18. Jeigu Šalys sudaro trišalį susitarimą su Subrangovu pagal priede Nr. 14 pateiktą formą:

16.2.18.1. Rangovas privalo Pažymoje apie atliktų darbų vertę išskirti Subrangovui mokėtiną sumą ir ją pateikti Užsakovui pasirašytą to Subrangovo arba kartu su Pažyma apie atliktų darbų vertę pateikti Užsakovui Subrangovo rašytinį patvirtinimą dėl Subrangovui mokėtinos sumos dydžio, kurio suma sutampa su Pažymoje apie atliktų darbų vertę išskirtą Subrangovui mokėtiną sumą;

16.2.18.2. Užsakovas privalo pervesti Subrangovui mokėtiną sumą į Subrangovo banko sąskaitą, nurodytą trišaliame susitarime, o likutį pervesti į Rangovo banko sąskaitą po to, kai pagal Sutarties ir trišalio susitarimo reikalavimus sudaromas Atliktų darbų aktas, Pažyma apie atliktų darbų vertę ir Rangovas pateikia sąskaitą faktūrą už Darbus Užsakovui;

16.2.18.3. jeigu Užsakovas pagal 16.2.15 punktą pareiškia pretenziją Rangovui dėl apmokėtų Darbų defektų, Rangovas turi teisę nurodyti Užsakovui, kurią tokių Darbų dalį, pinigine išraiška, atliko konkretus Subrangovas. Tokiu atveju Užsakovas turi teisę, vadovaudamasis 16.2.15 punktu, sulaikyti mokėjimus tokiam Subrangovui, jeigu Užsakovas turi jam mokėtinų sumų, arba pačiam Rangovui.

16.2.19. Statybos produktų ir Įrenginių tiekėjai taip pat gali pasinaudoti tiesioginio atsiskaitymo galimybe, jeigu Užsakovas sutinka, o Rangovas nepateikia prieštaravimo. Pareiga informuoti Statybos produktų ir Įrenginių tiekėjus apie tokią galimybę tenka Rangovui. Tokiu atveju Šalys privalo sudaryti trišalius susitarimus su Statybos produktų ar Įrenginių tiekėjais dėl tiesioginio atsiskaitymo, vadovaudamosi žemiau nurodytais reikalavimais (priede Nr. 14 pateikta forma netaikoma):

16.2.19.1. Užsakovas privalo sumokėti Statybos produktų ar Įrenginių tiekėjui tik už tokius Statybos produktus ar Įrenginius, kuriuos Rangovas pagrįstai įtraukė į Atliktų darbų aktą ir kurių vertę išskyrė Pažymoje apie atliktų darbų vertę kaip mokėtiną tam tiekėjui bei įtraukė į savo sąskaitą faktūrą. Statybos produktų ar Įrenginių tiekėjas neturi teisės išrašyti sąskaitų faktūrų tiesiogiai Užsakovui;

16.2.19.2. apmokėjimo terminas turi būti toks pats, kaip numatyta 16.2.11 punkte;

16.2.19.3. po to, kai Užsakovas sumoka tiekėjui Pažymoje apie atliktų darbų vertę nurodytą tiekėjui mokėtiną sumą arba jos dalį, Užsakovo mokėjimo prievolė Rangovui, lygi sumokėtos sumos dydžiui, pasibaigia;

16.2.19.4. jeigu Užsakovas pagal 16.2.15 punktą pareiškia pretenziją Rangovui dėl apmokėtų Statybos produktų ar Įrenginių defektų, Užsakovas turi teisę, vadovaudamasis 16.2.15 punktu, sulaikyti mokėjimus tokių Statybos produktų ar Įrenginių tiekėjui, jeigu Užsakovas turi jam mokėtinų sumų, arba pačiam Rangovui.

16.3. **Galutinis atsiskaitymas**

16.3.1. Užsakovas privalo sumokėti Rangovui Sulaikomą sumą per 30 dienų po to, kai įvyksta visos šios galutinio atsiskaitymo sąlygos (**Galutinio atsiskaitymo sąlygos**):

16.3.1.1. yra įvykdytos visos sąlygos, nurodytos 7.1.1 punkte, kada Darbai yra laikomi užbaigtais, ir 7.2 punkte „Darbų priėmimas“ nustatyta tvarka yra sudarytas Darbų perdavimo-priėmimo aktas;

16.3.1.2. pagal 7.2.6 arba 7.2.11 punktą yra grąžinta Užsakovui visa statybvietė ir sudarytas statybvietės perdavimo-priėmimo aktas (-ai);

16.3.1.3. yra 8.2 punkte „Statybos užbaigimas po Darbų priėmimo“ arba 8.3 punkte „Statybos užbaigimas iki Darbų priėmimo“ nustatyta tvarka įformintas Statybos užbaigimo aktas, kai Statybos užbaigimo aktas pagal Įstatymus yra privalomas;

16.3.1.4. Rangovas pateikė Užsakovui atnaujintą Garantinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimą pagal 10.3 punktą (kai padidėja Sutarties kaina) – ši sąlyga yra taikoma, tik jeigu Užsakovo užduotyje numatyta, kad Statybos užbaigimo aktas turi būti įformintas iki visų Darbų priėmimo (8.3 punktas „Statybos užbaigimas iki Darbų priėmimo“);

16.3.1.5. yra pašalinti visi defektai, nurodyti Defektų akte, sudarytame pagal 7.2.4.2 punktą, ir Statybos užbaigimo akte, nepriklausomai nuo to, ar jie buvo pašalinti iki Garantinių terminų pradžios, ar vėliau, ir visų defektų pašalinimą patvirtino Užsakovas pagal 9.3.10 punktą;

16.3.1.6. Rangovas pateikia Užsakovui Pažymą apie atliktų darbų vertę pagal priede Nr. 13 pateiktą formą, kurioje nurodo Sulaikomą sumą kaip Rangovui mokėtiną sumą.

16.3.2. Tuo atveju, kai įvyksta visos Galutinio atsiskaitymo sąlygos dėl Dalies, Užsakovas privalo sumokėti Rangovui Sulaikomą sumą, tenkančią tai Daliai.

16.3.3. Jeigu Galutinio atsiskaitymo sąlygų įvykdymas vėluoja dėl to, jog ne dėl Rangovo kaltės vėluoja Statybos užbaigimas, Rangovas už tokį patį laikotarpį įgyja ir teisę reikalauti Užsakovo pagal 16.4.4 punktą sumokėti delspinigius už Sulaikomą sumą.

16.3.4. Jeigu Rangovas nevykdo savo prievolių ir jas įvykdo Užsakovas arba jo pasitelkti tretieji asmenys tam, kad Objekto (Dalies) atžvilgiu būtų įvykdytos visos Galutinio atsiskaitymo sąlygos, arba jeigu Galutinio atsiskaitymo sąlygos lieka neįvykdytos ir už tai atsako Rangovas, Rangovas netenka teisės gauti Sulaikomą sumą, tenkančią Objektui (atitinkamai Daliai). Tokiu atveju laikoma, kad Sulaikoma suma atitinka Užsakovo minimalius praradimus dėl to, jog dėl Rangovo kaltės neįvyko kuri nors Galutinio atskaitymo sąlyga (-os), ir Sutarties kaina automatiškai sumažėja tokios Sulaikomos sumos dydžiu. Ši taisyklė taikoma ir jeigu Sutartis yra nutraukiama arba pasibaigia, Objekto (Dalies) atžvilgiu neįvykus Galutinio atsiskaitymo sąlygoms, išskyrus 26.5.2 punkte numatytą atvejį, kai Sutarties nutraukimo atveju Rangovas įgyja teisę gauti Sulaikomos sumos dalį, proporcingą Darbų, kuriuos Rangovas užbaigė ir Užsakovas priėmė, vertei.

16.3.5. Jeigu Užsakovo patirtos išlaidos Galutinio atsiskaitymo sąlygų įvykdymui viršija pagal 16.3.4 punktą Rangovui nepriklausančią Sulaikomą sumą, Rangovas privalo atlyginti Užsakovui perviršį per 15 dienų nuo Užsakovo rašytinio pareikalavimo.

16.4. **Kiti atsiskaitymo klausimai**

16.4.1. Užsakovas privalo pervesti mokėjimus Rangovui į Rangovo banko sąskaitą, nurodytą Specialiosiose sąlygose.

16.4.2. Užsakovas turi teisę sumas, gautinas iš Rangovo, išskaityti iš mokėjimų Rangovui pagal Sutartį (vienašališkai daryti įskaitymus). Dėl šios priežasties Rangovas neturi teisės perleisti arba įkeisti reikalavimo teisių į gautinas pagal Sutartį sumas tretiesiems asmenims arba kitaip jomis disponuoti be Užsakovo sutikimo.

16.4.3. Visi mokėjimai pagal Sutartį atliekami eurais. Tarptautiniai mokėjimo pavedimai iš Lietuvos į kitą šalį yra

daromi gavėjo sąskaita. Mokėjimo pavedimai Užsakovui daromi mokėtojo sąskaita.

16.4.4. Už pavėluotus mokėjimus pagal Sutartį mokančioji Šalis privalo sumokėti kitai Šaliai Specialiosiose sąlygose nurodyto dydžio delspinigius.

17. KONFIDENCIALI INFORMACIJA

17.1. Šalys įsipareigoja laikytis konfidencialumo ir be kitos Šalies rašytinio sutikimo neatskleisti tos Šalies informacijos, nurodytos kaip konfidencialios, jokiems Šalies darbuotojams, su Šalimi susijusiems ar kitiems tretiesiems asmenims, kuriems nėra būtina šią informaciją naudoti jų darbo tikslais, išskyrus žemiau nurodytus atvejus.

17.2. Šalis turi teisę atskleisti kitos Šalies konfidencialią informaciją šiais atvejais:

17.2.1. konfidencialios informacijos atskleidimas yra būtinas tinkamam Šalies teisių ar pareigų pagal Sutartį įgyvendinimui – tačiau tokiu atveju informaciją galima atskleisti tik ta apimtimi, kiek tai yra reikalinga sutartinių teisių ar pareigų įgyvendinimui, ir tik tokiems tretiesiems asmenims, kuriems būtina, su sąlyga, kad konfidencialią informaciją gaunantys tretieji asmenys prisiima tokius pačius konfidencialumo įsipareigojimus, kokie yra nustatyti šioje Sutartyje. Jeigu tretieji asmenys atskleidžia konfidencialią informaciją, Šalis atsako už jų veiksmus kaip už savo;

17.2.2. konfidencialią informaciją yra būtina atskleisti pagal Įstatymų reikalavimus, įskaitant atvejus, kai to teisėtai pareikalauja Valdžios institucija.

17.3. Prieš atskleisdama konfidencialią informaciją, Šalis privalo informuoti kitą Šalį (tiek, kiek tai nedraudžiama pagal Įstatymus) apie būtinybę arba gautą Valdžios institucijos reikalavimą atskleisti konfidencialią informaciją ir imtis protingų priemonių, siekdama užtikrinti atskleistos informacijos konfidencialumą.

17.4. Šalis atsako:

17.4.1. už bet kokį neteisėtą, įskaitant atsitiktinį, kitos Šalies konfidencialios informacijos ar bet kurios jos dalies atskleidimą ar perdavimą, arba konfidencialios informacijos neteisėtą naudojimą;

17.4.2. už tai, kad nesiėmė visų protingų veiksmų, kad išsaugotų ir apsaugotų kitos Šalies konfidencialią informaciją ar bet kurią jos dalį, užkirstų kelią tolesniam jos neteisėtam atskleidimui, perdavimui ar naudojimui.

17.5. Šalis privalo sumokėti kitai Šaliai Specialiosiose sąlygose nurodyto dydžio baudą ir atlyginti visą tiesioginę žalą, kurią sukėlė konfidencialumo įsipareigojimų pažeidimas, tiek, kiek ji viršija baudos sumą. Šalys įsipareigoja laikytis konfidencialumo įsipareigojimo ir pasibaigus Sutarčiai.

18. ASMENS DUOMENŲ APSAUGA

18.1. Šalys vykdydamos Sutartį veikia kaip savarankiški duomenų valdytojai. Rinkdamos ir tvarkydamos asmens duomenis, Šalys privalo laikytis 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) ir taikomų Įstatymų reikalavimų ir užtikrinti, kad duomenų subjektai būtų tinkamai informuoti apie jų asmens duomenų tvarkymą.

18.2. Šalys vykdydamos Sutartį privalo tinkamai tvarkyti viena kitos atstovų, Specialistų ir kito personalo asmens duomenis, tokius kaip vardas, pavardė, pareigos, kontaktiniai duomenys ir kt. Šalys įsipareigoja šiuos asmens duomenis tvarkyti tik tiek, kiek reikia Sutarties vykdymui. Šalys įsipareigoja apie asmens duomenų tvarkymą tinkamai informuoti savo atstovus, Specialistus ir kitą personalą, kurio asmens duomenys bus perduoti kitai Šaliai.

18.3. Šalis privalo informuoti kitą Šalį apie bet kokius atstovų, Specialistų ir kito personalo bei jų asmens duomenų pasikeitimus, jei šie duomenys buvo perduoti kitai Šaliai.

19. TREČIŲJŲ ASMENŲ PATIKRINIMAI

19.1. Rangovas privalo pagal Užsakovo pagrįstą prašymą leisti Užsakovui ir Valdžios institucijoms patikrinti Rangovo buhalterinę apskaitą ir dokumentus, susijusius su Sutarties vykdymu, taip pat leisti Užsakovo ar Valdžios institucijos paskirtiems auditoriams atlikti jų auditą arba kitiems specialistams atlikti tokių dokumentų ir informacijos patikrinimą. Nurodyti tretieji asmenys taip pat turi teisę patikrinti Statybos darbų vykdymą statybvietėje ir kitus Sutarties vykdymo klausimus. Laikoma, kad Rangovo išlaidos dėl tokių patikrinimų ir auditų yra įskaičiuotos į Sutarties kainą.

19.2. Rangovas įsipareigoja atskleisti tikrinantiems arba audituojantiems asmenims visą savo konfidencialią ir kitą informaciją, kurios pagrįstai reikia tiems asmenims tam, kad jie įsitikintų, jog vykdant Sutartį nepažeidžiama Sutartis ar taikytini Įstatymai. Rangovas privalo pats pasirūpinti tinkama Rangovo konfidencialios informacijos apsauga per trečiųjų asmenų patikrinimus.

19.3. Užsakovas įsipareigoja saugoti Rangovo konfidencialią informaciją, kurią Užsakovas sužinojo per tokį patikrinimą ar auditą, tačiau Užsakovas neatsako už patikrinimus ar auditus atliekančių asmenų konfidencialumo įsipareigojimus ir jų vykdymą. Rangovas neturi teisės reikšti Užsakovui pretenzijų ir reikalavimų, kylančių iš trečiųjų asmenų atliekamų patikrinimų.

20. TEISIŲ PERLEIDIMAS

20.1. Šalis turi teisę perleisti iš Sutarties kylančias savo teises ir pareigas, tik jeigu to nedraudžia Įstatymai ar Sutartis ir tik gavusi kitos Šalies išankstinį rašytinį sutikimą, išskyrus 20.3 punkte numatytą atvejį. Šalis privalo duoti savo rašytinį sutikimą arba raštu nurodyti prieštaravimo argumentus per 5 darbo dienas po kitos Šalies prašymo gavimo dienos. Šalys privalo sudaryti Susitarimą ir jame aptarti Šalies konkrečių teisių ir (ar) pareigų, kylančių iš Sutarties, perleidimo sąlygas.

20.2. Užsakovas neturi teisės duoti Rangovui sutikimo perleisti savo teises ir (arba) pareigas pagal Sutartį, jeigu tai prieštarautų Įstatymams, pažeistų Užsakovo teises ar interesus.

20.3. Užsakovas, perleisdamas Objekto nuosavybės teisę Sutarties galiojimo metu (įskaitant Garantinių terminų galiojimo metu), turi teisę savo nuožiūra ir be atskiro Rangovo sutikimo perleisti Objekto (ar bet kurios jo dalies) įgijėjams visas arba dalį savo teisių į bet kurias iš Rangovo pagal šią Sutartį suteiktų garantijų (įskaitant – reikšti pretenzijas dėl Darbų defektų, reikalauti juos pašalinti arba atlyginti dėl tokių defektų patirtą žalą).

21. PAREIŠKIMAI IR GARANTIJOS

21.1. Kiekviena iš Šalių pareiškia ir garantuoja kitai Šaliai, kad:

21.1.1. Šalis yra tinkamai įsteigta ir teisėtai veikia pagal jos įsteigimo valstybės, nurodytos Specialiosiose sąlygose, Įstatymus; Šalis yra veikiantis juridinis asmuo, kuris nėra reorganizuojamas ar likviduojamas, jam nėra suteiktas joks specialus statusas, kuris Šalies galimybes vykdyti savo prievoles sietų su specialių leidimų, sutikimų gavimu ar tam tikrų sąlygų įvykdymu;

21.1.2. yra teisėtai priimti ir galioja visi būtini sprendimai, gauti leidimai bei sutikimai, taip pat teisėtai atlikti ir galioja kiti teisiniai veiksmai, reikalingi Sutarties sudarymui, galiojimui ir vykdymui;

21.1.3. sudarydama Sutartį, Šalis neviršija savo kompetencijos ir nepažeidžia jai taikomų Įstatymų, teismo ar arbitražo teismo sprendimų, administracinių aktų, sutarčių ar kitų prievolių pagal taikomą privatinę teisę, viešąją teisę, Europos Sąjungos teisę arba tarptautinę teisę;

21.1.4. Šalis yra moki ir finansiškai pajėgi vykdyti Sutartimi prisiimtus įsipareigojimus;

21.1.5. Šalies atstovas turi visus reikiamus įgaliojimus sudaryti ir įvykdyti Sutartį; Šalies atstovas, sudarydamas ir pasirašydamas Sutartį, nepažeidžia Šalies įstatų, nuostatų ir kitų vidaus dokumentų, Šalies valdymo ir kitų organų ir/ar kreditorių teisių ir teisėtų interesų, sudarydamas Sutartį jis Šalies ir Šalies organų narių, kreditorių atžvilgiu veikia sąžiningai ir protingai;

21.1.6. Šalis įvertino visas aplinkybes, turinčias esminės reikšmės Sutarties sudarymui ir jos vykdymui; nė viena iš Sutartyje nurodytų sąlygų ir aplinkybių neturi neigiamos įtakos Šalies valiai sudaryti Sutartį tokiomis sąlygomis, kurios nurodytos Sutartyje, ir vykdyti iš Sutarties kylančius įsipareigojimus;

21.1.7. Sutartis sudaroma vadovaujantis sąžiningumo, protingumo, teisingumo ir Šalių lygiateisiškumo principais, nenaudojant apgaulės ar spaudimo. Šalys atskleidė viena kitai visą joms žinomą informaciją, turinčią esminės reikšmės Sutarties sudarymui ir jos vykdymui;

21.1.8. visi Šalies pareiškimai ir garantijos yra išsamūs ir nepalieka nutylėtų jokių aplinkybių, kurios darytų šiuos pareiškimus ar garantijas neteisingais.

21.1.9. Greta 21.1 punkte pateiktų pareiškimų ir garantijų, Rangovas papildomai pareiškia ir garantuoja Užsakovui, kad Rangovas, Subrangovai ir Specialistai turi galiojančius ir teisėtus visus Įstatymuose numatytus leidimus, licencijas, atestatus, teisės pripažinimo dokumentus, reikalingus vykdant Sutartį.

22. BENDRIEJI ATSAKOMYBĖS KLAUSIMAI

22.1. Netesybų už vėlavimą ar pareigų pagal Sutartį pažeidimą sumokėjimas neatleidžia Šalies nuo Sutartyje numatytų jos pareigų vykdymo.

22.2. Sutartyje nurodytos netesybos taikomos kaip savalaikio Šalių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimas ir minimali teisių gynimo priemonė Šaliai patyrus nuostolių dėl Sutarties pažeidimų, kad tai Šaliai nereikėtų įrodinėti tų nuostolių sumos.

22.3. Tuo atveju, jei paaiškėja, kad kuris nors iš šioje Sutartyje pateiktų pareiškimų ar garantijų buvo iš esmės neteisingas, melagingas ar klaidinantis, Šalis pažeidėja nukentėjusiai Šaliai privalo atlyginti visus tiesioginius nuostolius, kuriuos nukentėjusioji Šalis patyrė dėl tokio neteisingo, melagingo ar klaidinančio pareiškimo ar garantijos.

22.4. Šioje Sutartyje numatytos teisių gynybos priemonės neapriboja Šalių teisės pasinaudoti kitomis teisėtomis teisių gynybos priemonėmis.

22.5. Šalių atsakomybė pagal šią Sutartį yra apribota tiesioginiais nuostoliais – nė viena iš Šalių negali būti laikoma atsakinga kitai Šaliai dėl pelno praradimo, dėl nuostolių naudojantis Objektu, dėl nuostolių, kylančių iš sutarties, kurią Šalis sudarė su trečiuoju asmeniu, arba dėl bet kurių kitų netiesioginių nuostolių ar žalos, susijusių su Sutartimi (jeigu Užsakovo užduotyje nenurodyta kitaip).

22.6. Kiekvienos Šalies maksimali bendra atsakomybė pagal šią Sutartį yra papildomai apribota Specialiosiose sąlygose nurodyta suma (jeigu ji yra nurodyta).

22.7. Atsakomybės apribojimai pagal Sutartį netaikomi, kai žala padaroma tyčia arba dėl didelio neatsargumo, padaroma neturtinė žala, sužalojama sveikata ar atimama gyvybė, taip pat kai padaroma žala (nuostoliai) tretiesiems asmenims, įskaitant atvejus, jeigu vienos Šalies padarytą žalą tretiesiems asmenims atlygina kita Šalis.

22.8. Pasibaigus Sutarties galiojimui, Šalys neatleidžiamos nuo atsakomybės už Sutarties pažeidimą. Pasibaigus Sutarties galiojimui, Šalys nepraranda teisės reikalauti atlyginti dėl Sutarties nevykdymo patirtus nuostolius bei sumokėti netesybas.

23. NENUGALIMA JĖGA

23.1. Šalis nėra laikoma atsakinga už bet kokių įsipareigojimų pagal šią Sutartį neįvykdymą ar dalinį neįvykdymą, jeigu Šalis įrodo, kad tai įvyko dėl aplinkybių, kurių Šalis negalėjo kontroliuoti ir protingai numatyti Sutarties sudarymo metu, ir negalėjo užkirsti kelio šių aplinkybių ar jų pasekmių atsiradimui bei nebuvo prisiėmusi tokių aplinkybių atsiradimo rizikos.

23.2. Esant nenugalimos jėgos aplinkybėms, Šalys Įstatymuose nustatyta tvarka yra atleidžiamos nuo netesybų mokėjimo ir nuostolių atlyginimo už Sutartyje numatytų prievolių neįvykdymą, dalinį neįvykdymą arba netinkamą įvykdymą, o įsipareigojimų vykdymo terminas atitinkamai pratęsiamas.

23.3. Šalis, prašanti ją atleisti nuo atsakomybės, privalo pranešti kitai Šaliai apie nenugalimos jėgos aplinkybes nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 7 dienas nuo tokių aplinkybių atsiradimo ar paaiškėjimo, pateikdama įrodymus, kad ji ėmėsi visų pagrįstų atsargumo priemonių ir dėjo visas pastangas, kad sumažintų išlaidas ar neigiamas pasekmes, taip pat pranešti galimą įsipareigojimų įvykdymo terminą. Šalis taip pat turi pateikti kitai Šaliai atitinkamą pranešimą, kai išnyksta įsipareigojimų nevykdymo pagrindas.

23.4. Pagrindas atleisti Šalį nuo atsakomybės atsiranda nuo nenugalimos jėgos aplinkybių atsiradimo momento arba, jeigu laiku nebuvo pateiktas pranešimas, nuo pranešimo pateikimo momento. Jeigu Šalis laiku neišsiunčia pranešimo arba neinformuoja, ji privalo kompensuoti kitai Šaliai žalą, kurią ši patyrė dėl laiku nepateikto pranešimo arba dėl to, kad nebuvo jokio pranešimo.

23.5. Nenugalima jėga nelaikoma tai, kad Šalis neturi reikiamų finansinių išteklių arba skolininko kontrahentai pažeidžia savo prievoles, arba skolininkas pažeidžia savo prievoles kontrahentams.

24. SUTARTIES NUOSTATŲ NEGALIOJIMAS

24.1. Jeigu kuri nors Sutarties nuostata yra arba tampa

dalinai ar pilnai negaliojanti, Šalys privalo kuo skubiau sudaryti Susitarimą, vadovaudamosi 25.4 punktu, ir juo pakeisti negaliojančią nuostatą kita nuostata, kuri, kiek tai yra įmanoma, turėtų tokį patį ekonominį ir teisinį efektą, kokio buvo siekta susitariant dėl negaliojančios Sutarties nuostatos. Tokia negaliojanti nuostata nedaro negaliojančiomis kitų Sutarties nuostatų, jeigu tai nepažeidžia Įstatymų ir galima daryti prielaidą, kad Sutartis būtų buvusi teisėtai sudaryta ir neįtraukus nuostatos, kuri yra negaliojanti.

24.2. Jeigu Specialiosiose sąlygose numatytas Bendrųjų sąlygų nuostatos pakeitimas yra arba tampa dalinai ar pilnai negaliojantis, negali būti taikoma tos Bendrųjų sąlygų nuostatos redakcija, buvusi iki pakeitimo. Tokiu atveju Šalys privalo veikti pagal 24.1 punktą.

25. SUTARTIES PAKEITIMAI

25.1. Sutartyje ir Įstatymuose aiškiai nurodytais atvejais Sutartis gali būti keičiama, Šalims sudarant Susitarimą pagal priede Nr. 15 pateiktą formą, išskyrus 3.2.6 ir 3.5.8 punkte nurodytus kitokius Sutarties keitimo būdus (keičiant Subrangovų arba Specialistų sąrašą). Tuo atveju, jeigu keičiamas Specialiųjų sąlygų turinys, kaskart Užsakovas turi parengti naują Specialiųjų sąlygų versiją ir joje įrašyti versijos eilės numerį bei įsigaliojimo datą. Specialiosiose sąlygose nurodytų duomenų apie Šalis, trečiuosius asmenis, dalyvaujančius vykdant Darbus, bei apie Objektą pasikeitimas nelaikomas Sutarties pakeitimu (išskyrus Rangovo, jungtinės veiklos partnerio ar Subjekto, kurio pajėgumais remiasi Rangovas, pakeitimą kitu asmeniu) ir Užsakovas turi pakeisti tuos duomenis vienašališkai, pateikdamas Rangovui naują Specialiųjų sąlygų versiją. Bet kuriuo atveju Sutarties pakeitimu negali būti iš esmės keičiama Sutartis.

25.2. Šalys turi teisę sudaryti Susitarimus su sąlyga, kad nepažeidžiamos VPĮ 89 straipsnyje ir PĮ 97 straipsnyje nurodytos sąlygos.

25.3. Rangovas turi teisę vykdyti Papildomus darbus arba nevykdyti Atsisakomų darbų tik po to, kai Šalys dėl jų sudaro Susitarimą.

25.4. Kiekvienu atveju, kai Šaliai paaiškėja (a) Sutartyje ar Įstatymuose numatytos aplinkybės, kurios sudaro pagrindą pakeisti Darbų terminus ir (arba) Sutarties kainą, arba (b) naujos aplinkybės, nors Sutartyje ir nenumatytos, tačiau kurių apdairus bei protingas tiekėjas negalėjo numatyti teikdamas pasiūlymą Pirkime, bet tokios aplinkybės, Šalies vertinimu, gali trukdyti vykdyti Darbus ir juos užbaigti per Darbų terminus ir (arba) didinti ar mažinti Sutarties kainą, ta Šalis privalo nedelsdama, bet ne vėliau nei per 2 darbo dienas po sužinojimo apie tokias aplinkybes, įspėti kitą Šalį apie jas ir inicijuoti Susitarimo sudarymą. Tokiu atveju Rangovas privalo:

25.4.1. per 15 darbo dienų po sužinojimo apie tokias aplinkybes pateikti Užsakovui paaiškinimus, preliminarius apskaičiavimus ir pagrindimą, kaip, Rangovo vertinimu, konkrečios aplinkybės daro įtaką Darbų vykdymo spartai ir Rangovo negalėjimui įvykdyti savo sutartinius įsipareigojimus, arba Rangovo Išlaidoms ir (ar) Sutarties kainai;

25.4.2. vykdyti visus Darbus, kuriuos galima vykdyti; tačiau Rangovas neprivalo imtis jokių Darbų paspartinimo priemonių, kurios lemia papildomas Išlaidas (*pvz., didinti darbuotojų ar darbininkų skaičių ir pan.*);

25.4.3. ne rečiau nei kas mėnesį raštu pateikti Užsakovui informaciją, kaip realiai konkrečios aplinkybės daro įtaką Darbų vykdymui ir Darbų terminams arba Rangovo Išlaidoms ir (ar) Sutarties kainai;

25.4.4. pasibaigus konkrečių aplinkybių veikimui, pateikti Užsakovui galutinį motyvuotą reikalavimą dėl Darbų terminų pratęsimo ir (arba) Sutarties kainos pakeitimo.

25.5. Užsakovas, gavęs iš Rangovo informaciją pagal 25.4.1 punktą, privalo per 8 darbo dienas (arba kitą Šalių sutartą terminą) išanalizuoti Rangovo pateiktą informaciją ir visą kitą Susitarimo sudarymui svarbią informaciją ir savo ruožtu pateikti Rangovui Užsakovo turimą informaciją, kaip, Užsakovo vertinimu, konkrečios aplinkybės, susijusios su Užsakovo pareigų vykdymu, daro įtaką Darbų vykdymo spartai, taip pat pateikti savo pastabas ir pasiūlymus, pagrįstus Sutarties arba imperatyvių Įstatymų nuostatomis.

25.6. 25.4 punkte nurodytais atvejais Užsakovas privalo sudaryti su Rangovu Susitarimą ir jame numatyti atitinkamų Darbų terminų pratęsimą ir (arba) Sutarties kainos padidinimą, arba Užsakovo pareigą atlyginti Rangovui jo papildomas Išlaidas pagal 15.9 punktą „Papildomų Išlaidų kompensavimas ir Išlaidų perskaičiavimas“. Po to, kai Rangovas pateikia galutinį reikalavimą pagal 25.4.4 punktą, Užsakovas privalo jį įvertinti pagal 25.5 punktą ir, jeigu reikalinga, Šalys privalo patikslinti Susitarimą.

25.7. Kitais, nei 25.4 punkte nurodytieji, atvejais (tai yra, kai nėra pagrindo keisti Darbų terminus arba Sutarties kainą) Šalis, inicijuojanti Susitarimą, privalo pateikti kitai Šaliai pranešimą dėl Sutarties pakeitimo bei pagrindimą dėl to, jog yra faktinis ir teisinis pagrindas sudaryti Susitarimą, ir, jeigu įmanoma, dėl to, kaip siūlomas Susitarimas paveiks Darbų vykdymą ir Darbų terminus. Kita Šalis per 8 darbo dienas (arba kitą Šalių sutartą terminą) privalo išanalizuoti ir įvertinti gautą informaciją, pateikti savo pastabas ir pasiūlymus, pagrįstus Sutarties arba imperatyvių Įstatymų nuostatomis.

25.8. Šalys privalo bendradarbiauti ir siekti sudaryti Susitarimą kaip galima greičiau, bet ne ilgiau nei per 30 darbo dienų nuo Susitarimo inicijavimo (t. y., įspėjimo pateikimo kitai Šaliai) pagal 25.4 punktą šiame punkte nurodytais atvejais arba per 15 darbo dienų nuo Susitarimo inicijavimo (t. y., pranešimo pateikimo kitai Šaliai) 25.7 punkte nurodytais atvejais (nebent Šalys raštu susitaria dėl ilgesnių terminų).

25.9. Tuo atveju, kai Rangovas pagal Sutarties sąlygas inicijuoja sudarymą Susitarimo, be kurio Rangovas negali vykdyti Darbų ar atskirų veiksmų pagal Sutartį arba pagal Įstatymus privalo stabdyti Statybos darbus arba kitus konkrečius veiksmus pagal Sutartį (įskaitant dėl Sutarties kainos padidinimo pagal 15.5, 15.8, 15.10 arba 15.11 punktą), Užsakovo vengimas ar nepagrįstas atsisakymas sudaryti tokį Susitarimą sudaro pagrindą Rangovui sustabdyti visų Darbų arba atitinkamų Statybos darbų ar kitų konkrečių veiksmų pagal Sutartį atlikimą ir taikomi 11.5.4-11.5.9 punktai (Darbų vykdymo sustabdymas).

25.10. Tuo atveju, kai Užsakovas pagal Sutarties sąlygas inicijuoja Susitarimo sudarymą, Rangovo vengimas ar nepagrįstas atsisakymas sudaryti tokį Susitarimą sudaro pagrindą Užsakovui sustabdyti mokėjimus Rangovui iki 3% nuo Pradinės sutarties vertės.

25.11. Susitarimai įsigalioja nuo jų sudarymo. Susitarime Šalys gali numatyti, kad jis taikomas Šalių santykiams, atsiradusiems iki Susitarimo sudarymo. Susitarimą, taip pat pakeistąjį Subrangovų arba Specialistų sąrašą Užsakovas privalo paviešinti VPĮ 33 ir 86 straipsniuose ar PĮ 46 ir 94 straipsniuose

nustatyta tvarka.

26. SUTARTIES NUTRAUKIMAS

26.1. Pretenzijos dėl Sutarties pažeidimų

26.1.1. Jeigu Šalis pažeidžia Sutartį arba Įstatymus, kita Šalis turi teisę pareikšti jai rašytinę pretenziją, nurodyti, kokią Sutarties ar Įstatymo nuostatą ir kokiu būdu priešinga Šalis pažeidė, bei nustatyti protingą terminą ištaisyti pažeidimą. Tuo atveju, jeigu Šalis tokioje pretenzijoje įspėja kitą Šalį apie Sutarties nutraukimą, jeigu ši neištaisys pažeidimų, tuomet pretenzijoje turi būti nustatytas ne trumpesnis nei 30 dienų terminas pažeidimui ištaisyti.

26.1.2. Gavęs pretenziją Užsakovas ar Rangovas privalo nedelsdamas, bet ne vėliau nei per 5 darbo dienas, atsakyti į pretenziją ir nurodyti, kokių priemonių imsis, siekdamas ištaisyti pažeidimą per pretenzijoje nustatytą terminą, arba motyvuotai pasiūlyti kitą pagrįstą terminą. Pretenziją gavusios Šalies pasiūlytasis terminas pažeidimams ištaisyti pakeičia terminą, nurodytą pretenzijoje, tik jeigu kita Šalis jį patvirtina.

26.2. Sutarties nutraukimas Užsakovo iniciatyva

26.2.1. Užsakovas turi teisę vienašališkai ne teismo tvarka nutraukti Sutartį, jeigu Rangovas (bet kuris Rangovo jungtinės veiklos partneris) padaro esminį Sutarties pažeidimą, tai yra:

26.2.1.1. nevykdo Darbų arba vykdo Darbus akivaizdžiai per lėtai, kad spėtų juos užbaigti per Darbų terminus, ir, gavęs Užsakovo pretenziją dėl vėlavimo, nesiima Darbų paspartinimo priemonių;

26.2.1.2. pažeidžia Darbų terminus ir priskaičiuotų netesybų už vėlavimą suma viršija 20% Pradinės sutarties vertės;

26.2.1.3. pažeidžia Darbų terminus ir dėl Darbų vėlavimo Darbai praranda prasmę Užsakovui, jeigu tokia sąlyga buvo nurodyta Užsakovo užduotyje;

26.2.1.4. nepasiekia minimalių ekonominio naudingumo kriterijų reikšmių ir parametrų ir, gavęs Užsakovo pretenziją, neištaiso pažeidimų;

26.2.1.5. neįvykdo visų Įstatymų ir Sutarties reikalavimų ir dėl to Objektas neturi įprastai reikalaujamų ir (arba) Įstatymuose bei Sutartyje numatytų savybių ir (arba) negali būti naudojamas pagal paskirtį per numatytąją Objekto gyvavimo trukmę;

26.2.1.6. padaro kitą Sutarties pažeidimą, kuris atitinka esminio Sutarties pažeidimo požymius, nurodytus Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse, ir, gavęs Užsakovo pretenziją, neištaiso pažeidimo;

26.2.1.7. tampa nemokus, jam iškelta restruktūrizavimo ar bankroto byla, arba inicijuotos ar pradėtos likvidavimo procedūros, arba jo turtą pradeda valdyti teismas ar bankroto administratorius, arba jo veikla yra sustabdyta ar apribota arba jo padėtis pagal šalies, kurioje jis registruotas, Įstatymus yra tokia pati ar panaši, arba jis su kreditoriais yra sudaręs taikos sutartį (Rangovo ir kreditorių susitarimą tęsti Rangovo veiklą, kai Rangovas prisiima tam tikrus įsipareigojimus, o kreditoriai sutinka savo reikalavimus atidėti, sumažinti ar jų atsisakyti) ir nepateikia Užsakovui pagrįstų įrodymų, kad sugebės tinkamai įvykdyti Sutartį, bei neištaiso pažeidimo gavęs Užsakovo pretenziją; kai tokias sąlygas atitinka Rangovo jungtinės veiklos partneris ar Subjektas, kurio pajėgumais remiasi Rangovas, ir Šalys pagal 3.4.2 punktą nesusitaria dėl tokio asmens pakeitimo kitu.

26.2.2. Jeigu 26.2.1.1-26.2.1.6 punktuose numatytos aplinkybės yra susijusios tik su atskira Dalimi, Užsakovas turi teisę nutraukti Sutartį tik tos Dalies atžvilgiu.

26.2.3. Užsakovas turi teisę vienašališkai ne teismo tvarka nutraukti Sutartį kitais Įstatymuose arba Sutartyje numatytais atvejais, įskaitant nurodytuosius 3.1.6 (daugkartinis Rangovo neatitikimas reikalavimams), 3.2.8 (daugkartinis Subrangovo netinkamumas), 5.2.3 arba 5.3.6 (daugkartinis Darbų vykdymas be reikiamų dokumentų), 5.3.3 (daugkartinis netinkamas Darbo projekto rengimas), 5.8.2 (Rangovo nepritarimas Užsakovo dokumentų keitimui), 6.9.16.2 (neigiami bandymų rezultatai), 6.9.16.3 (negalimumas naudoti Objektą) ir 11.5.9 (užsitęsęs Darbų sustabdymas) punktuose.

26.2.4. Užsakovas privalo vienašališkai ne teismo tvarka nutraukti Sutartį, jeigu paaiškėja, kad su Rangovu neturėjo būti sudaryta Sutartis dėl to, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismas procese pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 258 straipsnį pripažino, kad nebuvo įvykdyti įsipareigojimai pagal Europos Sąjungos steigiamąsias sutartis ir Direktyvą 2014/24/ES.

26.2.5. Užsakovas privalo vienašališkai ne teismo tvarka nutraukti Susitarimą, jeigu Susitarimas buvo sudarytas pažeidžiant imperatyviąsias Įstatymų nuostatas. Jeigu tik dalis Susitarimo pažeidžia imperatyviąsias Įstatymų nuostatas, turi būti nutraukta tik tokia Susitarimo dalis, jeigu galima daryti prielaidą, kad Susitarimas būtų buvęs sudarytas ir neįtraukiant neteisėtosios dalies.

26.2.6. Užsakovas privalo iš anksto ne mažiau nei prieš 30 dienų įspėti Rangovą apie Sutarties ar Susitarimo nutraukimą. Įspėjimas gali būti nurodytas pretenzijoje, pateiktoje pagal 26.1.1 punktą. Sutartis arba Susitarimas laikomas nutrauktu kitą dieną po įspėjimo termino pabaigos. 26.2.1.1, 26.2.1.4, 26.2.1.6 ir 26.2.1.7 punktuose numatytais atvejais įspėjimas netenka galios, jeigu Rangovas pašalina Sutarties ar Susitarimo nutraukimo pagrindą per įspėjimo terminą ir apie tai informuoja Užsakovą.

26.2.7. Rangovas, manydamas, kad Užsakovas nepagrįstai nutraukė Sutartį dėl esminio jos pažeidimo, ir norėdamas ginčyti tokį nutraukimą teisme, privalo pareikšti ieškinį teismui per 30 dienų nuo Sutarties nutraukimo dienos, jeigu Įstatymai nenustato ilgesnių terminų. Tokiu atveju netaikomas 29 straipsnis „Pretenzijos ir ginčų sprendimas“.

26.3. Sutarties nutraukimas Rangovo iniciatyva

26.3.1. Rangovas turi teisę vienašališkai ne teismo tvarka nutraukti Sutartį, jeigu:

26.3.1.1. Užsakovas pažeidžia atsiskaitymo su Rangovu terminus, Užsakovo skola Rangovui viršija 20% Pradinės sutarties vertės ir Užsakovas, gavęs Rangovo pretenziją, per 60 dienų nesumoka Rangovui mokėtinų sumų;

26.3.1.2. Rangovo tiekiamų Statybos produktų ar Įrenginių kaina padidėja iš esmės, o kainos padidėjimas sudaro ne mažiau kaip 15 proc. Pradinės sutarties vertės (įvertinus jos indeksavimą pagal 15.5 punktą „Sutarties kainos perskaičiavimas dėl kainų lygio pokyčio“), bet Užsakovas vengia arba atsisako sudaryti Susitarimą su Rangovu pagal 15.6 punktą „Esminis Sutarties kainos padidėjimas arba sumažėjimas“ per 25.8 punkte nustatytą terminą ir neištaiso pažeidimo, gavęs Rangovo pretenziją;

26.3.1.3. Užsakovas tampa nemokus, jam iškelta

restruktūrizavimo ar bankroto byla, arba inicijuotos ar pradėtos likvidavimo procedūros, arba jo turtą pradeda valdyti teismas ar bankroto administratorius, arba jo veikla yra sustabdyta ar apribota arba jo padėtis pagal šalies, kurioje jis registruotas, Įstatymus yra tokia pati ar panaši, arba jis su kreditoriais yra sudaręs taikos sutartį (Užsakovo ir kreditorių susitarimą tęsti Užsakovo veiklą, kai Užsakovas prisiima tam tikrus įsipareigojimus, o kreditoriai sutinka savo reikalavimus atidėti, sumažinti ar jų atsisakyti) ir nepateikia Rangovui pagrįstų įrodymų, kad sugebės tinkamai įvykdyti Sutartį, bei neištaiso pažeidimo, gavęs Rangovo pretenziją.

26.3.2. Jeigu (a) Užsakovo pateiktuose Statybos produktuose ar Įrenginiuose yra nustatyti defektai, dėl kurių Statybos produktų ar Įrenginių negalima naudoti nepabloginant Statybos darbų kokybės, ir Užsakovas atsisako juos pakeisti ir (arba) (b) Užsakovas pažeidžia 6.4.25 punktą (nurodymų Rangovui davimas, kai kyla grėsmė Statybos darbams), Rangovas privalo Sutartį nutraukti.

26.3.3. Jeigu 26.3.1.1, 26.3.1.2 arba 26.3.2 punkte nurodytos aplinkybės yra susijusios tik su atskira Dalimi arba atskiru Susitarimu, Rangovas turi teisę nutraukti Sutartį tik tos Dalies atžvilgiu arba nutraukti tik tokį Susitarimą.

26.3.4. Rangovas turi teisę vienašališkai ne teismo tvarka nutraukti Sutartį kitais Įstatymuose arba Sutartyje numatytais atvejais, įskaitant numatytąjį 11.5.9 (užsitęsęs Darbų sustabdymas) punkte.

26.3.5. Rangovas privalo iš anksto ne mažiau nei prieš 30 dienų įspėti Užsakovą apie Sutarties ar Susitarimo nutraukimą. Įspėjimas gali būti nurodytas pretenzijoje, pateiktoje pagal 26.1.1 punktą. Sutartis arba Susitarimas laikomas nutrauktu kitą dieną po įspėjimo termino pabaigos. 26.3.1 punkte numatytais atvejais įspėjimas netenka galios, jeigu Užsakovas pašalina Sutarties ar Susitarimo nutraukimo pagrindą per įspėjimo terminą (kuris 26.3.1.1 punkte numatytu atveju turi būti ne trumpesnis nei 60 dienų) ir apie tai informuoja Rangovą.

26.4. **Sutarties nutraukimas Šalių susitarimu**

26.4.1. Šalys turi teisę susitarti nutraukti Sutartį, jeigu tenkinamos visos šios sąlygos kartu:

26.4.1.1. Nėra aplinkybių, nurodytų 26.2.4 ir 26.2.5 punktuose;

26.4.1.2. Sutarties vykdymas tapo apsunkintas arba nebeįmanomas dėl objektyvių, nuo Šalių valios ir veiksmų nepriklausomų priežasčių;

26.4.1.3. Sutarties vykdymo apsunkinimas negali būti panaikintas bendru Šalių susitarimu teisėtai pakeisti Sutartį arba Šalys, pradėjusios derybas dėl Sutarties pakeitimo, nepasiekia bendro, abi Šalis tenkinančio rezultato.

26.4.2. Susitarimą nutraukti Sutartį gali inicijuoti bet kuri Šalis.

26.4.3. Kol Šalys derasi dėl Susitarimo nutraukti Sutartį sudarymo, Šalys gali susitarti dėl Darbų vykdymo sustabdymo. Tokiu atveju taikomas 11.5.4 punktas (dėl Darbų ir Darbų terminų sustabdymo).

26.4.4. Šalims pasiekus susitarimą nutraukti Sutartį, taikomas 26.5 punktas „Šalių teisės ir pareigos Sutarties nutraukimo atveju“, išskyrus 26.5.5 ir 26.5.6 punktus (Šalies atsakomybė, kai Sutartis nutraukiama dėl Šalies kaltės).

26.4.5. Šalims nepasiekus susitarimo nutraukti Sutartį, bet kuri Šalis gali kreiptis tiesiai į teismą, kad šis savo sprendimu nutrauktų Sutartį. Tokiu atveju netaikomas 29 straipsnis „Pretenzijos ir ginčų sprendimas“.

26.5. **Šalių teisės ir pareigos Sutarties nutraukimo atveju**

26.5.1. Sutarties nutraukimas atleidžia Šalis nuo tolesnio Darbų vykdymo. Tačiau Sutarties nutraukimas neturi įtakos ginčų nagrinėjimo tvarką nustatančių Sutarties sąlygų ir kitų Sutarties sąlygų, kurios pagal savo esmę lieka galioti ir po Sutarties nutraukimo, galiojimui.

26.5.2. Jeigu Rangovas iki Sutarties nutraukimo tinkamai užbaigė dalį Darbų pagal 7.1.1 punkto „Darbų pabaiga“ reikalavimus, nutraukus Sutartį Šalys privalo sudaryti Darbų perdavimo-priėmimo aktą dėl tokių Darbų 7.2 punkte „Darbų priėmimas“ nustatyta tvarka. Likusių nebaigtų Darbų, Objekto, statybvietės, Statybos produktų ir Įrenginių bei Darbų dokumentų perdavimas-priėmimas vykdomas pagal 26.5.3 punktą.

26.5.3. Nutraukus Sutartį, Rangovas privalo:

26.5.3.1. ne vėliau nei per 10 darbo dienų (arba per ilgesnį Šalių sutartą terminą) pašalinti iš statybvietės visą Rangovo turtą ir atliekas, sutvarkyti Objektą ir statybvietę, pagal perdavimo-priėmimo aktus grąžinti statybvietę, perduoti Objektą ir perduoti visus Darbų dokumentus Užsakovui, įskaitant nebaigtus Rangovo dokumentus, kurių prašo Užsakovas. Objekto praradimo ar sugadinimo rizika pereina Užsakovui ir jis įgyja teisę naudotis Objektu tik nuo Objekto perdavimo-priėmimo akto sudarymo;

26.5.3.2. ne vėliau nei per 10 darbo dienų (arba per ilgesnį Šalių sutartą terminą) pagal perdavimo-priėmimo aktus perduoti Užsakovui visus statybvietėje esančius ir Sutarties reikalavimus atitinkančius Statybos produktus ir Įrenginius, skirtus tapti Objekto esminėmis dalimis, kurių Rangovas negali panaudoti kituose projektuose;

26.5.3.3. ne vėliau nei per 10 darbo dienų (arba per ilgesnį Šalių sutartą terminą) pagal perdavimo-priėmimo aktus grąžinti Užsakovui visus iš jo gautus ir dar nepanaudotus Statybos darbams Statybos produktus ir Įrenginius, o jeigu to padaryti neįmanoma, – atlyginti jų vertę pinigais per 15 dienų po Užsakovo pareikalavimo;

26.5.3.4. į Atliktų darbų aktą (-us) 16.2 punkte „Tarpiniai mokėjimai“ nustatyta tvarka įtraukti visus iki Sutarties nutraukimo tinkamai atliktus Darbus, Rangovo dokumentų vertę (priklausomai nuo Rangovo dokumentų baigtumo), Statybos produktų bei Įrenginių, perduotų Užsakovui pagal 26.5.3.2 punktą, įsigijimo kainą, taip pat Rangovo užsakytų ar nupirktų Statybos produktų ir Įrenginių, skirtų tapti Objekto esminėmis dalimis, kurių užsakymo ar pristatymo Rangovas, gavęs ar pateikęs pranešimą apie Sutarties nutraukimą, nebegali atšaukti ir kurių negali panaudoti kituose projektuose, įsigijimo kainą po to, kai jie bus pristatyti į statybvietę ir Rangovas įvykdys pareigas, nurodytas 16.2.16.1 ir 16.2.16.2 punktuose (pateikti Įrenginių ir Statybos produktų dokumentus bei įrodyti Įrenginių ir Statybos produktų tinkamą saugojimą).

26.5.4. Rangovas privalo sumokėti Užsakovui Specialiosiose sąlygose nurodyto dydžio baudą už kiekvieną dieną, kurią vėluoja įvykdyti 26.5.3.1 punkte nurodytus įsipareigojimus, o Užsakovas turi teisę savo nuožiūra ir Rangovo sąskaita bei rizika pašalinti iš statybvietės viską, kas, Užsakovo nuomone, yra nereikalinga.

26.5.5. Jeigu Sutartis nutraukiama dėl Rangovo kaltės, Rangovas privalo atlyginti Užsakovo nuostolius dėl Sutarties nutraukimo, įskaitant Darbų pabrangimą.

26.5.6. Jeigu Sutartis nutraukiama dėl Užsakovo kaltės, Užsakovas privalo atlyginti Rangovui Pelną už neįvykdytą Darbų dalį. Rangovas turi teisę sulaikyti Objektą, statybvietę, Darbų dokumentus, Užsakovui perduotinus Statybos produktus bei Įrenginius iki tol, kai Užsakovas atsiskaito su Rangovu pagal Sutartį.

27. BENDRAVIMO TVARKA IR KALBA

27.1. Tais atvejais, kai Sutartis ar Įstatymai numato, jog Šalys turi pateikti viena kitai pranešimus, prašymus, suderinimus, sutikimus, pritarimus, patvirtinimus, nurodymus, reikalavimus ar pretenzijas, šie dokumentai turi būti surašyti lietuvių kalba, pasirašyti kvalifikuotu elektroniniu parašu ir išsiųsti kitai Šaliai Šalies ir Šalies atstovo elektroninio pašto adresais, nurodytais Specialiosiose sąlygose, arba turi būti pasirašyti ranka, adresuojami Šalies atstovui ir turi būti įteikti kitai Šaliai asmeniškai pasirašytinai, arba siunčiami paštu registruotu laišku su patvirtinimu apie laiško įteikimą, arba pristatomi kurjerio su patvirtinimu apie laiško įteikimą tos Šalies adresu, nurodytu Specialiosiose sąlygose. Fiziškai pateikiami dokumentai turi būti papildomai siunčiami elektroniniu paštu.

27.2. Visais kitais einamaisiais Sutarties vykdymo klausimais Šalys gali susirašinėti elektroniniais laiškais arba kita sutarta forma keistis elektroniniais laiškais ir skaitmeniniais failais, tačiau turi būti užtikrinama galimybė identifikuoti laiško ar kito dokumento siuntėją bei išsiuntimo laiką ir turi būti technologiniais sprendiniais užtikrinta turinio apsauga. Šalys turi bendrauti lietuvių arba kita abiem Šalims suprantama kalba ar kalbomis.

27.3. Jeigu Šalis praneša kitai Šaliai apie savo naujus kontaktinius duomenis, tai po to, kai kita Šalis gauna tokį pranešimą, ji visus remiantis Sutartimi siunčiamus pranešimus ir informaciją turi siųsti pagal naujuosius kontaktinius duomenis ir Šalys turi atitinkamai pakeisti Specialiąsias sąlygas. Jei Šalis nepraneša apie kontaktinių duomenų pasikeitimą arba kol kita Šalis negauna tokio pranešimo, pranešimo išsiuntimas pagal paskutinius Šaliai žinomus kontaktinius duomenis laikomas tinkamu.

27.4. Šalys įsipareigoja atsakyti į kitos Šalies pranešimus, prašymus, nurodymus, reikalavimus, pretenzijas ar kitus laiškus, nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo dokumento gavimo, jeigu kitur Sutartyje arba pačiame dokumente ar laiške nenurodyta vėlesnė data. Šalis gali pateikti atsakymą per ilgesnį terminą, jeigu toks terminas yra objektyviai reikalingas ir Šalis apie tai informuoja kitą Šalį, nurodydama priežastis, nedelsiant po to, kai gauna dokumentą arba laišką, bet ne vėliau nei per 2 darbo dienas.

27.5. Jeigu pranešimas yra įteikiamas asmeniškai, arba siunčiamas paštu, ar per kurjerį, jis turi būti įteikiamas pasirašytinai ir laikomas gautu gavimo patvirtinime nurodytą dieną.

27.6. Jeigu pranešimas siunčiamas el. paštu, laikoma, kad gavėjas jį gavo kitą darbo dieną.

27.7. Jeigu pranešimas siunčiamas keliais skirtingais būdais, laikoma, kad gavėjas jį gavo tada, kai jis gavo pirmesnįjį pranešimą.

28. TAIKOMA TEISĖ

28.1. Sutarties sudarymui, vykdymui ir aiškinimui taikoma Lietuvos Respublikos teisė.

29. PRETENZIJOS IR GINČŲ SPRENDIMAS

29.1. Bet kokie ginčai, nesutarimai ar reikalavimai, kylantys iš Sutarties arba susiję su Sutartimi, jos pažeidimu, nutraukimu ar galiojimu, visų pirma privalo būti sprendžiami derybomis tarp Šalių vadovų arba jų įgaliotų vadovaujančias pareigas einančių darbuotojų ar darbuotojų grupių.

29.2. Bet kuri Šalis gali inicijuoti ginčą, išsiųsdama pretenziją kitos Šalies vadovui. Pretenzijoje turi būti nurodyta, kad ji teikiama pagal šį straipsnį.

29.3. Abi Šalys turi nedelsdamos suteikti abiejų Šalių vadovams visą informaciją, kurios, nagrinėjant ginčą, gali prireikti Šalių vadovams, kad jie galėtų priimti sprendimą kilusiame ginče.

29.4. Abiejų Šalių vadovai turi susitarti dėl ginčo išsprendimo. Šalių vadovų priimtas bendras sprendimas yra privalomas Šalims ir Šalys privalo nedelsdamos jį vykdyti.

29.5. Jeigu Šalys taikiai neišsprendžia ginčo per 30 dienų (arba per kitą Šalių sutartą terminą) po to, kai Šalis gauna kitos Šalies pretenziją pagal šį straipsnį, arba jeigu viena iš Šalių nevykdo Šalių vadovų sprendimo, arba jeigu nepradedamos Šalių vadovų derybos, Šalys privalo bandyti išspręsti ginčą mediacijos būdu.

29.6. Bet kuri Šalis turi teisę inicijuoti mediacijos procedūrą pagal Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymą, išsiųsdama atitinkamą pranešimą kitos Šalies vadovui su pasiūlymu dėl mediatoriaus kandidatūros (ar kelių alternatyvių kandidatūrų). Šalys turi raštu susitarti dėl mediatoriaus kandidatūros kaip galima greičiau, bet ne vėliau nei per 21 dieną po to, kai Šalis gauna kitos Šalies pranešimą su pasiūlymu dėl mediatoriaus kandidatūros.

29.7. Jeigu Šalys per nustatytą terminą nesusitaria dėl mediatoriaus kandidatūros, arba neišsprendžia ginčo mediacijos būdu (nesudaro taikos sutarties) per 90 dienų (arba per kitą Šalių sutartą terminą) po to, kai Šalys raštu susitaria dėl mediatoriaus kandidatūros, arba jei Šalis nevykdo Šalių sudarytos taikos sutarties, tuomet toks ginčas, nesutarimas ar reikalavimas, kylantis iš šios Sutarties arba susijęs su ja, ar jos pažeidimu, nutraukimu arba negaliojimu, yra galutinai sprendžiamas Lietuvos Respublikos teismuose.

29.8. Kilę ginčai nesudaro pagrindo Šalims atsisakyti vykdyti savo prievoles pagal Sutartį.

29.9. Kalba, kuria rengiami ginčo dokumentai (įskaitant procesinius dokumentus) ir kuri vartojama ginčo procesuose, yra lietuvių kalba, o tais atvejais, kai Rangovas yra užsienietis, ginčo kalba yra lietuvių ir (arba) kita abiem Šalims suprantama kalba, nurodyta Specialiosiose sąlygose.

30. SUTARTIES SUDARYMAS, ĮSIGALIOJIMAS IR PABAIGA

30.1. Sutartis laikoma sudaryta, kai Šalys ranka, arba kvalifikuotu elektroniniu parašu, arba kitokiu Specialiosiose sąlygose sutartu būdu pasirašo Specialiąsias sąlygas. Jeigu Šalys šiuos dokumentus pasirašo ne vienu metu, Sutartis laikoma sudaryta tą dieną, kai Specialiąsias sąlygas pasirašo paskutinioji Šalis.

30.2. Nuo Sutarties sudarymo Sutarties dalimi tampa Bendrosios sąlygos ir priedai, paskelbti Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje (nuoroda pateikiama Specialiosiose sąlygose), taip pat Užsakovo priimtas Rangovo

pasiūlymas ir su juo Rangovo pateikti dokumentai: Darbų kainų žiniaraštis, Sutarties kainos (įkainių) detalizacijos žiniaraštis (jeigu Rangovas privalėjo jį pateikti pagal Pirkimo dokumentus ir (arba) pateikė su Rangovo pasiūlymu) ir Specialistų sąrašas, taip pat kiti Specialiosiose sąlygose išvardyti priedai, kuriuos pagal Pirkimo dokumentus privalo pateikti Rangovas kartu su Rangovo pasiūlymu.

30.3. Sutartis sudaroma lietuvių kalba. Jeigu Sutartis ar kuris nors ją sudarantis dokumentas papildomai sudaromas kita kalba arba išverčiamas į kitą kalbą, visais atvejais viršenybę turi tekstas lietuvių kalba.

30.4. Sutarties sąlygos dėl Rangovo pareigos pateikti Užsakovui Sutarties įvykdymo užtikrinimą (13.1 ir 13.2 punktai) įsigalioja nuo Sutarties sudarymo.

30.5. Tuo atveju, kai Rangovas pagal Sutarties sąlygas pateikia Užsakovui Sutarties įvykdymo užtikrinimą, kitą dieną įsigalioja visos kitos Sutarties sąlygos.

30.6. Jeigu Rangovas nepateikia Užsakovui Sutarties įvykdymo užtikrinimo pagal Sutarties sąlygas, laikoma, kad Rangovas nepagrįstai atsisakė Sutarties. Tokiu atveju laikoma, kad kitą dieną po termino Rangovui pateikti Sutarties įvykdymo užtikrinimą Sutartis pasibaigia, Užsakovas įgyja teisę Įstatymų nustatyta tvarka pasiūlyti sudaryti Sutartį kitam tiekėjui ir reikalauti Rangovo atlyginti dėl to kylančius Užsakovo nuostolius bei tuo tikslu pasinaudoti Rangovo pasiūlymo galiojimo užtikrinimu, neviršydamas patirtų nuostolių sumos.

30.7. Sutartis pasibaigia, kai ji tinkamai įvykdoma, įskaitant visų Rangovo garantinių įsipareigojimų pagal Sutartį įvykdymą. Sutartis taip pat pasibaigia kitais Sutartyje ir Įstatymuose numatytais atvejais.